

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

VIII legislatura

Vuitè període

Sèrie C - Número 754

Dimecres, 3 de març de 2010

Comissió de Medi Ambient i Habitatge

PRESIDÈNCIA DE LA I. SRA. DOLORS CLAVELL I NADAL

Sessió núm. 44

S U M A R I

Projecte de llei

de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (nomenament de la ponència) (tram. 200-00081/08) p. 8

Propostes de compareixença

acumulades relatives al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02377/08 a 352-02395/08, 352-02424/08 a 352-02431/08, 352-02434/08 a 352-02442/08, 352-02468/08 a 352-02475/08, 352-02478/08 a 352-02487/08) p. 9

Propostes de compareixença

acumulades relatives al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02432/08, 352-02433/08, 352-02476/08 i 352-02477/08) p. 9

Propostes de compareixença

acumulades relatives al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02488/08, 352-02489/08, 352-02490/08, 352-02491/08 i 352-02492/08) p. 9

Compareixença

de Salvador Boix i Angelats, músic i apoderat de José Tomás, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00748/08) p. 10

Compareixença

de José Miguel Arroyo, torero i ramader, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00744/08) p. 13

Compareixença

de Rosa Gil Garcia, presidenta de la Plataforma per a la Promoció i la Difusió de la Festa, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00756/08) p. 14

→

Compareixença

de Marilén Barceló Vereja, doctora en psicologia i vicepresidenta de la Federació d'Entitats Taurines de Catalunya, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00746/08) p. 21

Compareixença

de Natàlia Molero Lloret, escriptora, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00760/08) p. 23

Compareixença

d'Espido Freire, escriptora, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00754/08) p. 30

Compareixença

de Jorge Wagensberg, científic, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00771/08) p. 32

Compareixença

de Jordi Casamitjana, etòleg, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00750/08) p. 38

Compareixença

de Jesús Mosterín, filòsof, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00766/08) p. 41

Compareixença

de representants del Colectivo Andaluz contra el Maltrato Animal amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00751/08) p. 49

Compareixença

d'Antonio Moreno, extorero, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00761/08) p. 51

Compareixença

de Núria Querol, doctora especialista en violència contra els animals, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00764/08) p. 53

Compareixença

de Josep M. Terricabras, filòsof, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00770/08) p. 62

Compareixença

de Víctor Gómez Pin, filòsof de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00757/08) p. 68

NOTES

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

El DSPC reproduceix només les intervencions orals fetes durant la sessió. La resta de documentació que acompanya la intervenció es pot consultar a l'expedient de la comissió.

SESSIÓ NÚM. 44

La sessió s'obre a les deu del matí i tres minuts. Presideix la Sra. Clavell i Nadal, acompanyada de la vicepresidenta, Sra. Rovirola i Coromí, i del secretari, Sr. Pujol Badà. Assisteixen la Mesa el lletrat major i el lletrat Sr. Domínguez García.

Hi són presents les diputades i els diputats Sra. Batalla i Nogués, Sr. Espadaler i Parcerisas, Sra. Laïlla i Jou, Sr. Rull i Andreu, Sr. Sala i Roca i Sr. Vila i Vicente, pel G. P. de Convergència i Unió; Sra. Estruch Mestres, Sr. Labandera Ganachipi, Sra. López Ortega, Sr. Pérez Ibáñez i Sr. Terrades i Santacreu, pel G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi; Sra. Gomà i Pons, Sr. Quera i Carré, Sr. Vigo i Sallent i Sra. Vilagrà i Pons, pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; Sra. García i Rodríguez, Sr. Luna i Vivas i Sra. Mejías Sánchez, pel G. P. del Partit Popular de Catalunya; Sr. Pané Sans, pel G. P. d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, i Sr. Rivera Díaz, pel G. Mixt.

Assisteixen a aquesta sessió el músic i apoderat de José Tomás, Sr. Salvador Boix i Angelats; el torero i ramader Sr. José Miguel Arroyo; el representant de la Plataforma per a la Promoció i Difusió de la Festa Sr. Jaume Josa i Llosa; la doctora en psicologia i vicepresidenta de la Federació d'Entitats Taurines de Catalunya, Sra. Marilén Barceló Vereja; l'escriptora Sra. Natàlia Molero i Lloret; l'escriptora Sra. Espido Freire; el científic Sr. Jorge Wagensek Lubinski; l'etòleg Sr. Jordi Casamitjana i Costa; el catedràtic de la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona Sr. Jesús Mosterín de las Heras; la membre del Colectivo Andaluz contra el Maltrato Animal M. Mercedes Cano Herrera; el president del Colectivo Andaluz contra el Maltrato Animal, Sr. Antonio Moreno Abolafio; la doctora especialista en violència contra els animals Sra. Núria Querol Viñas; el filòsof Sr. Josep M. Terricabras Nogueras, i el catedràtic de la Facultat de Filosofia de la Universitat Autònoma de Barcelona Sr. Víctor Gómez Pin.

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

1. Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 200-00081/08). Govern de la Generalitat. Nomenament de la Ponència (Text presentat: BOPC 615, 17; esmenes a la totalitat: BOPC 627, 25).

2. Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral. Debat i votació de les propostes de compareixença (Text presentat: BOPC 615, 17; esmenes a la totalitat: BOPC 627, 25)

2.1. Proposta de compareixença de Josep Maria Ruff i Pagès, alcalde de Torroella de Montgrí (Baix Empordà), amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02377/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.2. Proposta de compareixença de Joan Silvestre i Albertí, alcalde de Pals (Baix Empordà), amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02378/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.3. Proposta de compareixença d'Estanislau Puig Artigas, alcalde de l'Escala (Baix Empordà), amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02379/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.4. Proposta de compareixença de Joan Sabrià i Giralt, alcalde de Palau-sator (Baix Empordà), amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02380/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.5. Proposta de compareixença de Jaume Gifre i Viñas, alcalde de Bellcaire d'Empordà (Baix Empordà), amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02381/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.6. Proposta de compareixença de Salvador Coll i Serra, alcalde de Fontanilles (Baix Empordà), amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02382/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.7. Proposta de compareixença d'una representació de la Plataforma Defensem Catalunya amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02383/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

gència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.8. Proposta de compareixença d'Enric Vilert i Butchosa, president de la Diputació de Girona i del Patronat de Turisme Costa Brava, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02384/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.9. Proposta de compareixença d'un representant de l'Agrupació de Defensa Vegetal de l'Arròs de Pals, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02385/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.10. Proposta de compareixença de Genís Dalmau i Burgués, representant dels centres d'immersió que operen a les illes Medes, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02386/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.11. Proposta de compareixença de Joan Caball, coordinador nacional d'Unió de Pagesos, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02387/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.12. Proposta de compareixença de Ramon Fortià, del Grup de Defensa del Patrimoni del Baix Empordà, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02388/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.13. Proposta de compareixença de Pere Estrader, de la Confraria de Pescadors de l'Estartit, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02389/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.14. Proposta de compareixença de Jordi Juan del Molino, del Club Nàutic Estartit, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02390/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.15. Proposta de compareixença d'Albert Albertí, de l'Associació de Naturalistes de Girona, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02391/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.16. Proposta de compareixença d'Ignasi Batet, de la Institució Altempordanesa d'Estudis Naturals, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02392/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.17. Proposta de compareixença d'una representació del Fòrum de l'Escala amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02393/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.18. Proposta de compareixença de Xavier Quintana, del Grup de Recerca en Limnologia de Llacunes i Aiguamolls Mediterranis de la Universitat de Girona, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram.

352-02394/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.19. Proposta de compareixença de Manel Cunill, de la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02395/08). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.20. Proposta de compareixença de Josep Maria Rufí, alcalde de Torroella de Montgrí (Baix Empordà), amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02424/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.21. Proposta de compareixença de representants de l'Ajuntament de Pals (Baix Empordà), amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02425/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.22. Proposta de compareixença d'Estanislau Puig, alcalde de l'Escala (Baix Empordà), amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02426/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.23. Proposta de compareixença de Joan Sabrià, alcalde de Palau-sator (Baix Empordà), amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02427/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.24. Proposta de compareixença de Jaume Gifre, alcalde de Bellcaire d'Empordà (Baix Empordà), amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02428/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.25. Proposta de compareixença de Salvador Coll, alcalde de Fontanilles (Baix Empordà), amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02429/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.26. Proposta de compareixença de representants de la Plataforma Defensem Catalunya amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02430/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.27. Proposta de compareixença d'Enric Vilert, president de la Diputació de Girona i del Patronat de Turisme Costa Brava, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02431/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.28. Proposta de compareixença de representants de la Comunitat de Regants de la Presa de Colomers amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02432/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.29. Proposta de compareixença de representants de la Comunitat de Regants de la Séquia del Molí de Pals amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02433/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.30. Proposta de compareixença de Joan Caball, coordinador nacional d'Unió de Pagesos, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02434/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.31. Proposta de compareixença de Ramon Fortià, del Grup de Defensa del Patrimoni del Baix Empordà, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02435/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.32. Proposta de compareixença de Pere Estrader, de la Confraria de Pescadors de l'Estartit, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02436/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.33. Proposta de compareixença de Jordi Juan del Molino, del Club Nàutic Estartit, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02437/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.34. Proposta de compareixença d'Albert Albertí, de l'Associació de Naturalistes de Girona, amb relació al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram.

352-02438/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.35. Proposta de compareixença d'Ignasi Batet, de la Institució Altempordanesa d'Estudis Naturals, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02439/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.36. Proposta de compareixença d'una representació del Fòrum de l'Escala amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02440/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.37. Proposta de compareixença de Xavier Quintana, del Grup de Recerca en Limnologia de Llacunes i Aiguamolls Mediterranis de la Universitat de Girona, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02441/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.38. Proposta de compareixença de Manel Cunill, de la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02442/08). Grup Mixt. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.39. Proposta de compareixença d'una representació de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí (Baix Empordà) amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02468/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.40. Proposta de compareixença d'una representació de l'Ajuntament de Pals (Baix Empordà) amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02469/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.41. Proposta de compareixença d'una representació de l'Ajuntament de l'Escala (Baix Empordà) amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02470/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.42. Proposta de compareixença d'una representació de l'Ajuntament de Palau-sator (Baix Empordà) amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram.

352-02471/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.43. Proposta de compareixença d'una representació de l'Ajuntament de Bellcaire d'Empordà (Baix Empordà) amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02472/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.44. Proposta de compareixença d'una representació de l'Ajuntament de Fontanilles (Baix Empordà) amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02473/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.45. Proposta de compareixença d'una representació de la Plataforma Defensem Catalunya amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02474/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.46. Proposta de compareixença d'una representació de la Diputació de Girona i del Patronat de Turisme Costa Brava amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02475/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.47. Proposta de compareixença d'una representació de la Comunitat de Regants de la Presa de Colomers amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02476/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.48. Proposta de compareixença d'una representació de la Comunitat de Regants de la Séquia del Molí de Pals amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02477/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.49. Proposta de compareixença de Joan Caball, coordinador nacional d'Unió de Pagesos, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02478/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.50. Proposta de compareixença de Ramon Fortià, del Grup de Defensa del Patrimoni del Baix Empordà, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02479/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.51. Proposta de compareixença de Pere Estrader, de la Confraria de Pescadors de l'Estartit, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02480/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.52. Proposta de compareixença de Jordi Juan del Molino, del Club Nàutic Estartit, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02481/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.53. Proposta de compareixença d'Albert Albertí, de l'Associació de Naturalistes de Girona, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02482/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.54. Proposta de compareixença d'Ignasi Batet, de la Institució Altempordanesa d'Estudis Naturals, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02483/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.55. Proposta de compareixença d'una representació del Fòrum de l'Escala amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02484/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.56. Proposta de compareixença de Xavier Quintana, del Grup de Recerca en Limnologia de Llacunes i Aiguamolls Mediterranis de la Universitat de Girona, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02485/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.57. Proposta de compareixença de Manel Cunill, de la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram.

352-02486/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.58. Proposta de compareixença de Joan Ball-llosera Llagostera, portaveu de la Plataforma Defensem Catalunya, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02487/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.59. Proposta de compareixença d'Enric Costa Llop, de l'Associació de Propietaris i Pagesos de l'Escala, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02488/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.60. Proposta de compareixença de Sergi Pérez Hernández, vicepresident de Medi Ambient de la Federació Catalana d'Activitats Subaquàtiques, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02489/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.61. Proposta de compareixença de Tomàs Ferrer Fernández, portaveu del sector nàutic, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02490/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.62. Proposta de compareixença de Josep Mir, president de la Societat de Caçadors de Torroella, Ullà, Belcaire i l'Escala, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02491/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

2.63. Proposta de compareixença de Begoña Cervera Molina, representant dels propietaris d'habitatges de la Vall de Santa Creu (Baix Empordà), al Port de la Selva, amb relació al Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02492/08). Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya. Debat i votació de la proposta de compareixença.

3. Compareixença de Salvador Boix i Angelats, músic i apoderat de José Tomás, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00748/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

4. Compareixença de José Miguel Arroyo, torero i ramader, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00744/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

5. Compareixença de Rosa Gil Garcia, presidenta de la Plataforma per a la Promoció i la Difusió de la Festa, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00756/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

6. Compareixença de Marilén Barceló Vereja, doctora en psicologia i vicepresidenta de la Federació d'Entitats Taurines de Catalunya, amb relació a la Proposició de Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00746/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

7. Compareixença de Natàlia Molero Lloret, escriptora, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00760/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

8. Compareixença d'Espido Freire, escriptora, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00754/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

9. Compareixença de Jorge Wagensberg, científic, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00771/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

10. Compareixença de Jordi Casamitjana, etòleg, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00750/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

11. Compareixença de Jesús Mosterín, filòsof, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00766/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

12. Compareixença de representants del Colectivo Andaluz contra el Maltrato Animal amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00751/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

13. Compareixença d'Antonio Moreno, extorero, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00761/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

14. Compareixença de Núria Querol, doctora especialista en violència contra els animals, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós

de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00764/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

15. Compareixença de Josep M. Terricabras, filòsof, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00770/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

16. Compareixença de Víctor Gómez Pin, filòsof de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00757/08). Comissió de Medi Ambient i Habitatge. Substanciació.

La presidenta

Bé, doncs, crec que podem començar ja.

Projecte de llei

de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (nomenament de la ponència) (tram. 200-00081/08)

El primer punt de l'ordre del dia previst és el que es refereix al nomenament de la ponència que ha d'efectuar els treballs de debat, de discussió entorn del Projecte de Llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral.

Necessitaríem saber, doncs, per part de cada grup parlamentari, qui és el ponent o la ponent que efectuarà aquests treballs.

Per part de Convergència i Unió, si us plau?

El Sr. Espadaler i Parcerisas

Sí, senyora presidenta, jo mateix, Ramon Espadaler.

La presidenta

Socialistes - Ciutadans pel Canvi?

El Sr. Terrades i Santacreu

El senyor Esteve Pujol.

La presidenta

Esquerra Republicana de Catalunya?

La Sra. Gomà i Pons

Sí, presidenta, serà el senyor Alfons Quera.

Gràcies.

La presidenta

Grup Parlamentari Popular?

La Sra. García i Rodríguez

Sí, presidenta, jo mateixa.

La presidenta

Iniciativa Verds - Esquerra Unida i Alternativa?

El Sr. Pané Sans

El senyor Lluís Postigo, presidenta.

La presidenta

Gràcies. El Grup Mixt en aquests moments no és assistent, per tant, amb posterioritat li demanarem... (Algú diu: «Ho ha fet arribar per escrit.») Ah!, ha fet arribar per escrit que serà el senyor...? Podem saber qui és el seu...? (Pausa.) El senyor Albert Rivera. D'acord.

Doncs, en prenem nota i, per tant, ja tenim el nom de les persones que formaran aquesta ponència i a les quals agrairia que es posin d'acord ja per fixar la data en què s'han de produir aquestes compareixences, que sigui al més aviat possible, però tenint temps per poder avisar, lògicament, els compareixents.

Propostes de compareixença

acumulades relatives al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02377/08 a 352-02395/08, 352-02424/08 a 352-02431/08, 352-02434/08 a 352-02442/08, 352-02468/08 a 352-02475/08, 352-02478/08 a 352-02487/08)

Dit això, hem de saber qui són, precisament, aquests compareixents. Tenim un seguit de propostes dels diferents grups parlamentaris, i per agilitzar una mica la votació d'aquestes propostes els suggereixo fer les següents agrupacions de compareixences sol·licitades.

Per una banda hi ha dinou propostes que han fet conjuntament el Grup Parlamentari de Convergència i Unió i els tres grups que donen suport al Govern, són de la 2.1 a la 2.19 de l'ordre del dia, que coincideixen amb disset propostes del Grup Parlamentari Mixt, de la 2.20 a la 2.27 i de la 2.30 a la 2.38, i coincideixen, alhora, amb divuit propostes del Grup Parlamentari Popular, de la 2.39 a la 2.46 i de la 2.49 a la 2.58; tenint en compte, per això, que la 2.45 i la 2.58 es refereixen al mateix compareixent.

Aquest és el *pack*, doncs, és l'agrupació de propostes en què els diferents grups hem coincidit tots plegats, de manera que els suggereixo que aquesta agrupació de dinou propostes l'aprovem per assentiment...

(Les propostes de compareixença són aprovades per assentiment.)

Propostes de compareixença

acumulades relatives al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02432/08, 352-02433/08, 352-02476/08 i 352-02477/08)

I passem seguidament a votar dues propostes del Grup Parlamentari Mixt, que són només d'aquest grup, són la 2.28 i la 2.29. Atès que no hi ha el representant del Grup Mixt, no es poden defensar, però, en tot cas, coincideixen amb la 2.47 i la 2.48 del Grup Parlamentari Popular. De manera que si els sembla podem donar-li la paraula al Grup Parlamentari Popular per defensar-les, si és que és del seu interès –la 2.47 i la 2.48. Si no, podríem passar directament a la votació. (Pausa.)

Doncs, passem a la votació d'aquestes dues propostes fetes únicament pel Grup Parlamentari Mixt i el Grup Parlamentari Popular.

Vots a favor?

Vots contraris?

Queden rebutjades, doncs, per 12 vots en contra i 10 a favor.

Propostes de compareixença

acumulades relatives al Projecte de llei de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral (tram. 352-02488/08, 352-02489/08, 352-02490/08, 352-02491/08 i 352-02492/08)

I, finalment, l'altra agrupació de votacions que podem fer són les set propostes del Partit Popular, en les quals ja hi ha aquestes dues que n'acabàvem de parlar, eh? Si li'n traiem aquestes dues que acabem d'aprovar, són cinc, que són de la 2.59 a la 2.63. (Adreçant-se a la Sra. García i Rodríguez.) No sé si vol aprofitar un torn per defensar el contingut d'aquestes compareixences; si no, passariem directament a la votació..., o si qualsevol altre grup vol defensar la seva posició respecte a aquest conjunt de compareixences. (Pausa.) Si no és així, doncs, passem directament a la votació.

Votem, doncs, aquestes cinc propostes del Grup Parlamentari Popular.

Vots a favor?

Vots en contra?

D'acord, doncs, queden rebutjades per 9 vots a favor, 12 en contra.

I aquest mateix nombre de parlamentaris és el que ha votat en l'anterior votació que hem fet; respecte a la primera agrupació de compareixences, hi havia hagut un error des d'aquí, de la Mesa.

De manera que ambdues propostes queden rebutjades per aquest nombre de vots: 9 a favor i 12 en contra.

De manera que amb això, eh?, resollem tot el tema del Projecte de llei del Parc Natural del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter.

Passem, per tant, a les compareixences referides a la iniciativa legislativa popular amb relació al tema dels toros, eh?, dels braus a Catalunya.

Intentarem fer-ho per ordre. Tenim, crec, el repte d'endreçar bé aquest debat per poder mantenir-lo en el temps que teníem previst. Hi ha un canvi, avui, respecte al que teníem previst i acordat en l'anterior sessió, únicament un canvi, jo diria, que és que en lloc de la senyora Rosa Gil, que havíem previst, compareixerà el senyor Jaume Josa i Llorca i, precisament, és una de les tres primeres persones que compareixen avui.

Com hem acordat entre els diferents grups, fem aquestes agrupacions de compareixents per tal de guanyar temps i ser una mica més àgils. Crec que hem de respectar sobretot que d'alguna manera els protagonistes d'aquest tràmit són els compareixents, no som els grups parlamentaris, i crec que això és bo que ho tinguem present a l'hora també de, després, repartir-nos els temps d'intervenció dels diferents grups. Respectaríem que aquesta primera agrupació de tres compareixents hauríem de resoldre-la en una hora i mitja com a màxim, eh?, perquè es tracta de no fer esperar els compareixents que vénen seguidament. Crec que aquesta és una mica la idea que hem de tenir tots al cap, el respecte màxim a les persones que s'esperen i que hem convocat nosaltres mateixos.

I precisament per respectar això, perquè el temps sigui de les persones que compareixen, crec que ja el que pertoca és demanar que puguin venir aquí, a seure amb nosaltres a la Mesa, al senyor Salvador Boix i Angelats, el senyor José Miguel Arroyo Delgado i el senyor Jaume Josa i Llorca.

(Pausa llarga.)

Bé, doncs, comencem aquesta primera tanda de compareixences, que les hem agrupat però això no vol dir que els tres compareixents que vénen ara tinguin relació entre ells, sinó que cadascun representa una entitat o un enfocament diferent.

Compareixença

de Salvador Boix i Angelats, músic i apoderat de José Tomás, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00748/08)

En primer lloc comencem amb el senyor Salvador Boix i Angelats. És una persona coneguda per la seva expressió d'opinió sovintejada dins del que en diem el periodisme taurí i, a més, segurament pel que més és conegut és perquè és l'apoderat del senyor José Tomás, eh?, del torero José Tomás. Ell té, tots els compareixents ho saben, un màxim de quinze minuts per fer-nos la seva exposició.

També vull deixar clar que totes les persones que no puguin expressar-se en català, perquè no coneixen la nostra llengua i perquè vénen d'altres territoris de l'Estat, doncs, que no hi ha absolutament cap problema perquè puguin expressar-se en llengua castellana, evidentment, perquè tots, òbviament, la coneixem; som bilingües, en aquest país.

Sense més, doncs, li dono la paraula al senyor Salvador Boix.

El Sr. Salvador Boix i Angelats (músic i apoderat de José Tomás)

Molt bé, gràcies. Bon dia a tothom. Jo em dic Salvador Boix i Angelats, tinc cinquanta-un anys, sóc fill de Banyoles i m'agraden els toros, una inclinació cultural que se'm va manifestar de ben petit, amb sis o set anys, per culpa del meu avi Miquel, que alguns dijous de cada estiu ens agafava, al meu germà Miquel i a mi, i se'ns enduia a Barcelona per complir sempre el mateix ritual: viatge des de Banyoles en cotxe de línia fins a Girona; allà, en tren fins a Barcelona; a Barcelona, primer de tot, una visita a El Corte Inglés per pujar i baixar les escales mecàniques, una foto donant menjar als coloms de la plaça de Catalunya, un dinar al Canaletes, de sopa de peix, i a la tarda cap als toros, a la Monumental.

De la mà del meu avi, doncs, vaig tenir la sort de poder veure actuar Paco Camino, El Viti, Diego Puerta, Jaime Ostos, el malaguanyat Paquirri i tants i tants altres grandiosos toreros des de mitjans dels anys seixanta del segle passat. La tauromàquia em va fascinar des del primer dia i ja de tornada a Banyoles esperava amb delit, excitat, que l'excursió amb l'avi es repetís ben aviat.

El meu pare, un dia, em va ensenyar una fotografia —aquesta—, i em va dir que l'havia de guardar jo. Això és la plaça d'Olot l'any 1914; en aquesta foto hi ha el meu avi. El meu avi havia anat a Olot a passar les festes del Tura a casa d'uns parets i havia anat als toros, i allà li havien fet una foto i en fa ver una postal i la va enviar a casa dels seus pares. El meu avi en aquell moment tenia catorze anys, estem parlant de l'any 1914. Ell s'havia iniciat a l'afició taurina de la mà del meu besavi, del seu pare; una iniciació per via familiar que de ben segur molts de vostès hauran viscut com jo, si no en primera persona, de ben a prop. Anar a toros o veure'ls per la tele al costat dels avis o els pares era una activitat habitual a Catalunya quan érem petits.

Al llarg de la meua vida he anat cultivant la meua afició acudint a la plaça de toros Monumental els diumenges de Pasqua fins per la Mercè, que és quan hi ha funcions; esperant que, com deia l'escriptor Jean Cau, es faci el miracle del toreig, un fenomen que al llarg dels últims quaranta-cinc anys puc certificar que s'ha produït en diverses ocasions i que jo he tingut la sort de poder presenciar i viure amb tota l'emoció que fa el cas.

Però ser aficionat als toros a la Catalunya d'avui vol dir també haver de carregar amb la creu de viure en la semiclandestinitat i haver, també, de fer sovint actes de militància o de resistència, com aquest d'avui, contra l'ànsia anquiladora de les diferents institucions cata-

lanes que han anat manifestant, amb el seu comportament, des de fa vint-i-dos anys.

Des del 1988 fins avui els atacs contra la tauromàquia a Catalunya han estat continus des del poder. Amb l'aprovació de la Llei de protecció dels animals, que pel que fa als toros va considerar delictes la mort del toro a Cardona i no així, paradoxalment, a Girona, Lloret, a Sant Feliu o a Barcelona, ja es veia a venir que podíem arribar fins a on hem arribat: a punt de ser aniquilats per aquest Parlament si vostès no ho impedeixen.

Més tard, va venir la prohibició d'anar a toros als menors de catorze anys, ni tan sols acompanyats dels seus pares o dels seus avis, una prohibició dictada per aquesta cambra, que esgrimia arguments en defensa dels menors, sense cap mena de fonament científic i passant per sobre del dret dels pares a educar els seus fills. Una mica més tard, va entrar en aquest Parlament una proposició per abolir els toros, promoguda pel senyor Oriol Amorós, d'Esquerra Republicana de Catalunya, avui un alt càrrec de l'Administració catalana, que, entre els seus arguments, deia literalment que «la violència cap als animals té sovint una relació directa amb altres formes de violència cap als membres de la societat percebuts com a més febles pels agressors, com puguin ser les dones, els nens, la gent gran o les persones immigrades». O sigui que ens tractava, als aficionats, directament de delinqüents, i això, així, literalment, va entrar en aquest Parlament l'any 2005.

Però l'episodi més ruboritzant, lamentable i exòtic d'aquest setge institucional antitaurí s'havia produït un any abans amb la declaració de Barcelona com a ciutat antitaurina pel seu ajuntament, una maniobra impulsada pel regidor senyor Portabella, responsable, anys enrere, ni més ni menys que d'un escarni a la dignitat animal i a la dignitat humana, com ho era i encara ho és, lamentablement, el zoològic de Barcelona. El cas és que avui, després d'aquella votació secreta en una urna plena de corcs, ens trobem en una ciutat declarada antitaurina pel seu ajuntament.

Han estat diverses i contundents les mesures legislatives o simplement testimonials, com aquella declaració municipal, que han volgut excloure socialment els aficionats i treure la tauromàquia del marc de la cultura popular de Catalunya de la qual és una manifestació molt estimada per molts catalans des de fa més de quatre-cents anys. Però la realitat és tossuda i aquesta ciutat declarada antitaurina pel seu ajuntament es va convertir des del dia 1 de març de l'any 2007 ja no tan sols en un dels eixos sobre els quals gira l'univers taurí sinó en un punt del màxim interès informatiu general al nostre país, a Espanya i també a Amèrica. I és que aquell dia el torero José Tomás va anunciar que reapareixeria, després de cinc anys retirat, i que ho faria el dia 17 de juny del 2007 a la Monumental de Barcelona. El torero més gran de l'època moderna va triar, per a la seva esperada reaparició, Barcelona, aquesta ciutat a qui el seu ajuntament havia declarat antitaurina. I ho va fer com a mostra d'agraïment al públic català, que des de l'any 1998 el té com al seu gran ídol, només comparable al que fou Manolete, els anys quaranta, o Chamaco, els anys cinquanta. I ho va fer també per donar l'oportuni-

tat al públic de Barcelona d'emocionar-se, de tornar a vibrar de nou, abans que cap altre públic del món, amb el seu art inigualable, en un moment de màxima pressió liquidacionista. Aquell dia també es va fer públic que jo mateix, fill de Banyoles, una altra ciutat la qual el seu ajuntament va declarar antitaurina, seria el seu nou representant o apoderat. Estaran, vostès, d'acord amb mi que aquestes declaracions d'antitaurinisme municipal no lliguen gaire amb la realitat del país.

Com sabran, anunciar que José Tomás, a qui jo represento, torejarà a Barcelona, la ciutat antitaurina, significa que les localitats s'exhaureixen en poques hores i que amb la seva presència es garanteix la contemplació del toreig en la seva màxima expressió. Milers i milers de barcelonins, de catalans i de forasters no es volen perdre les actuacions de José Tomás a Barcelona, tant pel compromís del torero amb la tauromàquia, com per l'energia emocional única i abassegador que es desencadena a la Monumental quan ell toreja. El públic de toros català és passional, arrauxat i entès, com no n'hi ha cap altre al món. Vostès n'hauran tingut notícia, de ben segur, però de ben segur que no n'hauran estat informats escoltant Catalunya Ràdio ni veient TV3, perquè des dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, líders en audiència, primers creadors d'opinió i fins i tot creadors d'identitat catalana, mai no s'ha tingut voluntat de tractar la tauromàquia que s'ha produït i es produeix a Catalunya, sinó que se l'ha exclòs volgudament dels seus espais informatius i culturals.

Hem vist com des dels mitjans de comunicació que depenen d'aquest Parlament es treballava i potenciava la informació d'activitats diverses per tal d'integrar-les com a part de la nostra cultura. En canvi, de toros, tant li fa que les entrades per veure José Tomás s'acabin en dues hores; que vingui a veure'l públic de tot Catalunya, d'Espanya i d'arreu del món; que sigui portada a tota la premsa estatal; que ocupi espais al mateix *New York Times*; que jo m'hagi de passar molt de temps atenent els mitjans de comunicació de tot el món cada vegada que actua a Barcelona –tant li fa. Si no és per un accident o per una manifestació abolicionista a les portes de la plaça, als mitjans de comunicació públics de Catalunya de toros no se n'ha dit gairebé mai res, faltant greument a la finalitat de servei públic i al dret dels ciutadans a la informació que se'ls suposa, a aquests mitjans.

Com s'explica que, havent-hi cinc, deu, quinze o vint mil persones a dintre de la plaça de toros cada diumenge, des del naixement de TV3 i Catalunya Ràdio només informin de toros si hi ha una manifestació d'antitaurins, encara que en siguin només quaranta? Jo tinc la certesa que aquesta ha estat una actitud volguda, planificada i portada a la pràctica amb l'objectiu d'aïllar la tauromàquia i d'impedir-ne, tot ignorant-la, el seu desenvolupament com a una manifestació més de la nostra cultura popular, més antiga que moltes d'altres que, aquestes sí, i també seguint instruccions, s'han potenciat fent-nos creure a tots plegats que recolzant aquelles i ignorant els toros, com si no existissin a Catalunya, seríem més bons catalans. Potser m'equivoco, i resulta que aquest comportament tan estrany en uns mitjans de comunicació de servei públic controlats, hi insisteixo, per aquest Parlament, no el mou una consigna identità-

ria destinada a fer o refer un país amb certs paràmetres d'inclusió o exclusió, sinó que es tracta d'una qüestió de moral, que jutja com a inacceptable la relació entre els humans i els animals que s'estableix a la plaça de toros i que, per tant, s'ha de combatre o, almenys, ignorar-la per tal d'excloure-la de la vida pretesament sana i correcta que ha d'imperar a casa nostra.

En aquest supòsit, em pregunto com és que als mateixos mitjans que no volen saber res de toros ens podem trobar sovint programes i informacions a les quals el maltractament animal és el plat del dia. Recordo, a tall d'exemple, com tot just l'endemà que aquest Parlament decidís democràticament que la ILP que ara ens ocupa fos tramitada, a Catalunya Ràdio, en horari de màxima audiència, ens explicava, un veterinari entrevistat, com s'ha incrementat a Catalunya la presència d'animals exòtics com a mascotes a casa. I parlava del camaleó, un camaleó obès, perquè qui el té a casa tancat a la gàbia li dona grans quantitats d'insectes per alimentar-lo, oblidant que el camaleó al seu medi natural si aconsegueix caçar-ne un parell al dia ja queda tip. O el cas de la serp, que deia que va molt bé com a mascota perquè no ocupa més d'un metre quadrat de terrari casolà. O escoltar la nostra cuinera famosa que expliqui tranquil·lament a TV3 que el primer que hem de tenir per fer una recepta bona –bona– de pollastre rostit a foc lent hagi de ser un pollastre feliç.

Fa més de vint anys que s'ha implantat aquest greuge del qual aquest Parlament democràtic hauria de demanar explicacions en nom dels ciutadans per fer justícia als aficionats taurins. Aquesta política d'aïllament llarga, obsessiva i contumaç ha dibuixat amb el pas del temps el paisatge pantanós per on els toros pasturen avui a Catalunya. Jo els pregunto: no n'han tingut prou, legislant per condemnar els aficionats a viure en aquesta semiclandestinitat? Han pensat que els toros no costen ni cinc a les arques de la Generalitat sinó al contrari: generen feina, diners i il·lusions a una part de la societat? Si no, preguntin a restaurants i taxistes, per exemple, què passa quan toreja José Tomás a Barcelona. Pensen, amb consciència, que aquest Parlament ha de contribuir a l'estigmatització com a incivilitzats i maltractadors de milers de ciutadans que a dia d'avui encara van de tant en tant a la Monumental?

El públic de toros de Barcelona ha de suportar que uns quants ens tractin d'assassins, ens insultin i ens escridassin, quan anem lliurement i pacíficament amb la nostra entrada a la mà a passar la tarda als toros. Però no em sembla que aquest Parlament, el meu Parlament, on hi treballen els que a mi i als aficionats també ens representen i em sembla que ens han de servir, hagi de fer encara més del que ja ha fet contra els toros; hagi de crear aquesta fractura –petita, ja ho reconec– en la nostra societat i hagi de prohibir que puguem seguir anant a toros pacíficament, com ho hem fet els catalans des de fa tants i tants anys. Més aviat penso que ens deuen una disculpa i un reconeixement.

A dia d'avui, malgrat els esforços, els mitjans i el temps esmerçats amb l'objectiu de la prohibició dels toros, quan la Monumental anuncia un espectacle de primer nivell, tot i no tenir espai als mitjans de comunicació

majoritaris, tot i no poder-se anunciar a la televisió, ni a les ràdios, el públic se n'assabenta, compra la seva entrada i va als toros. Volen impedir a la gent que vagi lliurement a un espectacle que li interessa i l'emociona? Jo aspiro que els nostres representants s'ocupin de generar il·lusions, que legislin per crear ocupació, per repartir millor la riquesa, i que treballin per la convivència en el respecte a les minories. I no voldria pas creure que la seva incapacitat per atendre les preocupacions reals dels ciutadans és tanta que, tot i els grans problemes de tot ordre que ens envolten als ciutadans, ara vostès s'hagin d'entretenir a prohibir els toros per complaure els neguits puritans i animalistes d'una part de la població, a canvi de fer perdre la llibertat per gaudir-ne d'una altra part. M'escandalitza com a ciutadà que aquest Parlament jugui a l'animalisme de saló i que, a més a més, es plantegi atemptar contra la llibertat d'una part de la ciutadania.

Estan vostès disposats a prohibir a Catalunya, l'endemà dels toros, la cacera del senglar i la pesca esportiva amb mort o sense mort? Els clubs d'equitació que hi ha escampats pel país? Segur que no. Estan disposats a fer tancar les granges de pollastres, porcs i d'ouques per fer *foie*, i m'estalvio explicar-ne el procés? Segur que no. Potser és que així, com desgraciadament hi ha persones amb una vida de primera o de segona depenent del grau de dignitat de què poden gaudir, també es considera que hi ha animals de diferents categories, segons el tipus de funció que els atorguem els humans. En aquesta qüestió de prohibir els toros hi pensen tant les idees identitàries com les animalistes, totes dues amb un fons argumental hipòcrita i amb un component de clau política evident, tal com ho ha demostrat aquest Parlament fa uns dies en blindar els correbous de les Terres de l'Ebre. Perquè saben vostès millor que ningú que els hi va la feina i amb això no hi jugaran; que el polític que ataquí els correbous no el votaran mai més, a les comarques de l'Ebre. Tot això no és només hipocresia, és pur cinisme polític, un comportament que, aquest sí..., aquest sí que genera desafecció entre la societat i la política, un fet preocupant per als polítics però per als ciutadans molt frustrant, pels ciutadans que creiem en la tasca política. No donin la raó a una significada animalista quan diu que vostès treballen en un Parlament de fireta. No li donin la raó.

La tauromàquia és un ritus creat per al gaudi i el consum humà, cadascú paga la seva entrada lliurement per assistir a un esdeveniment únic, inefable, imprevisible i emocionant. Aquest és un espectacle que interessa a milers de ciutadans. La veritat autèntica, la presència en viu i en directe de la vida i la mort cara a cara, l'espontaneïtat, la capacitat d'impacte emocional de la festa taurina, potser tinguin un difícil encaix en un món on la corrupció, la mentida, la seguretat extrema fins i tot, a vegades, a costa de la llibertat, el consumisme boig i la frivolitat són valors massa arrelats. Però la tauromàquia avui encara és viva a Catalunya, perquè els ciutadans la sostenen. No vulguin passar per damunt d'aquesta realitat.

L'aficionat no en té cap culpa, de la utilització política i identitària de la tauromàquia, només vol viure la seva afició amb llibertat i passió. I tal com diu molta gent

del carrer: «El que ho vulgui que hi vagi i el que no, que es quedi a casa.» Només demanem respecte i seny, i la societat catalana tinc la impressió que vol ser lliure per decidir i aspira a tenir uns polítics que actuïn amb coherència, respecte i ètica. Quan anem a la plaça els ciutadans no anem a fer afirmació de cap patriotisme, i jo personalment, si ho faig de tant en tant, és de patriotisme català, a dintre i a fora de Catalunya, des del lloc privilegiat que ara ocupo al món taurí.

Jo no vull convèncer ningú perquè es faci aficionat, aquesta és una qüestió de sensibilitat i de llibertat. Jo avui vinc a suplicar, en part, en aquest Parlament. Els demano, si us plau, que aixequin el setge d'una vegada i que almenys ens deixin morir en pau i en llibertat. I jo volia acabar, si m'ho permet... Hi ha un DVD que els he deixat, si el poden...? Disposo d'un minut? *(Pausa.)*

La presidenta

A veure, la seva intervenció té un temps màxim de quinze minuts. Jo el que suggereixo és que aquest DVD, si per cas, ens el pugui deixar perquè el puguem repartir a tots els...

El Sr. Salvador Boix i Angelats

Dura un minut i mig, eh?

La presidenta

Doncs, quan hagin acabat tots els compareixents ens plantejarem si hi ha temps suficient per veure-ho, perquè...

El Sr. Salvador Boix i Angelats

Em deixa acabar un moment?

La presidenta

Sí, sí... Però li demano que intentem respectar entre tots..., perquè posi's vostè també al lloc d'una altra persona que encara ha de comparèixer. D'acord?

El Sr. Salvador Boix i Angelats

Bé, bé. Res, doncs, en el DVD hi sortia el José Tomás, l'última visita de José Tomás a Barcelona. Va ser l'octubre de l'any passat, quan ell va presentar al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona la Fundació José Tomás, de caràcter educatiu i benèfic. Aquell dia José Tomás, el fundador de la seva pròpia fundació, va lliurar uns ajuts valorats en 200.000 euros a tretze projectes socials i educatius presentats per diferents entitats i associacions catalanes sense ànim de lucre...

La presidenta

Si us plau, hauria d'acabar...

El Sr. Salvador Boix i Angelats

...dels quals –acabo– se n'aprofitaran més de 300.000 persones necessitades d'una vida més digna i amb el greu risc d'exclusió social a Catalunya.

Mentre uns es netegen la mala consciència projectant en el alguns animals la seva incapacitat per donar dignitat a les persones, altres es guanyen la vida procurant una vida i una mort dignes als toros i, a més, treballen per ajudar les persones mancades de la mínima dignitat per sobreviure. Penso que no és un mal exemple.

I tinguin per segur que, prohibeixin els toros o no a Catalunya, José Tomás seguirà compromès amb el toreig, amb l'art, amb l'emoció, amb Barcelona i també amb els més desvalguts de la nostra societat a través de les activitats de la seva fundació.

Ara sí.

La presidenta

Ara sí. Gràcies, senyor Boix.

Compareixença

de José Miguel Arroyo, torero i ramader, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00744/08)

Seguidamente, pues, es el turno del señor José Miguel Arroyo Delgado. Es torero, conocido como Joselito –me imagino que es un sobrenombre que comparte con el torero de principios de siglo, José Gómez. Él ahora está retirado de su carrera como matador de toros y se dedica a la ganadería, por lo tanto, entendemos que su opinión sobre este tema puede ser válida en este proceso de conocimiento que nosotros queremos llevar a cabo.

Bienvenido a nuestro país y bienvenido a nuestro Parlamento. Sin más, tiene la palabra.

El Sr. José Miguel Arroyo Delgado (torero i ramader)

Muchísimas gracias. Buenos días, señoras y señores del Parlamento catalán, me llamo José Miguel Arroyo, nací en Madrid y soy español. Podía haber nacido en Cataluña y también sería español, y por supuesto sería torero, porque este es un país que siempre ha estado abierto a todo tipo de manifestación cultural y, por eso, Cataluña ha sido y es grande en la historia de la tauromaquia.

En cuanto al debate que nos trae aquí hoy, que es el de la igualdad y el maltrato del animal, el del toro, yo les cuento, pues, que tengo perros, tengo gatos en mi casa, y nunca se me ha ocurrido preguntarles si tenían frío o tenían calor, si querían esta o aquella comida, si les apetecía ir a la playa o les apetecía ir a la montaña. También tengo pájaros y mis pájaros, como en casi todas las casas, son unos animales muy decorativos pero siempre en cautividad. En una ocasión me dio por pensar en su libertad y los solté, cuál fue mi sorpresa que al día siguiente todos estaban en la jaula por fuera y no podían entrar, la inmensa mayoría se murió. Pero esos animales, ese maltrato y esa igualdad no son los que nos traen al parlamento, aquí es el toro bravo. Nosotros, los seres humanos –animales racionales, según dicen–, nos

creemos por encima de los demás y gracias al raciocinio yo creo que es así.

La igualdad donde más existe es en la selva virgen, donde la gente está en comunión con la naturaleza, donde a las personas las mal llamamos salvajes..., pero nosotros queremos todos nuestros adelantos, nuestros coches, casas, bienestar social, progreso, información, todo ello para estar por encima del reino animal. También queremos mascotas, que las podamos dominar a nuestro antojo. Entonces, ¿de qué igualdad estamos hablando? Igualdad, la de esos mal llamados salvajes que tienen que defender su terreno de las fieras. Coméntenles a ellos que no hay que defender su parcela cuando un león o cualquier animal les puede quitar la vida. Digamos desde aquí, desde nuestra comodidad, desde nuestro avance, nuestro bienestar social, que no se defiendan, que se dejen comer, que no pasa nada, que hay que proteger a esa especie.

¿Esto es demagogia? ¡Pues claro que es demagogia! Pero también es verdad. Pero aquí estamos hablando de la fiesta de los toros. Hablamos de sentimientos, de tradiciones, de cultura y de valores perdidos en esta sociedad. Yo soy torero, me apasiona la fiesta de los toros, respeto a los animales, al medio ambiente y estoy integrado en su cultura y soy admirador de la gente que es creativa y ofrece su vida por unos ideales. Estamos ante un espectáculo de sentimiento, de pasión, de gusto, de desencanto, de alegría, de tristeza, de vida, de muerte, de respeto y de entrega.

Yo, desgraciadamente, no pude estudiar mucho y no conocí a tantos escritores, ni tantos pintores, ni poetas, ni escultores, ni músicos, ni intelectuales... Todos ellos se apasionaron por esta fiesta, no creo que fueran unos bárbaros, y, realmente, han dejado un legado en nuestra cultura y en la de muchos países. Esta fiesta despertó su motivación y su creatividad, ha sido y es fuente de inspiración, además desde tiempos inmemoriales, por encima de modas y de ideologías. Todo sentimiento y pasión tiene su parte de crueldad y de dolor, es algo innato en ellos, y, si no, acordémonos de nuestros primeros amores, cuando adorábamos a la otra persona y a la vez nos dolía, nos parecía cruel su comportamiento cuando no estaba en consonancia con el nuestro. No por eso suprimíamos el amor, simplemente no nos gustaba, cambiábamos, pero nunca se nos pasaría por la cabeza el prohibir amarnos. Simplemente lo sentimos y lo respetamos, pues eso es lo que queremos: respeto.

Además, les cuento mi historia. A mi no me gustaban nada los toros, no conocía nada de esta fiesta. Fui con diez años por primera vez; me maravilló lo que sentí en algunos de los pasajes de la lidia y tomé la firme decisión de intentar hacer lo mismo y ser torero. No por ello me traumático. Tengo cuarenta años y no tengo ningún trauma con respeto a ver las corridas de toros. Así que, señoras y señores, les pido por favor que conozcan la fiesta de los toros y si no les gusta me parece fenomenal. Debátanla sin fanatismos, pero, por favor, respétenla.

Este relato puede parecer subjetivo pero junto a él hay un argumento objetivo en defensa de la fiesta de los toros que no se puede rebatir por nadie y que es que la tauromaquia como espectáculo mantiene la existencia

del toro de lidia. Él es el animal más hermoso del mundo y el mejor tratado durante toda su vida y que desaparecería —y bien digo «desaparecería»— si se cerraran las plazas de toros, por lo que no se puede defender en contra de esta fiesta el demagógico razonamiento de la crueldad con los animales para justificar la medida de esta prohibición de consecuencias tan demoledoras. Me da mucha pena ver a una sociedad que aboga por la libertad y por el aperturismo que definitivamente lo que demuestra es que está llena de complejos.

Para que eso no sea así procuremos no prohibir nada, dejemos que cada uno se exprese como quiera pero que todo sea hecho desde el mayor de los respetos y que cada persona tenga el derecho a decidir lo que quiere o no quiere ver.

Gracias.

La presidenta

Muchísimas gracias, señor Arroyo.

Compareixença

de Rosa Gil Garcia, presidenta de la Plataforma per a la Promoció i la Difusió de la Festa, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00756/08)

Seguidament és el torn del senyor Jaume Josa. És la persona que ve en substitució de la senyora Rosa Gil, la presidenta de la Plataforma per a la Promoció i Difusió de la Festa, que li va ser impossible venir qualsevol dels dies que estem fent aquestes compareixences i que, per tant, s'ha mostrat en disposició de venir. Ell ha estat delegat a Catalunya del Consell Superior d'Investigacions Científiques, però, en tot cas, entenc que als efectes que ens ocupa la raó principal per la qual ha estat convidat és perquè forma part d'aquesta Plataforma per la Promoció i la Difusió de la Festa.

Sense més, té la paraula, senyor Josa.

El Sr. Jaume Josa i Llorca (representant de la Plataforma per a la Promoció i la Difusió de la Festa)

Moltes gràcies, senyora presidenta. I moltes gràcies també a tots els membres de la Mesa, que han acceptat que vingui en delegació de la senyora Rosa Gil, absent avui de Barcelona, que és la presidenta de la Plataforma de Defensa de la Festa.

Mai m'hauria pensat estar assegut aquí avui, al Parlament de Catalunya. Això em produeix, per una part, una alegria perquè tenim Parlament —quan jo tenia la seva edat no teníem el Parlament, i avui el tenim—, però també em fa una mica de tristesa pel tema que hem de tractar avui.

Demano clar i català a tot el Parlament de Catalunya que no ens prohibeixin la festa dels toros. Per què dic això? Mireu, jo he tingut temps, poc temps, per preparar aquesta intervenció, però quasi que és millor així.

He llegit el que es va publicar al butlletí oficial del Parlament de Catalunya, aquesta proposició de llei de modificació. He marcat uns punts que aniré comentant perquè són les maneres que tinc d'expressar la meua posició. M'he llegit bé la normativa de la Mesa, de les compareixences, procuraré no exhaurir tot el temps que necessito i amb molt de gust li deixaré els minuts que ens demanava el nostre amic Salvador Boix, si es considera oportú.

Diu que l'any 1988 Catalunya va ser capdavantera a dictar la Llei sobre la protecció dels animals. A mi m'agradaria que Catalunya, que ja ho és en molts aspectes, fos capdavantera en moltes altres coses. No fem bandera d'unes coses com aquesta, dictar una llei sobre protecció dels animals, d'altra manera..., que no és veritat. Aquesta primera afirmació de l'exposició de motius no aguanta ni la primera petita cerca bibliogràfica legislativa jurídica. Hi ha un altre punt que diu, com a un dels arguments: «El negatiu impacte emocional que produeix a les persones menors contemplar una espècie o un espectacle violent com aquest.» Ens han parlat Salvador Boix i Joselito, que no estan afectats.

Us explicaré el meu cas. Jo vaig anar als toros per primera vegada a la plaça Monumental, i m'hi va portar el meu pare. Els meus pares, catalans, que sí que saben el que és la tortura, l'exili i els camps de concentració de Prats de Molló, em van portar als toros. I aquí avui jo faig un homenatge a la dignitat de l'educació que he rebut per part dels meus pares: Jaume Josa Savall i Josefa Llorca Grau. Aquell nen que van portar als toros, i ho recordo molt bé... Direu: «Aquest s'ho inventa.» No! Recordo molt bé que al creuar la rambla Marina el meu pare em va dir: «Quan tinguis deu anys hi tornarem. T'ha agradat, eh?» Jo dic: «Sí». I hi vam tornar. I així va començar aquesta afició als toros; afició i interès que m'ha aportat moltíssimes coses, perquè el món del toro, el món de les persones del toro, lluny del que molts volen fer creure, és un món de solidaritat, de sentiment, d'amistat, de col·laboració. La plaça de toros és una rotllana democràtica, no em vull estendre més en aquest aspecte.

Aquest nen petit va començar a col·leccionar petits animals, insectes; després, els va classificar; després, es va comprar llibres per estudiar la vida, l'entorn i l'etologia d'aquells animals que col·leccionava: insectes, lepidòpters... Va anar cap al camp dels ropalòcers; després, cap als heteròcers, i així fins arribar, després del batxillerat, a elegir com a carrera per dedicar la seva vida la llicenciatura de ciències biològiques. Aquest nen no va estar impactat de manera negativa al contemplar l'espectacle de la festa dels toros. Aquest nen es va fer més gran i va entrar a la universitat, i en aquella universitat vàrem tenir ocasió de treballar, d'estudiar, de fer altres coses i participar en moltes activitats que en certa manera estan a l'origen que avui puguem estar reunits aquí, en aquest Parlament de Catalunya. La carrera de biològiques em va portar a l'estranger en una època en què em vaig interessar per la biologia molecular, i especialment per la *trifosfopiridina nucleòtido* –em lliuraré d'explicar coses d'aquest tipus–, i després vaig tornar a Barcelona, sempre amb les qüestions i amb les amistats de la gent del toro.

Com que la meua intervenció d'aquí vol reclamar rigor polític, rigor econòmic i rigor a veure la jugada que ve. Jo no dubto de la bona fe dels parlamentaris que hi estan en contra, Déu me'n guard! Però sí que m'agradaria que escoltessin i fessin aquesta petita reflexió. Quan un demana rigor ha de ser rigorós i quan un demana noblesa ha de ser noble, jo ho seré. Avui evitarem que el Parlament de Catalunya faci el ridícul, entre tots plegats. Per què? Perquè si segueix endavant el text, aquest, que tinc aquí el Parlament de Catalunya faria el ridícul, perquè prohibiria la mort d'un animal extint. Els que han redactat aquest text, que sembla que fan allegats de gran saviesa sobre el sistema nerviós dels toros, desconeixen el nom científic de l'espècie del toro brau.

Bé, aquí arribats, passem a la qüestió del seguiment de la biologia. Aquell nen que havien portat als toros es va fer gran, biologia molecular, va dedicar-se, després, a la teoria de l'evolució. Potser hi va influir l'estada com a becari al British Council, a London, i allà em vaig interessar per Darwin. Avui no és el dia de parlar de Darwin, ni de molt menys, però sí que potser, ja que aquí en un moment es parla de l'evolució paral·lela, recordar només què és la teoria de l'evolució, que és aquella teoria que lliga tots els sers vius amb una història comuna que al mateix temps dóna compte de la seva gènesi successiva. Aquesta és la teoria de l'evolució.

I només recordar a l'últim paràgraf del gran llibre de Darwin... Aquest any ha sigut el bicentenari –el passat– del naixement de Darwin, i el cent cinquanta aniversari de la publicació del llibre que va capgirar completament la idea que l'home tenia del món i del lloc que ocupava en el món: *L'origen de les espècies*. I allà hi ha un paràgraf preciós que ens va molt bé pel que debatem –més que debatem, ho comentem–, per treure la llum que ens vagi bé a tothom. I Darwin diu: «Quan mirem un bosc de ribera on canten els ocells, distingim el rossinyol, hi han cucs per terra, hi han peixos al riu; aquest gran espectacle –bonic, formós–, hem de saber que és fruit de la fam, de la lluita per l'existència i de la mort.»

Vivim en una societat que amaga la mort. La festa dels toros és un espectacle que no amaga la mort, allà hi ha la veritat de la realitat d'un home que decideix enfrontar-se a la força d'un brau. Per això, a mi també em semblaria interessant que continués aquesta festa dels toros.

Us he dit fa uns moments..., i amb això acabaré, senyora presidenta, per ser coherent amb els que us he dit. És un món d'emocions, que, a vegades, a les persones que estan a fora els costa d'entendre, però si m'ho permeteu n'explicaré una que sobtarà als que no la saben i sobretot sobtarà al mestre Joselito. Tots els meus amics del *tendido 2* saben –tots els meus amics del *tendido 2* saben– de l'amistat i de l'admiració que tinc per un gran torero, José Luis Bote.

Yo tuve el honor de que José Luis Bote me brindó un toro en la plaza Monumental, de Barcelona, y, para los aficionados, sabemos lo que esto significa. El ambiente que había estos últimos meses en Barcelona me hizo llamar la Nochevieja a José Luis Bote, tuve la suerte de que se puso al teléfono él y enseguida me dijo: «¡Hombre, don Jaume, qué alegría!, ¡da gusto con aficionados

como usted y como la afición de Barcelona!» I com si fos un llamp em va dir: «Estamos con Cataluña.» Va ser molt emocionant, el torero José Luis Bote estava amb Catalunya, com molts altres.

Yo le agradezco, Joselito, que esté con Cataluña y que esté en Cataluña. Va por usted.

Gràcies.

La presidenta

Molt bé, moltíssimes gràcies a tots tres. Crec que... (*Veus de fons.*) Atès que sobra finalment una mica de temps i el senyor Boix inicialment volia exposar el CD que portava, jo crec que ens podem permetre passar-lo ara i així ja ho tenim fet. De manera que...

(*Pausa llarga.*)

Hi ha alguna dificultat, però en tot cas el senyor Boix em comenta que, d'alguna manera, ell en la seva exposició ha comentat totes les qüestions que li interessaven i que no cal que insistim en la visió d'aquest DVD, d'aquest CD, no ho sé. Però, en tot cas, sí que el que farem és quedar-nos-el i, si li sembla bé, repartir-lo als grups, si és que en podem fer còpies. És a dir que no hi hagi cap problema perquè tothom pugui tenir disposició d'aquesta informació.

(*El Sr. Jaume Josa i Llorca demana per parlar.*) Digui'm, senyor Josa.

El Sr. Jaume Josa i Llorca

Una petita cosa... Acollint-me que es pot aportar documentació, m'agradaria fer-li entrega del Manifest de la Mercè per la llibertat perquè consti en l'expedient administratiu. I moltes gràcies.

La presidenta

Perfecte. Doncs, efectivament, ens quedem amb aquesta documentació, que en farem còpia per traslladar-la a tots els ponents d'aquesta tramitació de la iniciativa legislativa popular.

Ara seria el moment, i anem bé de temps de moment, de donar pas als diferents grups parlamentaris que vulguin intervenir. Nosaltres plantejem aquesta part, com deia al l'inici d'aquesta sessió, d'intervenció dels grups parlamentaris no tant perquè ells expliquin quina és la seva posició sobre el tema sinó que puguin plantejar-los, a vostès, preguntes, suggeriments, qüestions, que hagin sorgit de la seva exposició. De manera que ni tan sols tots els grups estan obligats a participar en aquest torn, eh?, és una cosa que fem de manera com molt puntual i el més àgil possible.

Veig que el representant de Convergència i Unió té interès d'utilitzar aquest torn, de manera que té la paraula el senyor Josep Rull. Endavant.

El Sr. Rull i Andreu

Moltes gràcies, senyora presidenta. Senyores i senyors diputats, agrair als tres compareixents, el senyor Josa, el senyor Boix, el senyor Arroyo, la seva deferència

de venir aquí. Per nosaltres, per Convergència i Unió, aquest no és un tràmit intranscendent sinó que és un tràmit fonamental per tal d'acabar de determinar la posició dels nostres diputats i diputades en la mesura en què nosaltres hem donat llibertat de vot.

Aquesta és una iniciativa que debatem no a instàncies dels grups parlamentaris, sinó perquè 180.000 catalans i catalanes així ens ho han demanat i, per tant, nosaltres tenim, evidentment, l'obligació legal, diguem-ne, de dur a terme aquesta tramitació. Tercera reflexió, i vostès s'hi han referit: aquí ningú no qüestiona la catalanitat dels toros –ningú no la qüestiona–, ningú qüestiona la catalanitat d'aquells que defensen els toros a Catalunya i d'aquells que no els defensen, com, de fet, ningú no qüestió l'espanyolitat del senyor Lope de Vega o del senyor Umbral, que, en el seu moment, doncs, es van expressar en contra aquesta tradició. Per tant, el debat, per nosaltres, no es mou en aquests termes.

Entrant a les preguntes concretes, sobre la Llei de protecció dels animals. De fet, avui discutim quina modificació s'hauria de fer de la Llei de protecció dels animals. Aquesta va ser una llei aprovada el 2003 per unanimitat de tots els grups, aquesta llei contempla algunes prohibicions. Ens agradaria saber la valoració del senyor Josa i del senyor Boix amb relació a aquelles prohibicions que contempla la Llei de protecció dels animals, amb relació a alguns espectacles públics animals o simplement amb relació al tracte cap als animals de companyia.

Una segunda reflexión iría en torno al espectáculo de los toros, y nos gustaría que el señor Arroyo nos pudiese comentar la evolución en el espectáculo de los toros. Si las suertes se han cambiado, de qué manera desde el principio de este espectáculo y con qué objetivo concretamente, ¿eh?, me refiero a minimizar el impacto que hay sobre los animales que participan en el espectáculo, etcétera. Una segunda cuestión iría en relación al espectáculo taurino en Portugal, donde no se realiza la muerte del animal en público, que usted nos pudiese reflexionar en relación a este elemento.

¿El tercero, tendría sentido el espectáculo taurino sin muerte o sin heridas irreversibles al animal? Por ejemplo, no consta que a Las Vegas en estos momentos se están planteando fiestas con toros similares a las corridas de toros pero sin muerte, sin heridas irreversibles al animal. ¿Tendría sentido un cambio de este espectáculo en esta línea?

I, en darrera instància, que ens poguessin valorar econòmicament quin és l'impacte que té el negoci o l'espectacle dels toros a Catalunya.

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Molt bé, Moltes gràcies. Hi ha algun altre grup que vulgui intervenir? (*Pausa.*)

Sí, el senyor David Pérez demana la paraula, en nom de Socialistes - Ciutadans pel Canvi. Endavant.

El Sr. Pérez Ibáñez

Sí. Moltes gràcies, senyora presidenta. Moltes gràcies, senyors compareixents, a tots, per ser aquí, al Parlament de Catalunya. I, efectivament, per nosaltres sí que és un tràmit rellevant, aquest que fem en aquest moment, perquè com a mínim cadascú podrà escoltar opinions favorable o contràries al que ja pensa i com a mínim enriquirà els seus posicionaments. Home, però, que quedi clara una cosa: no hi havia cap obligació legal de fer una tramitació de la ILP. La ILP es va veure en un debat de totalitat, es podia votar la seva tramitació a favor o en contra. Alguns van decidir votar-la en una direcció, uns altres ho van fer en una altra; però no hi havia cap obligació legal que això s'hagués de tramitar en aquest tràmit parlamentari que fem en aquest moment. I li he de dir una cosa: en el nostre grup parlamentari també hi havia gent que pensava d'una manera i gent que pensava d'una altra manera, eh? Per tant, que cadascú faci el que vulgui.

A mi sí que m'ha agradat molt la intervenció del senyor Josa, especialment. I sobretot sí que li vull dir que, pel que conec del món antitaurí, hi han persones absolutament generoses, absolutament entregades, absolutament honestes, absolutament agradables. Però també li he de dir que, pel que conec del món taurí, m'he trobat persones com vostè, i com moltes d'altres, absolutament generoses, absolutament sàvies, absolutament entregades, absolutament educades, que de cap manera –de cap manera– ningú pot dir que per la seva afició al món dels toros hagin de ser, com deia el senyor Salvador Boix, una mena de persones que tenen una inclinació al maltractament de nens, adults o dones. Això és una barbaritat –una barbaritat. Ho hem dit reiteradament en aquest Parlament i en aquest sentit sí que volíem deixar clar el nostre rebuig total a aquest tipus d'afirmacions. El que necessita el món del toro en aquest moment és una miqueta més d'explicació del que és aquest món, que és el que vostès fan amb serenitat i amb tranquil·litat.

I, en qualsevol cas una pregunta al senyor Salvador Boix, que és sobre si vostè considera que –bé, el Salvador Boix o qui vulgui contestar, eh?– aquest Parlament, el Parlament de Catalunya, pot debatre sobre..., si està legalment capacitat per debatre o no sobre la prohibició dels toros. Ja li dic la meua opinió: jo penso que sí, tranquil·lament, eh?; que tenim la total autonomia per fer-ho. Però com que hi ha gent que pensa de manera diferent, m'agradaria conèixer també les seves opinions.

Moltes gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Gràcies. És el torn de la representant d'Esquerra Republicana de Catalunya, senyora Patrícia Gomà.

La Sra. Gomà i Pons

Gràcies, presidenta. En primer lloc molt bon dia a tots els compareixents i des del Grup d'Esquerra Republicana els agraïm que avui siguin aquí, que compareguin i que ens donin el seu punt de vista, sens dubte enriquidor per aquesta cambra.

Miri, jo volia fer un parell de reflexions i un parell de preguntes més concretes. El senyor Boix..., coincideixo amb ell en una cosa que ha expressat, i coincideixo que diu que el públic de les curses de braus és un públic apassionat i arrauxat. Sens dubte el to i el discurs que ens ha fet ho constata, estic segura que és així. Jo no pretenc convèncer-lo, vostè tampoc em convencerà a mi. Però aquí no tenim un debat sobre gustos: «A mi m'agraden els toros, a mi no m'agraden»; això no és un debat sobre colors: «A mi m'agrada el vermell, a mi m'agrada el blau». Això és un debat ètic, i crec que el nivell de reflexió ètica sobre el maltractament a aquests animals no l'ha tocat.

A mi el que m'ha preocupat són dues, en diríem, afirmacions que ha fet que crec que nosaltres no les volem passar per alt. Ha dit, ha demanat que «el Parlament no ens aniquili». Jo el que li vull dir és que el Parlament no aniquila ningú. El Parlament té tota la legitimitat del món per fer lleis, i és el que fem, i si a aquest Parlament consta o té una majoria suficient per fer una llei, aquesta llei és legítima i no és cap aniquilació, és un procés democràtic. Hi ha tota la llibertat d'expressió del món en aquest Parlament, vostè feia referència a discursos de diputats. S'ha vist clarament que vostè ha tingut tota la llibertat d'expressió per fer aquí, doncs, la intervenció que ha cregut convenient, i en aquest cas, igual com li respectem la seva intervenció, crec que ha de respectar la intervenció també dels diputats al Parlament de Catalunya.

I amb relació..., molt similar a això, amb relació a l'Ajuntament de Barcelona, també ha parlat de maniobres ocultes. Miri, que el ple d'un ajuntament celebri una votació i l'aprovi no és una maniobra oculta, és un exercici democràtic, i és el major exercici democràtic que hi ha, el ple d'un ajuntament aprovant una resolució, que sí que va impulsar Esquerra Republicana de Catalunya, però que va resultar aprovada perquè la majoria d'aquell ple de l'ajuntament la va decidir tirar endavant, li va donar el seu vot favorable, si no, no hauria sortit aprovada. I sap què passa? Que això era sota una alcaldia, doncs, socialista...

La presidenta

Hauria d'anar acabant, senyora Gomà, si us plau.

La Sra. Gomà i Pons

Sí. Bé, al senyor Arroyo també dir-li que vostè suposo que en cap cas no considera que no siguin espanyols els canaris, que han prohibit les curses de braus. Creiem que estimar no és sinònim de patir i, per tant, l'amor no té per què ser dolorós.

I al senyor Josa sí que una pregunta molt concreta. Ha fet una molt bona intervenció i crec que fa bé a exigir-nos rigor polític, però a mi també m'agradaria exigir-li, si m'ho permet, rigor científic. Vostè és biòleg, i m'agradaria que ens contestés si creu..., com a biòleg, per aquest rigor científic que ha de tenir, si creu que el motiu de l'existència d'una espècie animal és estar sotmesa a l'existència d'un espectacle. Vostè, amb rigor científic...

La presidenta

Senyora Gomà...

La Sra. Gomà i Pons

...ens –i acabo, presidenta– pot dir que, si un espectacle desapareix, desapareix una espècie animal, si us plau?

Gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies. El senyor Rafel Luna, en nom del Grup Parlamentari Popular, demana també la paraula. Doncs, és el seu torn.

El Sr. Luna i Vivas

Moltes gràcies, a tots. Jo, en primer lloc, volia fer simplement una pregunta al senyor Miguel Arroyo: si entén perfectament el català. (*Pausa.*) Muchísimas gracias. Entonces, quiero agradecer la presencia de todos ustedes en esta comisión.

En primer lugar decir al señor Salvador Boix que nos une algo, la afición, y a mí también me la despertó mi padre, haciéndome que fuera a las corridas de toros. Por lo tanto, yo no soy de los que solamente defienden la libertad sino que soy un aficionado a los toros y cada día me estoy volviendo más militante, como él dice, militante en cuanto a una defensa que antes podías hacerla con toda libertad y que cada vez te ves más atajado en ese camino.

Yo también soy hijo de un inmigrante, de un cordobés que vino una vez a Cataluña para tener oportunidades. También digo esto porque estoy encasillado en aquellas palabras que un político dijo de que también podía haber un sentido de violencia. Mi padre es una persona de una bondad totalmente exquisita y que solamente ha sabido que transmitirme una buena cultura, una buena formación y una bondad. Yo le iba a decir a usted, señor Boix..., si ens podia parlar una mica de quan vostè parla realment de militància; què entén vostè per militància, de passar d'aficionat a militància?

Referente a usted, señor Arroyo, ha dicho tres cosas muy importantes: usted ha hablado de sentimientos, de cultura y de arte. Mire, los sentimientos son muy difíciles de poder expresar, en Cataluña lo sabemos muy bien. Carlos Cano decía que el corazón tiene razones que la mente no sabe explicar. Eso son sentimientos, no gustos, y algunos aquí hablamos de sentimientos y no de gustos, y hay otros que hablan de libertades. Yo hablo de las dos cosas. Por lo tanto ¿que es arte? Evidentemente. Ese mismo Ayuntamiento de Barcelona que un día declaró Barcelona antitaurina..., otro alcalde, como Pasqual Maragall, que fue presidente de la Generalitat de Cataluña, dio la medalla de oro a las artes a un torero como Bernadó. Yo la pregunta que le haría a usted concretamente es de esos sentimientos. Usted ha expresado y ha dicho..., y pienso que como torero es algo muy difícil de explicar, pero en su medida pedirle en qué medida usted podría transmitirlos.

Senyor Josa, la veritat és que vostè ha fet una intervenció..., que als que no hi estem acostumats, ens sembla

que els toros solament són del món dels de lletres, dels de l'art, i tal, però vostè des de la seua vessant de biòleg ho ha fet. Miri, jo vaig ser ponent de la Llei de protecció dels animals, penso que en aquesta sala hi ha dos persones que vam ser-hi com a portaveus ponents. Vostè ha dit una cosa –acabo, presidenta– que m'interessaria molt... Aquesta llei persegueix, sense dubte, el que és la protecció als animals; la mort del toro aniria en contra d'aquest principi?

La presidenta

Gràcies, senyor Luna. Finalment intervindrà el senyor Francesc Pané, en nom d'Iniciativa Verds - Esquerra Unida i Alternativa.

El Sr. Pané Sans

Gràcies, senyora presidenta. Als senyors Boix, Arroyo i Josa, en nom del meu grup, moltíssimes gràcies per la seva compareixença, perquè expressa una visió sobre allò que debatem i perquè també expressa, sacralitza, manifesta, evidencia la llibertat d'expressió que, òbviament, regeix totes les cambres, i molt especialment aquesta, la catalana.

Voldria dir-los ja d'entrada que no és el Parlament que hagi pres la iniciativa, i a mi m'hauria agradat personalment que el Parlament l'hagués presa, la iniciativa de regular i prohibir les festes dels toros amb mort. Però, en tot cas, és una ILP, una iniciativa legislativa popular, decidida per la immensíssima majoria dels diputats i les diputades catalanes que van permetre que es fes aquest procediment, recolzada no per 180.000 signatures, que aquestes són les oficials, sinó per milers de signatures que se sumen a les cent vuitanta mil que no van poder entrar en aquesta cambra.

En segona qüestió m'agradaria que volguessin entendre que el Parlament està obligat a debatre allò que és una preocupació civil, una preocupació social, un interès, una il·lusió, una contradicció, si vostès ho volen. Hi estem obligats, sobretot si la societat ens diu, la catalana, que, efectivament, ho hem de debatre. I ho fem amb tota llibertat, d'acord amb els criteris de cadascú i escoltant-los. És molt important, ho fem escoltant-los.

El debat no és sobre si això és més espanyol o no és més espanyol; si som més catalans, bons catalans o mals catalans. Erraríem si, efectivament, prenguéssim aquest debat sobre la prohibició de les curses de braus amb mort a les arenes com a un tema d'espanyolitat o de catalanitat més enllà o més ençà. És una qüestió plantejada des del punt de vista de l'ètica, de l'ètica social, i, si se'm permet de dir-ho, també des de la moral, des de la moral de les persones. Ètica social, moral de les persones; ètica plural, moral plural. Però, sens dubte, des d'aquesta perspectiva.

Ens agradaria també a nosaltres que el Parlament de Catalunya i Catalunya fos capdavantera en moltes coses, en la ciència i en la cultura. Per cert, Catalunya és capdavantera en moltes coses, ho és, reconegut pel món sencer. I el Parlament és capdavanter no només en la protecció dels animals, ha fet moltes lleis, moltes iniciatives que, efectivament, han passat davant de moltes

altres iniciatives que han vingut darrere, no només a Espanya sinó a Europa sencera.

Senyor Boix, vostè ha estat molt vehement, però no ens pot dir que nosaltres vulguem aniquilar-los, ni que vostès viuen, els aficionats, en la semiclandestinitat. Permeti'm que li digui que aquestes paraules pesen com una llosa sobre una consciència que és clara, transparent i neta i sobre la possibilitat del debat. Vostè creu, senyor... Acabo, senyora presidenta. Vostè creu, senyor Boix, que, com crec que va dir una vegada, aquesta festa, la dels toros, és insostenible i que és cruenta i que costa d'entendre, per tant, per part de la societat?

I senyor Josa...

La presidenta

Senyor Pané...

El Sr. Pané Sans

...és –acabo, sí– veritat que amaguem la mort, jo hament, és veritat que amaguem la mort. Ara, no crec que el debat sobre la mort i les reflexions que puguem fer als éssers humans sobre la mort estiguin precisament a les arenes i en el turment d'un toro i en la mort d'un toro. Potser que ens replantegem des del punt de vista ètic i des del punt de vista moral què significa la mort respecte de la vida i com n'és d'alegre, la vida, justament perquè hi ha una mort.

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Moltes gràcies. Doncs, ara han intervingut tots els grups i ara vostès tenen l'oportunitat també de dir-hi la seva.

Señor Arroyo, se lo explico. Han intervenido todos los grupos, ahora ustedes, si quieren, y además como estamos..., la verdad es que el tiempo nos acompaña –el tiempo de los minutos–, pueden ustedes hacer una última intervención y con ello cerraríamos esta parte de la comparecencia. De manera que ustedes tienen la última palabra respecto a todo lo que se ha comentado hasta ahora. (Algú diu: «Podem parlar els tres?») Sí, sí, pueden hablar los tres y, si les parece, lo podemos hacer en el mismo orden con el que lo hemos hecho al principio.

De manera que té la paraula el senyor Boix, en primer lloc.

El Sr. Salvador Boix i Angelats

Gràcies. Home, jo no ho sé, potser no és la paraula adequada «aniquilació», no sé com en dirien vostès, d'això, no sé què estem fent, no sé com n'he de dir. Estem debatent o es debatrà, vaja, a veure si s'acaba l'afició als toros; si se'ns deixa a nosaltres, ja d'una vegada, la llibertat per anar-hi, no hi podem anar mai més. Com se'n deu dir, d'això? O sigui, som una minoria, ja ho sé, però, vaja, jo no li trobo una altra explicació, per més que ho votí aquest Parlament per majoria, diguéssim. Com se'n diu, de treure-li a un la llibertat per fer una activitat que a dia d'avui està legalment establerta? Si això no és aniquilar...? O, en tot cas, estigmatitzar, tal

com jo deia, no? Escolti'm, jo cada vegada... Vostè ha parlat d'algun escrit que jo he fet, d'algun article que he publicat... Vostè no sé si s'ha entretingut a mirar els comentaris, eh? Són d'una ferocitat tremenda. Ja ho estem, d'estigmatitzats, se'ns tracta del que no som.

Jo no poso en dubte en cap moment, en fi, la qüestió democràtica de la declaració de Barcelona, però vostè recordarà que es va haver de treure una urna que feia dos-cents anys que no es tocava, que estava mig podrida, amb el senyor alcalde en aquell moment rient, eh? I, en fi, va ser una qüestió que sí, evidentment que es va votar, i democràticament i tot plegat. Jo no ho he pas posat en dubte i voldria que no possessin en dubte que jo respecto tot això, perquè no és el cas. Jo he vingut a aquest Parlament a demanar, en part, ho dic per segona vegada, que ens emparin; que d'una vegada aixequin el setge que legalment o jurídicament, etcètera, legislant respecte als animals s'ha fet contra els aficionats als toros. Estem assetjats, això és una evidència, hi insisteixo. Expliqui'ns..., algun dia ens hauran d'explicar els responsables dels mitjans de comunicació que depenen d'aquest Parlament per què mai de la vida s'ha tractat de toros d'una forma normal i corrent, que és com els aficionats anem a les places de toros.

La quantitat de diners que mou això, jo la desconec, però ja li ho dic, faci una ullada, vostè miri el dia que s'anuncia un cartell com el José Tomás, per exemple, a veure què passa als restaurants. Jo sí que tinc notícia que hi ha una moguda molt important, eh? Restaurants, taxistes, tot això que a vegades es fa servir tant, que s'ha de generar moviment i en aquesta ciutat especialment, no?, que aquí l'important és que passin coses i que vingui gent. Doncs, mira, el dia que ve el José Tomás s'organitzen unes mogudes molt importants en aquest sentit i es mou molt i molt de diner.

Però jo crec, hi insisteixo, el que venim a demanar, el que jo vinc a demanar és, en part, d'una vegada, que ens deixin viure en pau, que ens deixin morir en pau. He dit literalment: deixi'ns que ens morim en pau, no cal ja que ens fastiguegin més. Jo he vingut a demanar simplement això, que em sembla que hi tenim dret d'una vegada per totes.

La presidenta

Gràcies, senyor Boix. Señor Arroyo, si quiere aprovechar este turno para poder decir sus palabras, lo que considere oportuno.

El Sr. José Miguel Arroyo Delgado

No puedo expresarme bien porque como la mitad de las cosas no las entiendo, pues me quedo muy a medias y no... Algunas de las preguntas que me han hecho sí, pero es que para tener idea de todo lo que han dicho me haría falta conocerlo todo. Entonces prefiero no decir nada.

La presidenta

Bueno; muchas gracias, pues. Doncs, finalment, el senyor Josa sí que vol acompanyar les seves prèvies paraules d'algunes altres en aquests moments?

El Sr. Jaume Josa i Llorca

Molt bé, moltes gràcies. Faig ús d'aquesta possibilitat que em dóna. M'agradaria parlar moltes hores amb tots els que m'han fet les preguntes, no podrà ser; o potser sí que podrà ser, un altre dia en un passadís o d'una manera més distesa, encara que em sembla que ens hem de felicitar del clima que entre tots hem aconseguit tenir en aquests moments aquí. Ho dic sincerament, perquè no és fàcil.

Al senyor Rull... Jo no vaig tenir la sort d'estar a la sessió parlamentària on es va donar camí de pas a la ILP, però sí que aprofitant els mitjans electrònics, doncs, he mirat diverses vegades les intervencions, especialment la seva. Em va semblar francament interessant, perquè hi havia un intent de conjuminar les discrepàncies amb el respecte a l'altre. Potser és veritat que al final se li'n va anar una miqueta la mà en parlar del Gandhi, eh?, i potser hauria quedat més bé que sí, Gandhi estava a favor dels animals però sobretot del primer animal, l'home, eh? O sigui, no defensava les orenetes, ni les mones que trepitgen els trens dels camins de l'Índia. I quan dic això penso en la pregunta que ha fet de la qüestió econòmica.

Miri, una de les coses que no he dit, perquè em semblava que potser podria portar una miqueta de malestar i podia semblar que jo era agressiu amb aquests representants del Parlament, era que el primer que vaig buscar jo en veure la proposta de llei va ser anar a buscar la memòria econòmica. Totes les lleis han de portar una memòria econòmica, hem de saber de què parlem, què costa. Ja sé que em diu que no, i ja ho sé: les propostes de llei que vénen del Parlament no ho necessiten. Però sí que necessiten uns antecedents, alguna cosa se n'ha de saber, i aquesta és una pregunta que s'ha de saber en públic abans de votar: què costa, què val, què es perd i qui ho paga. Segurament si féssim aquesta pregunta als ciutadans de Catalunya la resposta seria ben clara.

El Parlament de Catalunya pot legislar, evidentment, i a mi em fa l'efecte que aquí entre tots hem donat una mostra democràtica. A alguns dels que estem aquí no ens semblava pertinent la tramitació de la ILP; a molts diputats, a tots els seus grups, els semblava això, es va perdre i s'ha acceptat. I aquesta és la raó per la qual estem aquí, aquesta és la gran grandesa d'aquest sistema democràtic.

Jo no he vist en cap moment la immensíssima majoria de què parla el senyor Pané. Potser ho he entès malament, però em sembla que eren set o vuit vots. I d'aquests vots que van anar a favor, doncs, hi havia, i a mi em consta, diputats i diputades que, alguns, tot i que no els agraden els toros, no estan disposats a admetre a les espatlles i a la cara i als fets del Parlament la prohibició dels toros a Catalunya. A mi em fa l'efecte que aquest és el gran quid de la qüestió.

No sé si es deu haver entès bé quan en Salvador Boix deia: «Deixi'ns morir en pau.» Per si algú no ho ha entès, jo sí que li ho vull dir. Els costums canvien, els temps canvien, la utilització del temps per a l'oci canvia, ara estem en una època que no és potser el millor temps propici per a les corrides de toros. Els que són

partidaris de la prohibició, fins avui, fins aquí han guanyat moltes coses: han donat a conèixer el que pensen, han expressat el que fan, el que desitjarien. I tenen el gran instrument democràtic de continuar-ho fent, però deixant que el que vulgui anar als toros que hi vagi, i el que no hi vulgui anar que no hi vagi; si la majoria és vostra i no hi va, els toros desapareixeran. És a dir, que aquesta prohibició potser és avançar-nos als temps, crear un malestar entre els catalans. Perquè no us penseu que els aficionats taurins que s'han portat d'una manera excel·lent, amb mesura, siguem només els que estem aquí representats, som molts milers i milers. I d'aquesta experiència que jo he explicat, a Barcelona n'hi ha molta de gent.

També he de dir que en la seva intervenció, que jo vaig escoltar, va ser molt elegant per part seva dir que les visites que s'havien fet als diputats s'havien fet d'una manera excel·lent, fantàstica. I jo, que vaig ser un dels que vaig anar a parlar-hi; precisament ens ho vam repartir i a mi em va tocar anar a parlar amb parlamentaris del seu grup. Ja començo a tenir molts anys i sóc més conegut que la Monyos, i en arribar als despatxos del seu departament una diputada: «Home, Jaume, què fas aquí?» Jo dic: «Ai!, si t'ho expliqués...» Després, en una altra habitació, vaig veure..., no vaig poder entrevistar el diputat perquè el despatx aquest... –també vaig poder comprovar que els espais que utilitzen no són del més lluent, necessitariem uns despatxos més grans per poder treballar amb més eficàcia–, jo dic: «Ja veig que el..., t'ha pres el despatx» «Sí, sí.» I vam haver d'anar a un altre lloc. Aquell que li havia pres el despatx jo l'he vist créixer en un poble del Pirineu que es diu Queralt, l'altra persona l'he vista manta vegades al poble de Ribes de Freser. Bé, és a dir que a mi em fa l'efecte que la qüestió econòmica l'han de fer vostès, no poden prendre una mesura sense saber el que val i el que costa, no. A mi ara no em va bé gastar-me uns calés, potser a algú sí, que ho pagui! Però em sembla que ara no és el moment de gastar diners en aquestes coses i menys en una prohibició.

I tornant a la plaça de toros... És una activitat empresarial lliure que té un senyor, que fa les seves actuacions, amb més o menys èxit, que a l'hivern hi fan el circ, patinatge de gel, etcètera. No es pot, amb l'època de crisi que hi ha avui en dia, començar a tancar fàbriques. On som, què és això? Que han perdut el seny? Que ens hem menjat el magí? Que ens sobren els calés de la butxaca? A mi em sembla que no. Reflexionem-hi i busquem una solució. I aquesta solució seria entendre que les persones que hi estan en contra, respectables..., i dic respectables perquè algunes no ho són. Vostè, senyor Rull, es va deixar una cosa que potser no la sap, però els diumenges a la tarda aquestes persones antitaurines, que també van tenir una actitud noble, elegant a l'hora de parlar, jo no en dubto... Els aficionats que van als toros són escridassats, insultats i escopits! A mi m'ha passat, anant amb la meua filla. Però no hi vull insistir aquí, perquè jo busco més aviat les sortides, iestic segur que cap dels que està aquí a favor de l'abolició dels toros està en aquestes actituds.

La presidenta

Senyor Josa, anàvem bé de temps... (Rialles.)

El Sr. Jaume Josa i Llorca

Sort que no he dit allò de: «No soy orador» –eh?–, «tan solo cuatro palabras.» Bé, acabo, només per dir..., si desapareix l'espectacle. Aquí hi ha hagut massa qüestions, potser això seria una cosa a revisar en aquests debats, i potser em deixo alguna cosa.

Les espècies desapareixen. Doncs, miri, la unitat d'evolució no és l'individu és la població, eh? Els que estudien evolució saben que els petits canvis mutacionals que hi ha tenen importància no a nivell de l'individu que la sofreix sinó a nivell de la població que l'assumeix. I aquesta és la manera d'entrar en el procés de selecció natural.

El toro de lídia s'aguanta perquè hi ha la festa dels toros. Molts centenars d'hectàrees de la devesa, que és una unitat mediambiental fantàstica, no aguantarien i acabariem amb uns camps erms si no hi hagués els toros. És a dir que als toros, que ja hem dit el tipus de vida que tenen –agradable–, se'ls prepara per a la lluita i participen en un combat a mort, i en aquest combat a mort hi participa l'home, que ha fet de la seva vida la professió de torero, de matador, i, després, el toro, que té la llibertat d'investir...

La presidenta

Senyor Josa, em sap greu, però és que acabarem malament...

El Sr. Jaume Josa i Llorca

No. Li agraeixo que em torni a dir això, jo ho accepto i endavant.

La presidenta

Gràcies. En tot cas crec que em reconeixerà que, més enllà de posicions. Déu n'hi do! Ens podem felicitar dels termes en què s'està tirant endavant el debat, no? (*Veus de fons.*) S'està..., el respecte o vostè en deia l'elegància, em sembla?, ho ha dit en un moment donat. Doncs, espero que al llarg de tots aquests dies de compareixences puguem tenir aquesta sensació.

Suspendriem ara, re, dos minuts la sessió per poder acomiadar aquests primer compareixents i ja donar la benvinguda als següents.

Es suspèn dos minuts la sessió.

La sessió se suspèn a un quart de dotze del matí i tretze minuts i es reprèn a dos quarts de dotze i quatre minuts.

La presidenta

Bé, doncs, estem preparats per continuar la sessió.

En aquest moment és amb la compareixença de dues persones, la senyora Marilén Barceló i la senyora Natàlia Molero.

Compareixença

de Marilén Barceló Verea, doctora en psicologia i vicepresidenta de la Federació d'Entitats Taurines de Catalunya, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00746/08)

Començarem amb la participació, perquè ens expliqui la seva percepció entorn d'aquest tema, de la senyora Marilén Barceló Verea. És doctora en psicologia i vicepresidenta de la Federació d'Entitats Taurines aquí, a Catalunya. Per tant, és des d'aquesta perspectiva que ens interessa poder conèixer quina és la seva opinió, i, per tant, li passo la paraula.

La Sra. Marilén Barceló Verea (doctora en psicologia i vicepresidenta de la Federació d'Entitats Taurines de Catalunya)

Molt bon dia, senyora presidenta. Molt bon dia, diputats i diputades del Parlament de Catalunya. Des de la Federació d'Entitats Taurines de Catalunya us agraiem la vostra disposició per tal de poder escoltar els nostres sentiments i pensaments, dels aficionats a un art en què tot ha d'estar preparat i res programat, l'art taurí, expressió pròpia del poble català, un poble que sempre ha destacat per cuidar la seva cultura i, en especial, les manifestacions artístiques. Sincerament, he de dir que em sento estranya, molt estranya d'estar aquí. He crescut en una Catalunya que sempre ha respectat les llibertats i no sé, i ho dic amb tots els meus respectes, què fem en aquests moments parlant de toros, això que a mi m'encanta, amb les necessitats actuals que hi ha a la societat catalana.

Catalunya té tradició taurina, crec que tots estariem d'acord amb aquest fet, ja que es corrobora al llarg de la nostra història. Al llarg d'aquests mesos els taurins hem sentit manifestacions molt poc encertades de la festa dels toros. Dic poc encertades, perquè no es corresponen amb la realitat artística que ens fa sentir orgullosos de sentir-nos catalans i taurins –ser català i taurí no és per casualitat, de fet, crec que cap cosa que passa important a la vida és únicament per casualitat. No és únicament valorar la manifestació artística que hi ha entre el cara a cara entre toro i torero. Els catalans que ens sentim orgullosos de fer-los ens en sentim orgullosos pels valors que hi ha a la festa dels toros i que més endavant expressaré.

Hem sentit parlar d'ètica. Si algú es planteja l'ètica dels toros que s'atreveixi primer a conèixer la festa dels toros des de dins, és aquesta la responsabilitat de tots vosaltres que ens heu de representar. I jo animo aquells que defensen amb exaltació el dret del toro que primer el coneguin.

Quan fem referència al toro, ho deien anteriorment els meus companys, no és al toro mans, és al toro brau, únic en la seva espècie. Si fos el mans us asseguro que jo avui no estaria aquí ni em sentiria molt orgullosa de ser taurina. És l'únic animal de la natura que envesteix,

i com a tots ens agraden les proves empíriques, mireu un toro, mireu, si voleu, el toro Idílico, indultat per José Tomás, i veureu com va a la muleta i torna anar a la muleta, i fins i tot com va i torna anar al cavall. Perquè per parlar del toro brau hem de parlar de la seva genètica, conèixer-ne les endorfines, la vasopressina.

La lídia del toro que passa a la plaça no és per casualitat, existeix un reglament i tot el que passa a la plaça té un significat i té un sentit, fins i tot la tan criticada sort de vares, que serveix per mesurar la bravesa del toro de lluita. El toro mans, en mancar de bravesa, no és repetitiu, no cerca lluitar. Però la festa dels toros, i per això som aquí la federació, va molt més enllà de ser un espectacle taurí.

Des de la federació ens sentim dolguts quan diuen que no valorem i respectem el brau: 540.000 hectàrees, el toro brau viu en un ambient privilegiat; s'equivoquen els que diuen que els transporten en condicions dolentes; els ramaders els cuiden des del seu naixement fins que arriben a la plaça. Els toros passen el reconeixement veterinari al camp, passen el reconeixement veterinari quan arriben a la plaça, passen el reconeixement veterinari el dia del sorteig i durant la lídia hi ha un veterinari a la plaça.

Sabem, com molt bé ha expressat el doctor Andrés Amorós, que la festa de toros és igual a cultura i assenyalar com a partir de les festes de toros s'han originat multitud de creacions artístiques i culturals, com llibres, sales de museus, escultures, pintures, composicions simfòniques, cançons populars... A Catalunya tenim de tot això. Tot això és cert, però no oblidem que la festa dels toros és una font que emergeix en valors; si es parla d'ètica és obligatori fer referència als valors. L'aficionat i l'espectador quan acudeixen a la plaça de toros no ho fan per veure ni un maltractament ni patir un toro; al contrari, lloen la seva bravesa i, a la vegada, exigeixen als toreros una *faena* de respecte cap al brau. Expressem el gust o no d'aquesta *faena* a través dels nostres mocadors o de la protesta o del silenci. Això és un exercici ple de democràcia. Algú pot afirmar que el públic ha mirat la mort del toro com a tortura? Que poc..., aquells que no ens coneixen.

La festa dels toros, i ho repetiré sempre, va molt més enllà del que passa a la plaça. Des del punt de vista psicològic l'elecció d'una afició també està condicionada, entre altres aspectes, pels valors que en ella es transmeten. A la nostra festa resideixen valors universals. Que bonic que és detectar entre les generacions aquesta pronúncia de «maestro», de respecte dels toreros més joves als més veterans, quan avui en dia s'ha perdut en molts professionals aquest respecte a aquells que estan plens de saviesa. Un altre valor, també perdut, la puntualitat. Seguim. I els mocadors a l'aire demanant les orelles, símbol del trofeu que vol atorgar el públic, són el reflex del consens; no és un valor? No ho pregunto, ho afirmo. Per cert, no oblidem que el món dels toros sempre ha col·laborat de manera altruista en causes socials i això és una realitat que es pot demostrar. I no podem passar per alt que la festa dels toros genera molts llocs de treball. Si parlem de la prohibició de la festa dels toros, hem de parlar dels toreros.

Els toreros inicien la seva professió des que són molt joves, la seva joventut vinculada a l'esforç, a les il·lusions. Posar-se davant de la cara del toro no és per casualitat, és fruit del treball de moltes hores. No és un valor l'esforç, el treball, la constància i la lluita? Són valors. Ser torero va unit al valor de la vocació, del que senten. El fet d'escollir aquesta professió és la culminació de la construcció de la seva identitat, i viceversa, és a dir, el fet d'exercir la professió els permet reafirmar més la seva identitat i projecció personal.

Tot aquest plantejament recorda el pensament de Goldstein, aquest autor defineix l'autorealització com un procés organístic i unitari. Per aquest autor el motiu principal de la vida és l'autorealització, expressa que qualsevol ésser humà està constantment orientat al desenvolupament de les seves possibilitats, que resideixen en el seu interior. Aquesta vocació, aquesta realització personal són valors que es respiren a través del *capote*, de la muleta i l'espasa. Perquè als que ens agrada l'art de torejar... Perquè és admirable que en una societat on el més habitual –moltes vegades, no sempre, doncs, el més habitual– és passar-se la responsabilitat dels uns als altres, hi ha toreros –entre altres, el que coneixeu més en aquesta sala, José Tomás– que són capaços de tenir el seu futur professional solucionat i entregar-se a la plaça de toros com si fos el primer dia que exercissin la seva professió. I els sentiments universals que es tenen en compte en dues hores i que en una mateixa «faena» entre toro i torero el mateix torero pot experimentar..., els sentiments que es senten durant els diferents passatges de la nostra vida: èxit, fracàs, indiferència, por. Són sentiments universals que es balancegen entre la vida i la mort assaborint la por, són realitats presents i compartides per totes les nacions. Aquests valors es transmeten a la plaça.

La professió de torero és una professió d'entrega. Algú et pot negar que la manera d'entendre la vida i de viure d'aquestes persones no sigui un valor, no és cultura? D'aquests, a aquests que afirmen que els toreros poden ser agressius els animo, i ho dic amb tota senzillesa, a llegir la meua tesi doctoral que vaig fer entorn de la personalitat dels toreros. En cap moment vaig detectar agressivitat en referència a la seva professió i un gran respecte cap a ella, i en especial al toro, definit com a col·laborador. Necessiten el toro per triomfar i li atorguen un gran respecte.

I no vull oblidar un altre valor que es respira a través de la festa dels toros, i aquest és el valor que més m'agrada i un valor en ocasions molt perdut: la unió. Les places de toros uneixen, no importa la ideologia política, no importa ni l'idioma, ni l'equip de futbol. Dos aficionats amb ideals polítics diferents poden coincidir en la manifestació artística que passa a l'arena. L'expressió artística, i això ens agrada als aficionats, que neix en el cara a cara de toro i torero no necessita idioma; les manifestacions artístiques, com la música, les pintures, no es tradueixen; tot això es comprèn i s'emboïca en la màgia de l'«¡ole!», paraula d'impossible traducció però de significat universal. «¡Ole!», no es pot traduir. Per cert, sona molt bé l'«¡ole!» amb accent català, perquè, de fet, els idiomes hi són per apropar-nos i per comunicar-nos i no per enfrontar-nos.

Algú s'atreveria a afirmar que els valors que acabo d'esmentar no són ètics? Per si de cas, enumeraré únicament els valors que es respiren a la plaça dels toros. Reconeixement social, control i domini de les situacions, plaer i sensació grata personal, innovació, autonomia i independència en les seves decisions, comprensió, tolerància, tradició, conformisme, estabilitat, responsabilitat i sentiment del compliment, cortesia, honradesa, valentia... Tots aquests valors es poden aprendre a través de l'espectacle taurí.

No hi ha valors sense context, el context és important per a la interpretació de qualsevol tradició cultural. Algú s'atreveria a pensar que els castellers no són ètics? Bé, si jo no tinc en compte el seu significat, el seu context i la seva història, podria afirmar que és poc ètic que un nen petit escali a través d'un munt de persones fins arribar al final, podria pensar en els riscos, però m'equivocaria de ple si m'oblidés de parlar amb ells i m'oblidés que aquests castells estan plens de sentiments i de valors i de fer-nos sentir orgullosos de ser catalans. Valors que m'atreveixo afirmar que serien importants que els poguessin aprendre des que són petits. A Catalunya, els menors no hi poden assistir. Anteriorment s'han fet investigacions, una d'elles va ser una gran recerca, dirigida pel doctor Echeburúa, on va demostrar científicament que no s'ha demostrat la repercussió negativa d'assistir a les curses de braus i psicològicament crec que els menors de catorze anys podrien entrar acompanyats pels adults.

És ben cert que les tradicions es solen transmetre de manera espontània, som taurins i som catalans. Si la festa un dia desapareix que sigui per si sola, no per intents d'aquells que no la coneixen. Vivim en societat, compartir implica acceptar les preferències dels altres. Penseu, fins i tot, aquells que no sou taurins, que segur que teniu algun familiar o algun amic que sí que ho és, i segur que afirmareu que aquestes persones estan plenes de valors.

Sóc catalana, em sento molt catalana i molt taurina, i vull seguir creient en la democràcia i, en especial, en el Parlament de Catalunya. Crec en la política, i des de la federació també creiem molt en la política catalana. Per això des de la Federació d'Entitats Taurines de Catalunya defensem la festa dels toros però defensem una cosa que és molt més important, el dret a la nostra llibertat de poder sentir-nos taurins i poder acudir a una plaça de toros. Tenim una història, tenim un present i volem continuar tenint una projecció cap al futur. Sentir-se taurí és un valor i, encara que no pretenem que tothom ho sigui, que això també és un valor, pretenem el respecte als nostres valors i sobretot a la llibertat.

Si dieu no a la festa dels toros i sí a la ILP, dieu no al toro brau, dieu no a l'ecosistema i dieu no a les nostres arrels. Per tant, si diem que sí a la festa dels toros, diem que sí al toro brau, diem sí a la nostra cultura, a la nostra identitat, i diem que sí a la paraula més important que hi ha al Parlament de Catalunya i suposo que a la paraula que us va fer ser polítics, la paraula «democràcia».

Moltes gràcies.

La presidenta

Molt bé, moltes gràcies, senyora Barceló, perquè, a més, no ha acabat d'esgotar els quinze minuts.

Compareixença

de Natàlia Molero Lloret, escriptora, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00760/08)

Han quedat un parell de minuts que pot aprofitar ara, si ho vol, la senyora Natàlia Molero. És professora de ciències polítiques i ha tingut diverses responsabilitats en l'àmbit de la gestió cultural a Catalunya, i entenc que des d'aquesta perspectiva té alguna cosa a dir-nos en aquest debat. Endavant, senyora Molero.

La Sra. Natàlia Molero i Lloret (escriptora)

Moltes gràcies i bon dia. Com a catalana és un honor de trobar-me davant d'aquesta comissió que forma part d'una cambra, el Parlament de Catalunya, que és la representació del meu país. Potser només esmentar que trobaria més adient que fos a la Comissió de Cultura, però, en tot cas, aquí estem.

No cauré, doncs, en el discurs fàcil de dirimir què és prioritari o no en els treballs que vostès fan com a legisladors. Primer, perquè no sóc ningú per fer-ho, i, segon, perquè si avui som aquí és arran de la demanda d'un grup de ciutadans que han recollit signatures per tal que se sotmeti a debat el que ells proposen: modificar l'article 6 de la Llei de protecció dels animals, 22/2003, de 4 de juliol, a fi i efecte de prohibir les curses de braus. Aquesta iniciativa legislativa popular va prosperar i vostès, després d'escoltar els raonaments d'ambdues parts en el debat, decidiran responsablement i lliurement.

Justament el dia en què s'admetia a tràmit la ILP vaig escoltar per ràdio els dos discursos que il·lustres diputats d'aquesta cambra van pronunciar –en defensa, l'un, i en detriment, l'altre– de les curses de braus, tema central que avui ens ocupa. He de dir que l'allegat en defensa dels toros em va semblar pobre, mancat d'argumentacions sòlides i fonamentat en tòpics falsos com el discurs de la identitat nacional. Només podria subscriure'n, en tot cas, la demanda final, en el sentit de no admetre a tràmit la ILP. Les paraules de l'orador que argüïa en favor de l'admissió de ILP, i a la qual donaven suport, em van semblar, en canvi, sàvies, plenes d'arguments seriosos i dades històriques contrastades que no obviaven, però, l'eix en què es fonamentava la seva posició: una ideologia animalista que es sent ferida en la seva sensibilitat davant d'una cursa de braus.

Aquest és al meu modest parer al cor d'aquest debat. Si m'ho permeten, es tracta d'un debat de sensibilitats diferents: la dels uns, commoguts pel ritual i la cerimònia tan esplèndida com atàvica de la vida contra la mort; la dels altres, més metropolitana, distanciada enormement de la vida rural com a eix vertebrador d'una societat i els seus costums, allunyada dels ritus i amb una relació

molt més postmoderna respecte al món animal, composta quasi exclusivament a través de la relació amb animals de companyia o mascotes.

No crec que els pugui convèncer de res, vostès ja tenen la seva opinió formada respecte a això, però és el meu deure exposar algunes consideracions tan eficaçment i competitivament com en sigui capaç a fi i efecte de posar en valor la nostra sensibilitat singular, aquestes emocions fortes que sentim, com una manifestació minoritària que potser no mereix ésser eradicada de soca-rel.

Segons una enquesta del Consell Superior d'Investigacions Científiques de l'any 2007, el 68 per cent dels espanyols es mostra indiferent davant les curses de braus, de manera que entre el 32 per cent restant hi hem de comptar la minoria que defensem el nostre dret a continuar assistint a les places, els que no volen contestar i els que es declaren antitaurins. Tot respectant i comprenent que les curses de braus poden resultar un espectacle insuportable per als seus detractors, apello al seu sentit de justícia i procuraré defensar el dret d'acabar per mort natural, talment com un fòssil de dinosaure en la vitrina ens recorda la immensitat d'uns boscos i una vida que mai hem viscut. I ho faré argumentant quatre de les idees en què es basa l'exposició de motius.

En l'exposició de motius la modificació de l'article 6 de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008, del 15 d'abril, fa referència als animals definint-los com «organismes dotats de sensibilitat psíquica, a més de física», visió fonamentada, entre d'altres motius, en evidències científiques com la proximitat genètica entre les espècies. Efectivament, a partir de la publicació de *L'origen de les espècies*, per mitjà de la selecció natural o la preservació de les races afavorides en la lluita per l'existència, del gran Charles Darwin, el 1859 –per cert, l'any en què es construïa la plaça de toros d'Olot–, es va acceptar per tota la comunitat científica l'origen comú de totes les espècies, tot i que no va ser fins molt més tard, el 1930, que es va donar crèdit a la teoria de Darwin sobre l'evolució de les espècies. El pare de la biologia, i pioner també de l'etologia, va exposar d'una forma ben senzilla, i a través de les seves observacions com a naturalista, que totes les espècies del planeta han sorgit de processos evolutius idèntics. Si entenem aquests processos i les condicions sota les quals ha evolucionat l'espècie humana, assentarem un coneixement bàsic per a la comprensió científica d'aquesta naturalesa humana: els humans som el producte de l'evolució orgànica.

El 1872, Darwin publica *Les emocions en els homes i en els animals*, on també mitjançant les seves observacions constata que algunes espècies animals senten emocions com a actes reflexos, igual que els humans. Gestos que denoten ràbia, por, alegria, fins i tot a vegades llàgrimes, però que no responen a sentiments, cas, per exemple, de les orenetes, que abandonen les cries que han cuidat al niu quan senten l'instint migratori.

Richard Dawkins, molt més després, en el seu volum *El gen egoista*, publicat el 1976, aprofundeix en la teoria de selecció natural, seguint la petja de Darwin: «No existeixen bases objectives que permetin situar» –diu l'autor– «una espècie en un nivell més elevat

que un altre. Tant els ximpanzés, com els éssers humans, els llangardaixos i els fongs hem evolucionat durant 3.000 milions d'anys aproximadament en un procés conegut com a selecció natural.» Naturalment està parlant d'estructures genètiques, de la sorprenent sofisticació del disseny orgànic i de la diversitat de la vida, del coneixement, de per què les persones som com som. En cap moment, però, aquestes evidències científiques signifiquen que els individus humans tinguin la mateixa consideració que les bèsties. Malgrat el parentesc genètic comú els humans disposem d'una moral, allò que ens capacita per saber de la bonesa o la malesa dels nostres actes i que Aristòtil va definir més precisament a través d'una ciència, l'ètica, amb la qual va establir una doctrina de drets i deures i que només la poden assumir els éssers dotats d'intel·ligència. Algú seria capaç de culpar l'orca que fa pocs dies va matar la seva cuidadora per la qual sentia afecte i amb la qual jugava i entrenava des de feia anys? Òbviament que no admetriem de cap manera aquesta mateixa conducta en un ésser humà.

De tot això podem concloure que els animals no estan en el mateix pla que els humans des del punt de vista moral, per més que compartim un elevadíssim nombre de gens amb ells, i també amb les plantes, certament. No em sembla, doncs, que això sigui un motiu per impedir les curses de braus.

També en l'exposició de motius es porta a col·locació la següent afirmació: «El brau, *Bos primigenius taurus*, és un animal mamífer amb un sistema nerviós molt pròxim al de l'espècie humana, la qual cosa significa que compartim molts aspectes del nostre sistema neurològic i emotiu.» Molts dels aspectes amb què podia rebatre aquest argument ja han estat exposats en anterioritat. No obstant això, sí que m'agradaria aportar algunes comprovacions científiques que Francis Wolff recull en el seu volum *Cinquanta raons per defensar la corrida*, a partir dels estudis experimentals del professor Illera del Portal, que és director del Departament de Psicologia Animal de la Facultat Veterinària de la Universitat Complutense de Madrid, i que he tingut el plaer de traduir-ne el llibre al català.

El toro de combat, el *Bos taurus ibericus*, no té res a veure amb un tranquil rumiant, pertany a una varietat molt particular de bovins, descendent dels desapareguts uros, *Bos primigenius*, que vivien a Europa en estat gairebé salvatge fins al segle XVIII i que estaven dotats d'un fort instint de defensa del seu territori. El desenvolupament de la tauromàquia ha permès la creació i manteniment de grans propietats on els braus viuen en plena llibertat, de manera que ha pogut prevaldre en ells aquest instint salvatge dels seus avantpassats. Tot i així, aquests toros també són seleccionats en funció de la seva aptitud per al combat o la que posseeix el semental de l'explotació. Aquestes dues capacitats, la natural i la que li han proporcionat els criadors, han sigut les que han creat un animal original, una mena d'atleta de l'arena dotat d'allò que s'anomena bravura, o sigui, una reacció ofensiva de càrrega sistemàtica contra tot allò que pugui percebre com una amenaça, especialment pel que fa a la intrusió en el seu territori.

Aquesta agressivitat es manifesta ja des del moment en què neix, només cal veure les envestides imaginàries en contra de l'home que el cria tan bon punt és al món. També són agressius entre ells, els combats entre mascles pel domini són freqüents, i, naturalment, en contra de l'home que amb prou feines s'hi pot acostar, sobretot si estan aïllats. No és pas gens sorprenent, doncs, que els estudis de l'esmentat Illera del Portal hagin pogut demostrar que aquests animals, particularment adaptats al combat, tinguin unes reaccions hormonals úniques en el món animal respecte al dolor. Les secrecions hormonals provoquen una reacció d'anestèsia gairebé immediata, a causa de l'alliberament per part d'aquestes bèsties de gran quantitat de metaendorfines, opiaci endogen que és l'hormona capacitat per bloquejar els receptors del dolor, sobretot si aquest alliberament es produeix en el decurs del combat.

Una altra descoberta que demostra l'especificitat pel que fa als braus de combat respecte a la resta de bovins és la de la mesura de l'hipotàlem, part del cervell que sintetitza les neurohormones i que permet d'una forma molt eficaç la regulació de les funcions d'estrès o defensa, que és un 20 per cent superior a la d'altres bòvids, cosa que és més que considerable. Tot això no fa res més que explicar les causes psicològiques d'un comportament que qualsevol afeccionat o criador coneix sense saber-ne el perquè, però que ignoren els profans i que fan possible que les curses de braus existeixin. Els braus, lluny d'estar afectats pel dolor com si es tractés d'un sofriment, el senten com un incentiu, un estimulament que els aboca a la lluita, el transformen immediatament en una excitació agressiva.

Diu, també, l'exposició de motius que la visió de la humanitat com a posseïdora de drets absoluts i limitats que permeten la pràctica de conductes destructives i violentes sobre els animals ha arrelat en el sentiment de la societat catalana, a la qual cosa m'agradaria afegir la gran tolerància i esperit democràtic que ha mostrat sempre la societat catalana en aquest tema, no sols per haver estat dels primers parlaments a promulgar una llei en defensa dels, sinó també perquè hem sigut els primers a complir escrupolosament tots aquells aspectes de la Llei que s'han anat modificant. Han prohibit les places mòbils, han prohibit l'entrada de menors a les places, no tenim escoles taurines –a Barcelona, n'hi havia dues i de renom–, ja només es toreja a la Monumental, de totes les places que hi ha a Catalunya –a Olot ho han prohibit. Tot i no estar d'acord amb moltes d'aquestes mesures, mai hem protagonitzat cap aldarull, hem complert amb la llei –només faltaria– i hem comprès que els temps de la globalització i la industrialització de l'oferta ens anaven en contra. Només demanaria que deixessin que els temps ens possessin al lloc que ens ofereix al destí, no pas la intolerància.

No sóc una entesa –per acabar–, m'hi vaig afeccionar amb un programa que veia a la televisió de casa i que presentava una periodista, que a mi em semblava fenomenal, que es deia Mariví Romero. Aquella nena de barri va copsar de cop què era l'elegància: el *niño* Moura a cavall, cargolant-se; res a veure amb l'euga que encara tirava del carro a Ullà, a casa de la meua àvia, perquè el meu avi s'entestava a anar al camp amb carro. Eren

anys de curses del que en dèiem la UHF, on el toro era una mena de taqueta enmig de la pantalla de la nostra vella Edesa.

Molt més tard vaig començar a anar a la plaça d'Olot, no pas expressament a toros; el motiu eren les festes de la Mare de Déu del Tura o pel maig. Aquella plaça damunt el Montsacopa, tan petitona, tan recollida, sota un cel que semblava pintat per en Vayreda, em va enamorar. Allà vaig aprendre la tragèdia de la solitud, l'esglai, la comunió amb tots els que m'envoltaven, la màgia de mirar i mostrar-se, l'arravatament del risc superat. Allà vaig saber que veure el combat entre la vida i la mort era un ritual pautat, virolat de música i de silencis, esplèndid i fatal a la vegada, perquè aquest combat sempre, com la vida real, ja que n'és la sublimació, el guanya la mort. Podem acceptar el destí fatal lluitant, aspirant a l'heroïtat d'un moment que ens assegura una vida perdurable en la memòria dels nostres. També podem viure doblegats al destí que ens afona, sense un bri d'esperança, sense brindar-nos a nosaltres mateixos l'únic i exclusiu plaer de revoltar-nos ni que sigui per fracassar, però fracassar amb l'ànima completa.

Ho vaig dir fa uns mesos: sóc d'una generació els pares de la qual, els meus pares, anaven a l'altra banda dels Pirineus per veure el cinema prohibit aquí. Si us plau, no m'obliguin a anar a veure els toros a França.

Moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies a ambdues, doncs. Crec que està bé, han aparegut nous elements per a la nostra anàlisi i intueixo que els diferents grups parlamentaris tenen desig de fer unes breus intervencions, perquè hem de seguir respectant el tema del temps.

En primer lloc li donarem la paraula al representant de Convergència i Unió. Senyor Josep Rull, endavant.

El Sr. Rull i Andreu

Moltes gràcies, senyora presidenta. Senyores compareixents, els agraeixo en primera instància el to que han emprat i em sembla que malauradament no hem pogut dir el mateix en les anteriors intervencions, que hi ha hagut un cas concret d'un to una mica més contundent –absolutament respectable. Però en el seu cas concret els agraeixo que hagin volgut fer una reflexió en positiu sobre allò que consideren i sobre allò que defensen, i em sembla que ens ajuda molt a prendre la decisió final.

Tanmateix, nosaltres continuarem insistint a fer les mateixes preguntes que hem fet anteriorment i que no han estat contestades. Hi ha un debat, que és molt interessant, sobre els límits que té, diguem-ne, la capacitat dels poders públics de prohibir, és a dir, aquest dilema entre llibertat i prohibició, llibertat i no-libertat.

Torno a insistir que l'any 2003 vam aconseguir aprovar per unanimitat una llei de protecció dels animals que tenia un element comú, una ètica compartida per tots els grups aleshores, que era aquesta idea d'estalviar el patiment innecessari en la relació entre l'ésser humà i els animals. Aquesta era l'ètica comuna que compartíem

aleshores. I en base a aquesta ètica comuna vam decidir de prohibir determinats comportaments, determinades actituds. Algú podria dir que allò anava contra la llibertat de determinades expressions, fins i tot expressions seculars. El que ens agradaria és que ens poguessin plantejar quins són els elements prohibits de l'anterior Llei de protecció dels animals que podrien, diguem-ne, ser coherents amb el discurs que vostès plantegen sobre la llibertat; quins són aquells elements amb relació als animals domèstics, amb relació a d'altres espectacles que incorporen animals. Primer element.

Segon element, sobre el procés i l'evolució dels costums. Hi ha un cas similar i que també va suscitar molt, molt debat sobre un element, també cultural, relacionat amb els animals, que era la caça de la guineu a Anglaterra. El que ens agradaria és que poguéssim fer una reflexió sobre les similituds que hi ha en relació amb el tema dels braus, eh?, i els elements, diguem-ne, comuns o discrepants que hi pugui haver.

I, en darrera instància, el que ens interessaria és fer una última qüestió sobre la possibilitat –i m'adreço molt directament a la senyora Marilén Barceló– de dur a terme espectacles amb braus sense que hi hagi la mort i sense que hi hagi, diguem-ne, el patiment d'aquest animal, sense que hi hagi ferides irreversibles. (*Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.*) Acabo, senyora presidenta. Tindria, des de la seva perspectiva, sentit plantejar uns espectacles amb braus sense que hi hagués aquests elements de patiment explícit?

I acabo simplement adreçant-me a la senyora Molero, que ha fet una afirmació una mica controvertible, no?, o controvertida, de relativitzar el patiment de l'animal en tot aquest procés. Hem escoltat...

La presidenta

Senyor Rull, acabi, si us plau.

El Sr. Rull i Andreu

...d'altres defensors de l'espectacle taurí que no qüestionaven que l'animal patia durant tot el procés. I no sé si ha estat en el si d'una intervenció més àmplia, però ens agradaria que ens poguéssim ratificar aquesta valoració que vostè ha fet, en el sentit que l'animal no pateix durant tot el procés de lídia.

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Gràcies. Té la paraula el senyor David Pérez, en nom de Socialistes - Ciutadans pel Canvi.

El Sr. Pérez Ibáñez

Moltes gràcies, senyora presidenta. I moltes gràcies, Marilén; moltes gràcies, Natàlia, per les seves intervencions; sobretot també moltes gràcies per les vostres conviccions. Jo crec que en aquest país és molt complicat ser antitaurí i és molt complicat ser taurí, eh? Les persones que d'alguna manera diuen: «Mira, jo sóc taurí», doncs, comencen a rebre per tot..., i les que no: «Mira, jo és que sóc antitaurí», doncs, també comencen a rebre

i els castiguen i..., bé. I almenys jo m'alegro d'aquestes persones que tenen conviccions, que pensen d'una determinada manera, que ho diuen, que ho manifesten, que són valentes, eh? Me n'alegro molt.

Miri, dues preguntes molt concretes. Aquest Parlament ha aprovat recentment una mena de..., la tramitació d'un projecte de llei sobre correbous. El representant d'Iniciativa al Parlament de Catalunya va plantejar..., diu: «Això no s'entén si no és del punt de vista absolutament identitari, que una cosa uns grups diguin que s'ha de prohibir i l'altra cosa que s'ha de mantenir.» M'agradaria saber la seva opinió, senyora Marilén, sobre aquest tema. Ja li ho he de dir, nosaltres estem d'acord amb el tema dels correbous; de fet, així vam votar a favor de la tramitació d'aquesta llei, que el que vol fonamentalment és posar ordre sobre aquest tipus d'espectacles.

I una segona qüestió a la senyora Marilén, relacionada també amb el que comentava el senyor Rull. Efectivament, l'any 2003 el Parlament de Catalunya va fer un esforç jo diria –i ho torno a definir– d'una ètica absolutament comuna i absolutament compartida per tots els grups parlamentaris en aquell moment, una llei de protecció dels animals que era pionera a Europa i jo crec que ho continua sent en molts dels seus aspectes, una llei que excepciona d'aquesta prohibició precisament els correbous i les corrides de toros, eh? Aquest esforç d'ètica, d'unanimitat que es va fer l'any 2003 jo crec que va ser un exemple per a molts països. M'agradaria saber què pensa vostè que ha canviat del 2003 fins avui. Vostè pensa que hi ha menys aficionats aficionats en el món del toro o n'hi ha més?

Moltes gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Gràcies. Seguidament és el torn de la senyora Patrícia Gomà, d'Esquerra Republicana de Catalunya.

La Sra. Gomà i Pons

Gràcies, presidenta. Gràcies també per la seva assistència, senyora Barceló i senyora Molero, per ser avui aquí.

Bé, en primer lloc, a la senyora Barceló, que és la primera que ha fet, doncs, la seva intervenció, dir-li que creiem que ha utilitzat uns arguments molt emocionals i molt poc racionals, però segurament en aquest camp ens movem bastant per emocions. Òbviament, vostè és psicòloga i ens ha parlat molt de valors i ens ha parlat dels valors que creia, doncs, que comportava l'espectacle taurí: el respecte a l'experiència, la puntualitat –deixi'm qüestionar això, potser, com a valor–, la unió. Bé, en tot cas són valors inherents a molts espectacles; se m'acut qualsevol esdeveniment esportiu, que serien valors, en tot cas, que els compartiríem. Ara bé, jo a l'altre plateret de la balança li poso com a valor el respecte a la vida, el respecte a la dignitat dels animals, les conductes temeràries de les persones. I crec que sobrepesa més aquest altre plateret de la balança en transmissió de valors d'aquest espectacle. I, en tot cas, no li qüestiono –això sí, entengui-ho bé– els valors individuals dels espectadors –això no hi té res a veure, òbviament, po-

den tenir tots els valors fantàstics i magnífics d'aquest món—, sinó el valor en si de l'espectacle.

I una segona qüestió que sí que li volia plantejar, molt concreta. Ens diu que aquest espectacle genera molts llocs de treball directes a Catalunya. Bé, a mi m'agradaria..., si pogués concretar-ho una mica més, quants llocs de treball directes genera aquest espectacle a Catalunya.

I, en segon lloc, quant a la senyora Molero... Miri, jo, en primer lloc, quan he començat a sentir, doncs, la seva exposició he pensat: «Està fent un debat molt serè i molt correcte.» I així li ho volia manifestar, però hi ha hagut un punt que me l'ha distorsionat i són aquestes afirmacions que ha fet, tant cridaneres, entenc, en què ens deia, no?, que per als braus el dolor és un incentiu, que la sang és el seu anestèsic. Vostè ha dit: «Jo no sóc entesa.» Jo tampoc sóc entesa i jo crec que els entesos en la matèria que compareixen en aquesta comissió, els científics, els biòlegs, els etòlegs..., en cap cas la comunitat científica comparteix aquestes afirmacions. Però, bé, això ho deixarem perquè ens il·lustrin els científics.

El que li volia dir..., fer dues matisacions molt ràpides, si m'ho permet la presidenta —molt ràpides.

La presidenta

Que siguin molt ràpides, si us plau.

La Sra. Gomà i Pons

Sí. Ens deia que els antitaurins som els distanciatos de la vida rural. Jo crec que és absolutament a la inversa. No és metropolità, el fenomen, sinó que justament la gent de l'àmbit rural que coneix els animals, que coneix i estima els animals, vol el seu bon tracte. I en cap cas estem distanciatos de la vida rural per pensar que no és positiu matar braus i fer d'això un espectacle.

I, per últim, les darreres enquestes a Catalunya no expressen les dades que vostè ha posat aquí de manifest sobre les enquestes genèriques de tot l'Estat espanyol.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora Gomà. Seguidament intervindrà el senyor Rafel Luna, del Grup Parlamentari Popular. Endavant.

El Sr. Luna i Vivas

Jo vull agrair la presència de la senyora Barceló i la senyora Molero i destacar realment el que és la paritat, no?, perquè abans hi havia tres hòmens i ara dos dones. I en el món taurí, que semblava que era exclusivament dels homes, veiem que n'hi ha una presència activa. Jo..., donar-los les gràcies a les dos. A la senyora Marilén, evidentment..., ha fet una dissertació del que són els valors i l'ètica, que jo penso ha estat molt encertada, i almenys jo hi havia parts que no les coneixia, no?

Però per anar a les preguntes directes i que la presidenta em pugui permetre el temps, jo, senyora Barceló, la pregunta que li faríem: els drets, els tenen les perso-

nes o els tenen els animals? És una pregunta concreta, directa.

Referent a la senyora Molero, doncs, ha fet una dissertació important sobre l'evolució de les espècies, no? I, a més, hi ha hagut un moment que vostè s'ha aturat realment en qüestions ja molt científiques i que són aquelles que avui són el rovell de l'ou del debat del tema taurí. I coincideixo una mica amb les dos preguntes que havien fet dos membres d'aquesta comissió, com el senyor Rull i com la senyora Patrícia Gomà. Vostè ha dit en un moment que el dolor..., el dolor com a un instrument del seu instint. A mi m'agradaria molt que pogués vostè aprofundir més en aquest aspecte, que ha quedat una mica, doncs, per mi, com un impacte d'un titular; però m'agradaria més que pogués aprofundir en aquest aspecte.

Moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies. Doncs, finalment, intervindrà el senyor Francesc Pané, en nom d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa.

El Sr. Pané Sans

Moltes gràcies, senyora presidenta. També en nom del meu grup, senyores Marilén Barceló i Natàlia Molero, moltíssimes gràcies per la seva presència. I creguin que els sóc sincer —un altre diputat s'hi ha referit adés—, els dono molt les gràcies per la forma i per la melodia de les seves dues intervencions. Hem après..., jo crec que hem après coses o, com a mínim, hem obert un munt de dubtes a partir de les seves dues intervencions, que caldrà òbviament reflexionar, que caldrà contrastar. Jo els ho agraeixo molt.

En algunes qüestions em permetran que els digui que o no hi estic d'acord o que n'estic molt dubtós perquè he llegit literatura al respecte i, per tant, algunes afirmacions també són contradites per altres persones, no? En primer lloc, no és veritat que hàgim d'ésser, aquells que creiem que aquesta festa és antiga, és cruel i que s'hauria de prohibir, en la festa. Potser sí, fóra bo, en sabríem més, però jo no hi he estat, moltes persones no hem estat en les lluites dels gossos, sabem perfectament què hi passa; no hem estat en les lluites dels galls i, en canvi, sabem com sofreixen aquests animals. I no per això tenim menys enteniment de la repugnància que ens produeix el dolor, essent que aquest dolor és una exhibició.

La bravesa de l'animal justifica..., encara i tot suposant que les endorfines limitessin el seu dolor, cosa que és molt contradita per veterinaris, per etòlegs, per biòlegs, etcètera, justifica, en tot cas, la bravesa de l'animal que l'home, amb molta més consciència, amb molta més capacitat, amb decisió, amb intel·ligència, el turmenti per arribar a una conclusió que és l'afront de la mort?

Vostè, senyora Molero, és escriptora i ho demostra amb...

La Sra. Natàlia Molero i Lloret

Ho provo.

El Sr. Pané Sans

(*L'orador riu.*) A més, humil. Però és una excel·lent escriptora, perquè ho ha demostrat amb la seva intervenció. Vostè sap que no és necessària la presència de la mort per comprendre què és la mort. Ni per crear bellesa ni per crear art no és necessari que sigui materialitzada la mort davant dels nostres ulls i davant de la nostra pròpia consciència. Des d'aquest punt de vista –i acabo, senyora presidenta–, els volia preguntar: no creuen que efectivament és excessiu al segle XXI, a la sensibilitat, a la civilització..., que no és només una evolució natural de les persones, sinó que és una lluita també contra els instints, no creuen que a la civilització que va donar origen a les teories de Darwin avui és excessiu el dolor que infligim a uns animals que no ho mereixen?

La presidenta

Senyor Pané, vagi acabant, si us plau.

El Sr. Pané Sans

Acabo. No creuen que és excessiu haver de contemplar com a espectacle, i fer-ne espectacle i economia, la mort d'un animal que, a més a més, és brau? Creuen que hi ha equitat en la lluita entre l'home i l'animal? I creuen, finalment, que hi ha un substrat masculista, que convé de reflexionar-hi també, en aquesta festa que arrela en l'antigor dels temps i en la ira, probablement, humana?

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Gràcies. Doncs, plantejades totes les qüestions, que la veritat és que en són moltes, no voldria estar al seu lloc perquè ara haurien d'intervenir vostès, però amb uns quatre minuts cadascuna. O sigui que..., bé, tenim el temps que tenim i, en tot cas, segur que més enllà d'aquesta compareixença aquí, així, pública, també hi haurà..., poden haver-hi, si ho volem, altres moments en què puguem acabar de concretar algunes qüestions que quedin pendents o que, fins i tot, sorgeixin de nou al llarg de tot aquest procés de reflexió i de debat entorn d'aquesta iniciativa.

Li donaria la paraula, en primer lloc, doncs, a la senyora Barceló.

La Sra. Marilén Barceló Verea

Moltíssimes gràcies per les vostres preguntes, que omplen el debat. I jo penso que l'important és poder parlar i al Parlament de Catalunya sempre he pensat que es pot parlar. Hi ha molts temes; intentaré resumir-los i que no m'oblidi de cap de les preguntes.

Em dieu que he parlat des del punt de vista emocional; probablement sí. He transmès emoció, però he parlat des del punt de vista racional. I com a psicòloga diré que jo sóc d'un corrent que pensa que l'emoció i la raó van juntes i moltes vegades dir què va abans o després és molt difícil. Per què es pot dir que he parlat des del punt de vista de l'emoció? Perquè sento el que dic. Però penso una cosa, tinc una carrera que m'ha fet molt reflexionar i jo m'he fet taurina de gran. No m'agrada parlar

a nivell personal, però ho explicaré. Evidentment que el meu pare és torero, perquè un torero mai deixa de ser-ho, i jo he crescut en un ambient taurí. Però fins que no vaig passar l'adolescència no em vaig manifestar com a taurina; no hi estava en contra però no em vaig manifestar. Sap per què? Perquè preguntava entorn a la festa dels toros, perquè he vist el toro brau al camp, perquè he fet milers de preguntes, perquè he vist el comportament del toro brau i perquè conec els animals. Tinc animals, conec molt els animals i la sensibilitat.

Em feia una altra pregunta: els drets dels animals. I tant que penso i crec en els drets dels animals. Evidentment, en primer lloc va el dret de les persones. Però igual..., que els animals han de tenir els drets. A més, els tinc i els cuido. Però quan parlem del toro brau, hi insisteixo, parlem d'un únic animal, que és totalment diferent a la resta d'animals. És brau, envesteix. Mireu-lo en vídeo, el comportament del toro; mireu el comportament del toro al seu hàbitat natural, en una ramaderia. És un animal que envesteix, que torna a anar a la muleta; ningú l'obliga a anar a la muleta! Seria el manso, que no hi aniria. Quan parlem de la sort de vares el toro va al cavall i torna a anar al cavall; ningú l'obliga a anar al cavall. I això és una realitat. I això és el que em fa defensar el dret al toro brau. A més, ho podeu veure; és a dir, podeu agafar un vídeo i podeu veure el comportament del toro, però el comportament del toro a la plaça.

Sobre la Llei de protecció dels animals, evidentment que hi estic d'acord i penso que és una cosa que vau fer i molt ben feta. Però jo el toro brau el considero diferent, i no només des del punt de vista emocional sinó també des del punt de vista racional i justificat.

Si hi ha més aficionats taurins o no? No ho sé, David. Però saps del que estic convençuda que hi ha? Perquè jo tinc moltes amistats que no són taurines, però respecten la festa dels toros. És més, els diré una cosa. Jo, a més, sóc una persona que respecta tots els punts de vista i crec, perfectament, que les persones que han portat a terme aquesta ILP no coneixen el toro brau i ho fan al marge de qualsevol ideologia política, ho fan perquè ho pensen d'aquesta manera, cosa que jo respecto. I segur que amb altres animals estariem molt d'acord tots. Però estic convençuda que molta gent que fins i tot no hi és aficionada, pel fet de qüestionar-se la possible prohibició, m'han dit que anirien als toros. Perquè generalment tinc amistats de la meua edat i de veritat que es pregunten què fem parlant de toros. I m'encanta aquest debat i «disfruto» parlant de toros, però la gent, la societat catalana em pregunta contínuament què fem avui parlant de toros? I em diuen una i una altra vegada que, independentment que els agradi o no, si la tradició s'acaba, que ho faci per si mateixa, no per intents de prohibir-la.

Entorn de la corrida portuguesa, no?, que deia el senyor Rull, és que jo crec en l'espectacle, jo crec que tot el que es fa... A veure, quan parlem d'una cursa de braus, parlem que hi ha una lídia, que hi ha diferents *suertes* –que es diuen les *diferentes suertes*–, que tot té un sentit. Des que el toro surt a la plaça amb el *capote*, amb la muleta, la *suerte de varas*, les banderilles, fins i tot la mort, hi ha un reglament, hi ha una autoritat, hi ha un president, hi ha un veterinari al costat, és a dir, un assessor de ve-

terinari, que està contínuament cuidant que el que se li faci al toro a la plaça estigui ben fet. És més, fins i tot la mort..., que no sé per què ens espanta a tots la mort. El toro a Portugal es mata a dins, quan ja ha refredat, i a vegades no el mateix dia, sinó el dia següent. Per tant, per mi la corrida de toros a la portuguesa no és vàlida.

I una última cosa i ja acabo. El senyor Pané ha parlat del masclisme. Ni m'ho plantejo. *He aquí* una realitat. Penso que tots som conscients –a més, com que tinc una professió que la majoria som dones...– que el paper de la dona al llarg de la seva evolució, doncs, no ha estat fàcil perquè, bé, ha estat una evolució contínua. En el món dels toros jo et diré una cosa –i això sí que ho dic amb el cor a la mà, però en la realitat empírica: dedicarme al món taurí m'ha permès créixer com a persona i com a doctora en psicologia.

La presidenta

Molt bé, moltíssimes gràcies, doncs. ara és el torn de la senyora Natàlia Molero. Endavant.

La Sra. Natàlia Molero i Lloret

Gràcies. A veure, primer de tot, demanar disculpes perquè és obvi que no m'he expressat prou bé. Quan he llegit el text sobre la resistència al dolor, no és un text meu, eh? Citava concretament el llibre del professor Wolff i estava basat en els treballs que fa el director de..., uns treballs experimentals que vaig tenir l'ocasió de veure'n l'exposició en unes jornades que es van fer. Però, vull dir, ho trasllado; jo no són una experta en el tema. En tot cas, el resultat d'aquests treballs... –el 20 per cent més gran d'hipotàlem, etcètera–, no és que no pateixi –m'he expressat malament i demano disculpes una altra vegada–, sinó que no té el grau de patiment, diguéssim, dels estàndards que considerariem normals. Però no és que no pateixi, eh? O sigui, que naturalment les ferides les sent.

Respecte a..., el senyor Rull em demanava sobre elements prohibits en la llei. Bé, jo ho reitero, no en sóc una experta, però suposo que sí que el reglament taurí s'hauria de revisar, eh? Amb altres afeccionats a la plaça a vegades hem dit: «Home, això de la sort de piques s'hauria de mirar, hauria de canviar-se», eh? Crec que sí, crec que per banda nostra, diguéssim, per dir-ho d'alguna forma, no?, dels que anem a la plaça, hi ha aquest sentiment que algunes coses s'han de canviar.

Vostè em parla de la caça de la guineu. Jo és que només l'he vist esplèndidament a les pel·lícules, la caça de la guineu, i recordo aquells magnífics..., aquelles americanes vermelles i no en sé res més. D'altra banda, sí que és cert que hi han molts altres costums o tradicions basats en els animals i que s'han anat eradicant tots els que produeixen dolor. Tanmateix, a mi no m'agrada fer aquesta comparació: hi ha una llei concreta que prohibeix en una determinada zona la producció de *foie gras* i hi ha una altra llei que, fins i tot, en prohibeix la comercialització, eh?

Respecte a aquesta mateixa qüestió, la cort d'Agen, a França, el 2004, es va pronunciar... Pel que fa a la pregunta que em feia sobre els correbous, que és una

cosa que jo no..., és que no la conec; aquí, a dalt, no..., bé, a dalt, vull dir, no ha arribat, no sabem què és. A Olot se'n poden fer però estem perplexos perquè la gent no sap què és això dels correbous. Se'n poden fer perquè, si no, havien de tornar la plaça als legítims propietaris, eh? (*L'oradora riu.*) Per això van dir: «Bé, doncs com que toros no, ara correbous.» I, clar, i tots estem perplexos perquè no sabem què és. Però la cort d'Agen va dictar una sentència la qual feia esment d'uns determinats llocs geogràfics i no tenia res a veure amb la identitat, sinó amb la territorialitat. És a dir, on es practiquen les curses de braus es poden continuar fent; on no es fan, no, eh? Per tant, aquesta sentència és del 2004, anava cap aquí. El senyor Wolff la recull en el seu llibre.

Sobre l'àmbit rural, jo de cap manera –perdoneu-me també, una altra vegada– he volgut dir que hi hagi un camp contra ciutat o que uns siguin millors que els altres. No. Em sembla normal i lògic. Jo també formo més part de la cultura urbana que de la rural; és normal, és normalíssim. Igual que és normal que molts nens o moltes criatures tenen una relació amb els animals que és la safata del Carrefour amb el plàstic, la mascota o el gos o el gat de casa. És normal; no han vist bèsties al corral. Això és normalíssim, no? Per tant, no diria que ser de condició rural o no..., però sí que és cert, els que anem a la plaça, que veiem que... –és una apreciació meua, eh?, naturalment–, però gran part del públic són molta gent que estan afeccionats i tracten amb bestiar, eh? –molta gent i molta gent de poble. També suposo que és un fet natural, perquè estan més acostumats a això.

El senyor Pané. Senyor Pané –perquè em sembla que sí que ja vaig escatint totes les preguntes, no?–, vostè en termes taurins és un Miura, és el més difícil de torejar de tots, si m'ho permet, perquè ha plantejat qüestions que van molt directament al moll de l'os. Vostè diu: «No creuen que avui és excessiu?» Sí, probablement, és clar que és excessiu, perquè, si no, vostès ni estarien aquí ni hi hauria detractors. El que passa és que malgrat que aquest espectacle..., que és fort i que és un espectacle, com deia la Marilén, no?, amb emocions i que és un espectacle atàvic en certa manera –tot i que no és antic, eh?; és molt modern, té dos-cents anys, però la tauromàquia sí–, és l'únic que queda avui en dia, eh? I té raó, potser és excessiu. Ara, tan excessiu com per prohibir a la minoria que queda que hi anem i que ens sentim esglaiats per això? Això sí que ja no ho sé. Però vostè té raó, no va amb els temps d'avui.

L'equitat. No, és clar que no hi ha equitat. La cursa està ritualitzada i representa el combat entre la intel·ligència i la força bruta. I sempre guanya la intel·ligència. I nosaltres apostem perquè guanyi la intel·ligència. Hi han casos comptats que no, desgraciadament, no? –toreros que han mort o que han sortit molt mal ferits... Però, en definitiva, del que es tracta és d'això.

I, només per acabar, per als seguidors no és una festa. Està en l'àmbit de la festa, és a dir, a les festes de Nîmes, a les festes del Tura, a les festes de no sé on, però el que realment anem a veure és aquesta metàfora feta física de la vida contra la mort, que, hi insisteixo, és un

espectacle d'un impacte fort, que admeto que fereixi la sensibilitat de molta gent, perquè has de tenir una especial sensibilitat per ser-hi, però que és d'una bellesa..., pel que té aquesta sensibilitat és d'una bellesa insuperable –insuperable.

La presidenta

Molt bé, doncs, gràcies...

La Sra. Natàlia Molero i Lloret

Ja sé que no l'he convençut, però...

La presidenta

Gràcies, senyora Molero. Gràcies a totes dues, Mari-lén Barceló i Natàlia Molero, per aquesta part de les compareixences que hem substanciat. Crec que, com a mínim, estem raonant, eh?, entorn a la matèria que ens ocupa i crec que està bé que aprenguem o que tinguem elements per raonar entorn d'això.

Suspenem dos minutets la sessió per acomiadar les compareixents i rebre els següents? (*Pausa.*) Però només dos minuts. (*La presidentariu.*)

La sessió se suspèn a dos quarts d'una del migdia i quatre minuts i es reprèn a dos quarts d'una i dotze minuts.

La presidenta

Bé, reprenem, doncs, la sessió.

Fins ara hem tingut la compareixença de diverses persones que des de diverses perspectives es pronunciaven en favor del manteniment d'aquest..., ara no sé com dir-ho (*la presidentariu*), ja m'enteneu, d'aquest espectacle de *las corridas de toros*. I ara canviem, precisament, la mirada amb la presència de dues persones que es manifesten defensores de la fi d'aquest espectacle.

Abans una compareixent deia que tots ja tenim una opinió formada entorn d'aquest tema i jo penso que precisament el sentit d'aquestes compareixences és que, en la mesura del possible, puguem fins i tot arribar a matisar les opinions preformades que tenim, no? Crec que, si és el cas, d'això es tractaria, que a partir del coneixement puguem arribar a pensar més enllà de l'opinió prèviament formada que puguem tenir entorn d'aquesta matèria.

Compareixença

d'Espido Freire, escriptora, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00754/08)

Bé, sense més, passo a presentar, o no cal, les dues persones que ara compareixen. En primer lloc és la senyora Espido Freire, i també acompanyada, tot i que tenen cadascú la seva posició, del senyor Jorge Wagensberg.

La senyora Espido Freire és escriptora i coneixem les seves posicions precisament a partir de la... (*Veus de fons.*) ¡Ay!, perdón. Conocemos sus posiciones precisamente a partir de su colaboración periódica frecuente en diversos medios de comunicación y, por lo tanto, está aquí –para nosotros es un lujo tenerla– como escritora, evidentemente, pero entiendo que está como persona que ha defendido públicamente estas posiciones y que ahora tiene la oportunidad de explicarnos cuál es su punto de vista precisamente. Sin más, le cedo la palabra a la señora Espido Freire. Adelante.

La Sra. Espido Freire (escriptora)

Muchas gracias, señora presidenta. Buenos días –*bon dia*. Es un honor encontrarme aquí y que ustedes hayan contado conmigo para expresar una opinión propia y personal, individual. Como verán, me expresaré en castellano, en español, y aunque he seguido con mucha atención y puedo entender en cierta medida el catalán, les rogaría que se dirigieran a mí en el mismo idioma.

Cuando comenzamos a hablar del tema de los animales chocamos casi siempre con el mismo escollo, con cuál es el trato y cuál es incluso el vocabulario que debemos aplicar al tema de las corridas, al tema del toro bravo, de la lidia.

Cuando yo definiendo mi posición lo hago como una mujer sensible al sufrimiento humano y al sufrimiento ajeno y que se encuentra en cada una de las circunstancias de la vida sintonizada de una manera creo que bastante común con el sufrimiento humano y con el sufrimiento animal, con la impotencia, con el dolor físico y con el dolor psicológico. Por eso a mí me angustia sobremanera el encontrarme en una plaza de toros a una serie de hombres –no únicamente al matador, sino también al resto de la cuadrilla– que está arriesgando su vida, que está exponiéndose voluntariamente..., en ocasiones bien pagado, en otras ocasiones no, en ocasiones siendo conocido y en ocasiones no, que se expone a sufrir graves heridas o incluso una herida muy pequeña para que el resto de la gente que está a su alrededor disfrute. Obviamente la herida no está incluida en el hecho de sufrir o no sufrir; la herida tiene un valor mucho más simbólico, a veces, tanto en el hombre como en el toro, que el que podemos imaginar. Pero intentaré abordar eso un poco más tarde. Me angustia, como les digo, la posibilidad de que una persona pierda la vida. Me angustian enormemente también las reacciones del animal.

Como alguien que creció en un ámbito claramente rural, en el que conocíamos, por lo tanto, de cerca no solamente a los animales sino también sus nombres y su carácter, el hecho de que un animal esté sufriendo a lo largo de según qué tiempo –y luego hablaré también del tema del sufrimiento– es algo que me provoca un sufrimiento enorme. Y me resulta incomprensible, por mucho que he intentado dialogar, he intentado emplear la empatía, el hecho de que algunas personas puedan disfrutar de ese espectáculo; me resulta claramente incomprensible desde el punto de vista emocional, pero también desde el punto de vista racional.

Aludo a una serie de comparaciones, entre ellas sobre todo el efecto catártico que se produce en la plaza. Es

inegable. Se estaba hablando, antes, de la sensibilidad, se estaba hablando de la corriente de energía, del placer, del disfrute que se obtiene frente a toda esa visión. Bueno, también se produce en otro tipo de espectáculos. Hay una conexión casi intuitiva, visceral, que también fue la base en muchos casos de la tragedia, del teatro, pero que también se observa en cualquier otro espectáculo en el que esté sufriendo un animal –por ejemplo, hablábamos antes también de las peleas de gallos. Pero también se observa, para mi preocupación, cuando un grupo de muchachas está acosando y acorralando a otra niña y alguien lo graba con el móvil.

Esas actitudes, que son también absolutamente atávicas e incomprensibles, no dependen únicamente del enfrentamiento entre la vida y la muerte. La catarsis se produce de muchas otras maneras. En el momento en el que en la tragedia griega se abolió la costumbre, muy extendida, del esclavo que sustituía al actor principal, al actor de debía ser asesinado en el escenario, hubo muchas voces que clamaron que eso mataría al teatro, que mataría a la tragedia porque la comunicación principal del ser humano en esos momentos estaba basada en la idea del ritual y del ritual sacrificial. Por eso tanto los animales, como los esclavos, como los prisioneros eran sacrificados. No estoy comparando ni estoy colocando al mismo nivel a unos y a otros, estoy hablando de que esa sensación de disfrute, de conexión, se produce a muchos niveles en otros espectáculos muy distintos al de la lidia.

Por otro lado, cuando estamos hablando del hecho de encontrarnos en una corrida de toros, estamos hablando de algo totalmente ritualizado, es decir, que en cierta medida nos permite alejarnos a través de la fanfarria, la música, el espectáculo, las vestiduras, es decir, todo el ritual que se está formando, toda la liturgia, que ha atraído a un gran número de escritores y a un gran número de artistas..., nos estamos alejando del hecho principal. Y el hecho principal, como les digo, es esa lucha, ese enfrentamiento que acaba con la muerte de uno de los contendientes en la mayor parte de las ocasiones, salvo en las que se indulta al toro.

Es lógico que atraiga, efectivamente, a mucha gente, e incluso a mucha gente con una sensibilidad artística elevada, lo cual no significa que sean sensibles en cualquier otro campo. Porque principalmente la literatura pero también todos los otros artes se basan o se sienten atraídos de una manera muy especial hacia tres características muy determinadas. Una de ellas es el tratamiento del amor, otra de ellas es el tratamiento de la muerte y otra es el tratamiento de la violencia. Si elimináramos esos tres elementos del arte prácticamente no nos quedaríamos con arte. Cuando estamos hablando de la muerte, también hablamos de la trascendencia; cuando hablamos de la violencia, hablamos también de otro tipo de manifestaciones. Pero, cuidado, el hecho de que eso sea necesario para que se produzca una obra de arte no significa ni justifica que en la realidad tenga que producirse.

Cuando hablamos del mundo taurino, en muchas ocasiones se justifica la permanencia o la pasión que despierta por la que ha despertado en grandes genios de la

literatura y del arte. Se suelen citar tres o cuatro nombres comunes: Picasso, Goya, Hemingway, Lorca. No voy a ahondar en la mentalidad ni en lo controvertido e incluso en el trágico fin de varios de ellos, pero sí que es cierto que eran personas, eran artistas que dentro de la materia creativa que manejaban estaba siempre la fascinación por la muerte y la fascinación por la violencia. El arte sirve precisamente para eso, la literatura sirve precisamente para eso, para jugar al «como si...», para, de una manera ficticia y de una manera figurada, la ficción, acercarnos a esa misma catarsis colectiva de la que estaba hablando en este tipo de espectáculo.

Decir que, por ejemplo, el acabar con la fiesta de los toros sería cercenar parte de la vida artística es un error. Y es un error que puede ser contrariado de una manera tan clara como la de que hemos crecido rodeados de símbolos religiosos en los que se ve la tortura y se ve el maltrato a distintos santos, distintas vírgenes –por supuesto el propio sacrificio en la cruz de Cristo–, y, sin embargo, el hecho de que se hayan producido esas obras artísticas y de que se continúen produciendo no justifica el que nosotros torturemos clavando en la cruz, clavando espinas a una persona. El arte funciona de otra manera, señores. No, no es la realidad. Y por supuesto que es educativo; y por supuesto que lo que está produciendo es una serie de valores determinados, pero esos valores se apoyan en la vida como excusa. No podemos pretender que determinados actos que podemos cuestionar continúen con la justificación de que durante mucho tiempo han generado maniobras artísticas. Y también podemos hablar de la arquitectura. Es decir, a lo largo de los distintos siglos se han ido habilitando y deshabilitando espacios según cuál era la sensibilidad moral y según eran las necesidades incluso vitales de cada uno de sus habitantes.

Les hablaba del amor, de la violencia y de la muerte. Yo soy filóloga inglesa; por lo tanto, la obra de los autores de los que estamos tratando aquí o de los que he mencionado antes que mejor conozco es la de Hemingway. La obra de Hemingway..., que, por cierto, en mi universidad no abordaba ni *Muerte en la tarde* ni *Fiesta*. ¿Por qué es interesante Hemingway? Bueno, pues, por muchos sentidos. Uno de ellos, porque durante mucho tiempo se ha considerado como uno de los defensores o como uno de los emisarios de la cultura española y muy en concreto de la cultura taurina. Él era un gran aficionado a los toros y así lo demostró. Sin embargo, también era un gran aficionado a la caza, lo era a la pesca y estaba fascinado una y otra vez por la idea de la guerra, por la idea del enfrentamiento con la muerte. Hay muchas tesis acerca de si lo que intentaba era huir o lo que intentaba, precisamente, era enfrentarse a ella de una manera más o menos directa. La certeza es que tenía una serie de aficiones personales y que las reflejó después en una obra artística, una obra artística que ahora está considerada más o menos irregular pero que es innegable.

¿Qué ocurre? En el momento en el que llega Hemingway a España, y está, además, a lo largo de distintos viajes, conociendo determinadas realidades, adopta de una manera casi intuitiva la misma perspectiva que otros viajeros americanos, ingleses y franceses estaban dando

sobre España, es decir: un país exótico y primitivo y un país que justificaba la violencia porque era precisamente exótica y primitiva. Es decir, se vende de una manera que ahora mismo posiblemente no consideraríamos la más adecuada y que enlazó perfectamente con gran parte de las promociones de turismo que se dieron durante la época franquista, es decir, el exotismo de lo diferente, de lo distinto y de lo violento, lo violento identificado como lo auténtico.

En el caso, por ejemplo, de otro de los autores franceses que trató el tema, que fue Mérimée, la visión que se planteaba de este país no era precisamente la más adecuada. *Carmen* habla de la historia, un triángulo amoroso, de tres personas que han caído en lo más bajo de la sociedad: una de ellas es una mujer ladrona, prostituta, manipuladora y destructiva; otro de ellos es un muchacho que, debido a sus manipulaciones, se ha convertido en un guerrillero, en un asesino, en un bandolero, y el otro es un torero. No estoy diciendo con esto, por supuesto, ningún calificativo moral acerca del tema del torero, pero sí que, desde el punto de vista de los autores extranjeros, cuando se estaba hablando de ese tipo de España no se estaba hablando precisamente de los valores más educativos ni de los valores culturales más interesantes.

Permítanme, por otro lado, que les alerte acerca de la idea o de la palabra o del concepto de «cultura». Estamos ahora estilando, estamos poniendo de moda el hecho de que haya distintas culturas: la cultura del vino, la cultura de la gastronomía, la cultura del aceite, la cultura del toro. Cuando estamos hablando y nos referimos así a la cultura, no estamos hablando de una serie de manifestaciones culturales, sino de hábitos, estamos hablando de costumbres; no estamos añadiendo el valor que todo acto cultural tiene que tener, que es el de la transcendencia, es el de aprender a través de la ficción a solventar problemas muy reales. Y eso es uno de los valores que principalmente la cultura, la educación y la literatura pueden transmitir a los más jóvenes, a los chavales más jóvenes. Cuando yo me acerco a las obras infantiles –y esas obras infantiles pueden ser de mucho tipo, traducidas de muchos idiomas– se evita siempre, de una manera exquisita, el trato de la violencia o se presenta de una manera claramente negativa. Lo que encuentro cuando estamos hablando del mundo del toro es que eso no es así.

Es decir, hay un término muy interesante, que es el del toro bravo. Y ese término interesante lo es principalmente porque se ha elegido y se ha potenciado que ese animal sea lo más salvaje y lo más agresivo posible. De manera genética, de manera conductual se selecciona a un animal que va a demostrar su agresividad. Desde luego no puedo estar de acuerdo con que eso se formule así. No lo puedo estar por mí misma, no lo puedo estar con la idea de transmisión de valores que se puedan realizar y no lo puedo hacer no porque no considere que dentro del despliegue de color, de luz, de música no pueda haber algo positivo, sino porque me parece que claramente los valores que yo no deseo que se perpetúen, ni asociados a mí ni asociados a mi cultura, ni asociados a mi país, ni a mi idioma, ni a ninguna de las

cosas que valoro tengan que ver con lo que encuentro dentro de esas celebraciones.

Poca cosa más tengo que decirles. Estoy, como les digo, muy orgullosa de encontrarme aquí y me encantará responder a cualquier cuestión que puedan formularme.

La presidenta

Doncs, moltes gràcies, senyora Freire.

Compareixença

de Jorge Wagensberg, científic, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00771/08)

Ara és el torn del senyor Jorge Wagensberg, que és investigador i professor del departament de física de la UB, de la Universitat de Barcelona, fundador d'una col·lecció de llibres per pensar la ciència, però suposo que bàsicament ens interessa la seva faceta com a divulgador científic. Té la paraula, senyor Wagensberg.

El Sr. Jorge Wagensberg Lubinski (científic)

Molt bé, moltes gràcies, senyora presidenta. Señores miembros de la comisión, agradezco también la oportunidad de estos quince minutos para expresarme y en realidad vengo a defender una sola frase: no es admisible un espectáculo que se basa o que requiera el sufrimiento de un ser vivo, en particular las corridas de toros.

¿Por qué? Bueno, en primer lugar no es ético porque, hablando de evolución –antes se ha mencionado al darwinismo–, el dolor surge por selección natural en los animales con un sistema nervioso justamente para evitar la muerte, para huir de la muerte. Si a nosotros se nos clava un vidrio en un pie y no tenemos dolor, pues cuando lo descubrimos por la vista ya es demasiado tarde seguramente para evitar la muerte. Es decir, es una ironía o un sarcasmo utilizar el dolor para todo lo contrario, es decir, para provocar el gozo ajeno en algo que acaba con la muerte de un animal.

Pero ¿por qué hacer eso? Bien, yo creo que la clave es que la idea de abolir espectáculos que requieran el sufrimiento de un animal está en algo que existe como es el progreso moral. El progreso moral existe y para esto, sin ánimo de hacer ninguna comparación, déjenme que pase lista brevemente... Hubo un tiempo, hace mucho tiempo, en el que se vendían entradas para ver a gladiadores luchando contra otros gladiadores a muerte, gladiadores contra fieras, fieras entre sí; el progreso moral los ha suprimido. Hace menos tiempo que hubo un tiempo en que la gente acudía a ejecuciones públicas, a castigos públicos; hoy no lo hacemos y es porque el progreso moral los ha suprimido. Hubo un tiempo, hace muy poco tiempo, en el que aún se cruzaban apuestas –todavía se hace ilegalmente, pero por lo menos ya no es legal– en peleas sanguinarias de perros, gallos, etcétera; el progreso moral las ha suprimido. Todavía ahora tenemos alguna reliquia en la

que vendemos entradas para ver cómo un elefante baila –*El cascanueces*, de Tchaikovsky– en un circo o cómo un oso va en bicicleta o cómo un ser humano, a través de un deporte llamado boxeo, busca la conmoción cerebral de su adversario. Pero, justamente, el progreso moral los está suprimiendo.

El progreso moral existe incluso dentro de la fiesta taurina; esto lo he sabido esta mañana. Había una banderilla llamada «banderilla negra» o «banderilla de castigo», que se utilizaba cuando salía un toro lo bastante inteligente como para rehuir al picador. Entonces se le castigaba con un dolor especial, que era la banderilla negra. Es decir, hoy la fiesta de los toros es prácticamente la única en la cual se requiere –no digo que se disfrute de, pero sí se requiere– que un animal sufra. En realidad estoy aquí para pedir la supresión por eso, en nombre del progreso moral.

Segundo punto. El toro sufre. Yo creo que está más allá de toda duda razonable que el toro sufra, a pesar de las dudas irrazonables que se vierten sobre esto. En fin, me he preocupado de ver si hay alguna publicación científica seria del profesor Ileda. No la hay; no la hay publicada en una revista científica y la opinión general en la comunidad científica es que eso no es así. La verdad es que no podemos preguntarle al toro si sufre porque los toros no hablan, pero, bueno, tampoco tenemos declaraciones escritas de la prehistoria y sin embargo sabemos reconstruir la prehistoria. O los veterinarios saben cuidar a un animal sin preguntarle si se encuentra mejor o peor. La cuestión de las endorfinas..., esto ya lo dirán los expertos, pero las endorfinas son una proteína que su presencia en sangre es el índice justamente de que el animal está sufriendo, no de que haya dejado de sufrir. Es decir, cuando tenemos glóbulos blancos en sangre es porque tenemos una infección y el cuerpo está luchando con la infección, no quiere decir que hemos superado la infección.

Bueno, yo creo que debido a mi deformación museológica voy a utilizar el objeto real para demostrar que el toro sufre. Voy a mostrar las herramientas que usa un torero y cuál es el efecto de esas herramientas. Tengo, para empezar, aquí la divisa. La divisa, que desde lejos no se ve, pero por el otro lado la divisa tiene un arponcillo que se le clava al toro y ese arponcillo, hombre, quizás no haga mucho daño a un animal de seiscientos kilos, pero sale enfadado, como mínimo, el toro. Es decir, que el toro, un sufrimiento por clavarle esto, tiene. Luego está la puya, que este instrumento, que va adosado a una vara de dos metros... En fin, tiene un tope aquí que de general se sabe –perdón por apuntar–..., para que no entre más allá. Pero, en fin, esto también lo tienen que decir los expertos. Esta pirámide en punta, que hace que en un primer tiempo entre hasta aquí pero que puede entrar hasta veinte centímetros, destroza los músculos del animal y yo creo que con un sentido muy especial y es que el animal cada vez que levanta la cabeza siente un dolor y por eso no levanta la cabeza. Es decir, la suerte del picador duele. ¿Esto no duele? Esto duele.

También tenemos las banderillas, que tengo aquí, que son un arpón... Aquí tenemos una banderilla; aquí

pueden ver el arpón. Esto está diseñado para que se clave y se quede clavado. A lo largo del resto de la corrida el movimiento de la banderilla sigue removiendo y sigue destrozando carne, destrozando músculo. ¿Esto no duele? Esto duele. Y también tenemos la espada, esto quizás sea lo más visible... (*Pausa.*) No es fácil de sacar. Bueno, la espada o el estoque es este instrumento que, bien, desgraciadamente no siempre acierta a la primera. Esto se hunde, de manera que la punta lo que busca es el corazón, adonde llega atravesando el pulmón y donde lo que consigue en general es que el toro muera ahogado en su propia sangre. ¿Esto no duele? Esto duele. Y luego tenemos, para acabar, la puya. Esto también duele, aunque poco tiempo, porque esto cuando el animal ha caído, ya no se puede levantar pero todavía está vivo. Con esta herramienta se busca el bulbo raquídeo para acabar de desconectarle.

Bueno, con esto podemos llegar a hacer algunas conclusiones finales. En primer lugar, aquí se ha mencionado..., se puede discutir si los animales tienen derecho, si los animales no tienen derecho, si tiene sentido hablar de ética, es decir, un conocimiento basado en lo bueno y en lo malo cuando uno habla de animales. Bueno, yo desde luego estoy entre los que creen que sí, pero me dirijo a los que creen que no. En fin, lo que está claro es que cada día es mayor el número de personas, como Espido, como yo, que sufrimos cuando vemos sufrir a un animal. Y nosotros sí que somos personas y sí que somos miembros del colectivo y de la sociedad. Bueno, si no lo hacen por los animales háganlo por nosotros. Aquí se puede aplicar perfectamente lo que es la ética.

También reconozco que el verdadero taurino no disfruta del sufrimiento del toro. Pero esto es parte del problema, porque como no ve el sufrimiento del toro entonces se puede concentrar en la belleza de la fiesta. Muchos otros no lo conseguimos porque no conseguimos superar la barrera en que vemos un animal en pleno martirio.

Y ahora quizás algo que quizás les sorprenda. A mi me gustan los toros en el sentido de que yo puedo apreciar la belleza de la fiesta, puedo apreciar la lucha, puedo apreciar la lucha de la vida contra la muerte; lo que no me gusta es que me gusten los toros. Y yo creo que este es el problema fundamental de por qué estamos ante un problema ético y ante un problema moral.

Es decir, tenemos un instinto, como tengo yo, en general, o como tenían todos los escritores que les atraía la violencia y la muerte, pero la buena noticia es que los seres humanos estamos preparados para vencer instintos. Es decir, aquí se ha hablado de la inteligencia en general, pero la inteligencia tiene varios niveles. Una piedra no tiene inteligencia –esto está claro– y una medusa tiene muy poca inteligencia pero más que una piedra, ya que tiene cuatro o cinco neuronas. Pero la primera inteligencia consiste..., cualquier ser vivo, hasta una bacteria, tiene inteligencia en el sentido de que es capaz de procesar la información de la incertidumbre que le rodea para cumplir con la máxima ilusión de cualquier ser vivo, que es justamente seguir vivo. Pero desde una bacteria –atención– hasta un calamar la inteligencia es muy primitiva, es decir, es seguir un instinto que está grabado en la genética.

El pulpo inicia una segunda inteligencia de nivel superior porque, aunque se parece mucho a un calamar, si un calamar falla con su programa A ni busca ni encuentra nunca un plan B; el pulpo es capaz de buscar un plan B cuando falla el plan A. Por ejemplo, si a un pulpo hambriento le ofrecemos un cangrejo encerrado en una botella no muere de un infarto y de rabia, como un calamar, que intenta solamente el plan A, que es comerse el cangrejo a través del vidrio. El pulpo es capaz, al cabo de veinte minutos y sin ser el Einstein de los cefalópodos, de abrir el tapón y comerse al cangrejo. Y a partir de ahí eso lo tiene integrado en su comportamiento. Pero, atención, desde el calamar hasta quizás un cánido, un perro, la inteligencia es de este nivel dos. Simplemente, si falla el plan A busca un plan B, pero porque el instinto los mueve a ello.

La inteligencia que nos interesa aquí ni siguiera llega a la cuarta inteligencia, que es la nuestra, la de comprender, la de aceptar que el mundo es inteligible y que lo podemos comprender. Y es una definición muy bonita de inteligencia, que es justamente la administración de instintos, por esto estamos preparados para superarlos. Si no fuera por esta capacidad, por este tercer nivel de inteligencia, ni siquiera podríamos salir a la calle en primavera porque haríamos el ridículo. Es decir, tenemos una capacidad de inhibir nuestro propio comportamiento.

Por lo tanto, esta es la cuestión que me lleva a una consideración final: podemos hacerlo, podemos evitar, antes de que, como se ha pedido aquí, se muera por su propio peso, el hecho de moralmente, por progreso moral, que no tengamos espectáculos basados en el sufrimiento animal.

Y, para terminar, esto no tiene nada que ver con la identificación colectiva, no tiene que ver nada, como se ha pretendido, con la nación, ni esto es en contra..., de una parte de España en contra de la otra, ni es en contra de un club. Este es un problema, como cualquier sociedad, de armonía entre la identidad individual y la identidad colectiva. Claro, yo no puedo seducir a un partido político ni puedo intentar convencer a un colectivo, solo a personas, porque pensar, lo que se dice pensar, no piensa ni media mente ni mente y media; piensa un individuo.

Y, por lo tanto, yo acabaré pidiendo, en lo posible, que un tema ético, un tema de moral como es este se vote en conciencia, individualmente. No creo que tenga mucho sentido de que, en este caso al menos, haya una consigna de partido de votar a favor o en contra de este tema. Votemos individualmente, si es posible, y que salga lo que tenga que salir.

Muchas gracias.

La presidenta

Molt bé, doncs, moltes gràcies. Com a sers intel·ligents que som els humans, com a pensants que som els membres d'aquesta comissió, intentarem incorporar en la nostra reflexió aquestes noves aportacions.

Ara és el moment per tal que persones d'aquesta comissió –parlamentaris, parlamentàries– que vulguin

resoldre algun dubte que hagi sorgit o vulguin plantejar alguna qüestió entorn de les seves intervencions ho facin. (*El Sr. Rull i Andreu demana per parlar.*) Veig que el senyor Rull, en nom de Convergència i Unió, té interès a parlar. Doncs, té la paraula.

El Sr. Rull i Andreu

Sí, moltes gràcies, senyora presidenta. Senyor Wagensberg, senyora Freire, moltes gràcies per ser aquí, al Parlament. I m'agradaria començar per la reflexió final que feia el senyor Wagensberg, no?, en el sentit que aquest no és un tema nacional, no és un tema identitari. És un tema, diguem-ne, que va més enllà de les fronteres i de les identificacions personals de cadascú, eh? Vostès han parlat d'una determinada ètica. Aquest és el debat. La senyora Freire –que ha donat a la literatura espanyola, doncs, peces extraordinàriament brillants– no per defensar justament el que ha vingut a defensar avui aquí, doncs, és menys espanyola o antiespanyola. I em sembla que aquest és un primer element que volíem posar sobre la taula. I, per tant, agrair-los això aquí.

Un segundo elemento hace referencia a otras actividades relacionadas con los animales, espectáculos públicos que este Parlamento en su momento prohibió, ¿eh? Me refiero a la lucha de perros, por ejemplo. Hay determinadas razas de perros que están concebidas básicamente para este tipo de actividades, ¿eh?, y no..., a pesar de que hayan prohibido las peleas de perros, estas razas han desaparecido. O en relación con las peleas de gallos, que se mantienen en algún territorio del Estado español.

Antes, una compareciente ha dicho que esta intervención se tendría que haber suscitado no en la Comisión de Medio Ambiente sino en la Comisión de Cultura. Y esto es la pregunta concreta. Es decir, los que defienden las corridas de toros legítimamente dicen que es una expresión artística y cultural. ¿Hay alguna diferencia entre una corrida de toros, con todos los elementos artísticos, plásticos, culturales, y una pelea de perros o una lucha de gallos? Este es un elemento diferencial.

Más allá de la tradición..., més enllà dels costums, més enllà de l'arrelament –i acabo en català, també–, hi ha algun element diferencial entre una expressió i una altra amb relació a les corrides de toros? Como expresión artística y cultural por sí misma, no en relación con la actividad literaria o plástica que se haya llevado a cabo, digamos, en paralelo. Me refiero al texto y no al contexto.

Moltíssimes gràcies, doncs, per la seva compareixença.

La presidenta

Gràcies. És el moment de la intervenció del senyor David Pérez, de Socialistes - Ciutadans pel Canvi.

El Sr. Pérez Ibáñez

Moltes gràcies, senyora presidenta. Señora Freire, le agradezco muchísimo la intervención que ha realizado y le agradezco también el trabajo que usted está realizando por la causa. Es muy cómodo para muchas personas que se dedican, pues, a la literatura o a la música estar callados en un tema del que a lo mejor tienen una opi-

nión pero por miedo, a lo mejor, a que eso les pueda ir mal se callan. Y yo creo que en ese sentido las personas que dicen lo que piensan, a pesar de que esto les pueda acarrear algún problema, pues..., sea lo que piensen, ¿eh?, tanto a favor como en contra, desde mi punto de vista tienen todo mi apoyo y todo mi respeto.

Creo que, además, usted planteaba el tema en unos términos que a mí personalmente me interesan muchísimo, que es el tema de que usted también sufre en la plaza por ese torero que puede estar herido. A mí, del poco tiempo que llevo aficionado a los espectáculos taurinos..., uno de los momentos más desgarradores es cuando veo a algunos animalistas que se alegran de cuando al torero le va mal; es increíble, ¿no? Es decir, yo entiendo que una persona pueda intentar defender a un animal, ¿no?, pero frases como «ningún torero sin cornada» y todo esto..., yo lo encuentro absolutamente despreciable. En ese sentido, comparto al cien por cien con un usted que tan doloroso para una persona tiene que ser, pues, el sufrimiento de un animal como el de un ser humano.

Efectivamente, el arte no es la realidad; estoy absolutamente de acuerdo contigo. Es más, hoy en día no tenemos ningún espectáculo artístico que sea de verdad; ni lo es el cine, ni lo es el teatro, ni lo es... Y yo sí que creo que el espectáculo que más se acerca hoy por hoy a la realidad son precisamente las corridas de toros. Pero sí que, a pesar de eso, yo sí que pienso que pueden transmitir valores, ¿eh? –dejémoslo ahí–, pueden ser positivos o pueden ser negativos, pero sí que creo que pueden transmitir valores. Y, en cualquier caso, en esa lucha por la transmisión de valores positivos en nuestra sociedad, a la hora de planteárselo a nuestros hijos, como todos los que estamos aquí, ¿eh?, la guerra que tenemos permanentemente con las televisiones, con la calle, con..., es muy importante.

Acabo en dos cuestiones –si me lo permite, señora presidenta, rápidamente. Usted ponía el dedo en la llaga cuando hablaba de..., en la Grecia antigua se ponía a los esclavos, pues, para que recibieran daño, ¿eh? En aquel momento no se prohibió el teatro –no se prohibió el teatro–, se dijo que aquello no tenía que ser así, se dijo que aquello tenía que evolucionar, se dijo que tenía que haber, como decía el profesor Wagensberg, progreso moral, pero no se prohibió el teatro. Y yo creo que la sociedad griega en aquel momento demostró ser muy inteligente, demostró ser inteligente.

Mire, yo creo, señor Wagensberg..., nos distancia muchísimo mi opinión de la suya. Respeto claramente... Usted dice que no es aceptable un espectáculo que se base en el sufrimiento de un ser vivo. Pues, hay muchos. En Cataluña recientemente hemos aprobado, por ejemplo, el tema de elevar el *correbou* a la categoría poco menos que de fiesta nacional. También hay sufrimiento de un ser vivo en el tema del *correbou*, supongo. Y usted por supuesto, siguiendo su lógica, prohibiría el boxeo, prohibiría la caza, prohibiría la pesca, ¿no? –siguiendo, por supuesto, con esa lógica. Pero déjeme que...

La presidenta

Senyor Pérez, s'ha sobrepassat bastant; acabi, si us plau.

El Sr. Pérez Ibáñez

Suposo que entenc que les altres vegades ni m'hi he aproximat... Però, bé, si ho vol, acabo ràpidament. Estic absolutament d'acord amb vostè..., absolutament de acuerdo con usted que no es un problema identitario –absolutament de acuerdo. Pero tiene que coincidir usted también conmigo que algunos lo quieren llevar a ese terreno –tiene que coincidir conmigo que algunos lo quieren llevar a ese terreno. Y por supuesto también coincido con usted: no debería haber consigna de partido, pero ni para unos ni para otros, porque aquí hay varios partidos que votan en bloque, ¿eh? Hay varios que son los que votan en bloque.

Y –acabo– creo que sería interesante en sus reflexiones que pudiera algún día llegar a diferenciar lo que es el dolor de lo que es el sufrimiento.

Nada más. Muchísimas gracias por su benevolencia, señora presidenta.

La presidenta

Gràcies, senyor Pérez. És el torn de la representant d'Esquerra Republicana de Catalunya, la senyora Patrícia Gomà. Endavant.

La Sra. Gomà i Pons

Moltes gràcies, presidenta. Gràcies, senyora Freire, senyor Wagensberg, moltes gràcies. Muchas gracias. Y, además, permítanme felicitarles por unas brillantes, muy brillantes intervenciones.

Señora Freire, a mí me acusan de antiespañola porque digo que en una corrida de toros se maltrata un animal hasta la muerte. Esto a usted no le pasa; parte con ventaja, ¿no?, en este sentido, porque a usted entiendo que nadie la atacará de antiespañola por defender los derechos de los animales.

Mire, ha dicho cosas muy interesantes. Yo me he anotado cuando nos decía que cultura..., hacía la asimilación de cultura *versus* hábitos. Creo que esto nos ha de hacer reflexionar y ha de hacer reflexionar a aquellos que defienden la fiesta como fiesta cultural y no esta relación que usted marcaba como hábitos, esta posibilidad, esta trascendencia que ha de tener la cultura para solucionar a través de la ficción problemas muy reales. Sin duda, no encontraríamos esta solución en la fiesta taurina.

Senyor Wagensberg..., señor Wagensberg, esto duele, y tanto que duele. Estos instrumentos que nos ha mostrado son instrumentos de tortura; estarían en cualquier digno museo de los horrores. Son instrumentos de tortura. Nadie en su sano juicio puede pensar que esto no duele. El animal sufre y estoy de acuerdo con su aseveración: el progreso moral nos lleva a la eliminación del sufrimiento de los animales *como espectáculo*. Claro que hay muchos animales que sufren, pero la diferencia está en hacer de esto un espectáculo, una diversión y un goce. Creo que esta es la diferencia.

Simplemente agradecerles de nuevo sus aportaciones.

Muchas gracias.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora Gomà. És el torn del senyor Rafel Luna, del Grup Parlamentari Popular.

El Sr. Luna i Vivas

Muchísimas gracias por la presencia de la señora Espido y del señor Wagensberg. Decirles que también han tenido una exposición brillante, aunque no la compartía, evidentemente porque, quiero decir, cada uno en su exposición tiene su...

Señora Espido, mire, todo es relativo en esta vida. Lo que para usted puede ser un sufrimiento o puede percibirlo como un sufrimiento no quiere decir que sea genérico para todo el mundo igual. Cuando usted habla de que los artistas consideran la muerte en sus cuadros, lo pueden hacer de dos maneras: por afición o realmente como un manifiesto de rechazo. Cuando usted habla de cultura también es relativo; lo que para usted puede ser una cultura para mí no lo es. Por lo tanto, pregúntenles ustedes a muchísimas personas que siguen la fiesta de los Sanfermines si eso es cultura o no. O pregunte usted a muchos municipios de las Tierras del Ebro de Cataluña –que, por cierto, lo quieren elevar a fiesta nacional de Cataluña– si eso es cultura o no es cultura. Por lo tanto, yo pienso que existe una relatividad.

Paso a usted, señor Wagensberg. Mire, usted ha hablado de progreso moral y ha estado hablando de gladiadores y todo esto. Como lo ha mezclado, yo una pregunta le hago. ¿Usted cree que en ese progreso moral el aborto está? Es una opinión que le hago. Usted ha hablado de gladiadores, ha hablado de cosas, ha hablado de progreso moral; yo quisiera también saber dónde encaja usted ese concepto.

Otra de las cuestiones que yo le quiero decir. Mire, a mí las endorfinas no me producen en ningún momento ningún dolor, sino placer, simplemente porque al correr generas unas endorfinas que lo mismo que pueden producir dolor pueden producir placer. Mire, a mí me dan placer.

Referente a los instrumentos que usted, de una manera..., lo ha hecho, muy didáctica –muy didáctica, ha hecho... Mire, a mí me hubiera gustado su intervención también viendo qué instrumentos se utilizan para sacrificar animales para el consumo humano; me hubiera gustado verlo, esos bistecs que a mediodía muchos nos comeremos. O ver también, quizás en una afirmación, cómo ese paté de oca..., nos lo comemos; me hubiera gustado verlo también y escenificarlo con los mismos instrumentos.

Hay una cosa que se cuenta: el toro cuando se siente atacado responde. Pero algo pasa que cuando en una de esas encuentra un cable eléctrico rehúye. Quiero decir, aquí está demostrando que hay una bravura y sabe diferenciar una cosa de la otra. Yo ya no le voy a hacer..., en una pregunta que le han dicho... Le han dicho que algún día sepan diferenciar el dolor del sufrimiento. A mí me gustaría que usted me definiera lo que es el dolor y el sufrimiento, porque igual yo tengo un concepto equivocado al de usted.

Y les vuelvo a decir a los dos que les agradezco mucho su exposición, que si tengo que, por empatía, ponerme..., por empatía, lo han hecho extraordinariamente; pienso que ustedes lo creen profundamente. Pero también, claro, la empatía y ponerme en la piel del otro no quiere decir que tenga que aceptar lo que ustedes digan porque...; salvo que me puedan convencer, que también siempre estoy abierto a ello.

Muchísimas gracias.

La presidenta

Gràcies, senyor Luna. Finalment, intervindrà el senyor Francesc Pané, en nom d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa.

El Sr. Pané Sans

Gràcies, senyora presidenta. Senyora Freire, senyor Wagensberg..., muchísimas gracias por estar con nosotros, por el esfuerzo que ha significado de preparación de sus magníficos discursos, sus magníficas intervenciones. Y gracias por esas intervenciones magníficas. Lo digo desde el punto de vista formal, lo digo desde el punto de vista de los contenidos.

Bueno, yo creo, señora Espido, –estaremos seguramente de acuerdo– que sí hay, por lo menos en el Mediterráneo, una cultura del toro y de la tauromaquia. Creo que usted y yo tenemos que lamentar que esa cultura se haya confundido, se haya expresamente trasladado, se haya expresamente mistificado con la tauromaquia en que el toro sufre y debe morir ante los ojos de un espectáculo. Europa fue raptada por el toro y desde entonces nos preguntamos qué es el toro y nos preguntamos qué es Europa.

Cuando, tanto usted como el señor Wagensberg después, estaban hablando del hecho cultural de la belleza, de la creación; hijo, ese hecho cultural de la belleza y de la creación, de los progresos morales y, por lo tanto, de la construcción de la civilización; cuando veía los instrumentos de tortura del toro, no he podido dejar de pensar –ahora ya nos vamos acercando– en los hechos de la Semana Santa. Lo digo con toda conciencia y creo que hablando de cultura no está mal que hagamos esa referencia. Quiero decir que para matar al tótem la civilización ha inventado la misa incruenta. Hay cultura en toda la catequesis, hay cultura en toda la conciencia religiosa, una profunda cultura, y sin embargo no tenemos que sacrificar, no tenemos que derramar sangre de un ser viviente, de un ser inteligente o de un ser sensitivo.

Yo creo que la gran barbaridad de la fiesta está en querer hacer arte cuando no se sublima, sino que se sacrifica la carne. Y creo que hay...

La presidenta

Senyor Pané, ha d'acabar.

El Sr. Pané Sans

Acabo, senyora presidenta. Y creo que hay otro gran horror en esa fiesta sobre el cual debemos reflexionar,

que es la gratitud del sufrimiento para el placer de los espectadores. Hay placeres de los espectadores sin sufrimiento y hay sufrimientos que no pueden ser gratuitos.

Muchísimas gracias, señora presidenta.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Pané. Bien, ahora ustedes tienen el turno para poder dar respuesta a todas estas cuestiones que han surgido. Adelante, señora Freire.

La Sra. Espido Freire

Gracias, señora presidenta. Muchas gracias a ustedes por las preguntas formuladas. Responderé por el mismo orden en el que han sido realizadas.

Para mí no, no existe un valor por sí mismo que diferencie la fiesta de la lidia o el hecho de la lidia de cualquier otro tipo de peleas, por ejemplo, la lucha de perros o la lucha de caballos —en Filipinas, por ejemplo, siguen manteniendo algunas—, salvo el hecho de que se han producido enormes inversiones económicas en la fiesta de los toros, y de una manera legal, que no se han realizado en otro tipo de ellas. Si despojamos del contexto, como usted decía, de lo que es el tema de las corridas, desde luego no existe, a mi juicio, en mi opinión, una diferencia significativa.

Mencionábamos que el arte no era realidad y que no se prohibió el teatro en el momento en el que evolucionó el hecho del sacrificio en la escena o no sacrificarlo en la escena. Claro, pero existe una diferencia significativa aquí: la finalidad del teatro no era el sacrificio del esclavo, era uno de los elementos más que contribuían a la catarsis colectiva que se producía. Se hablaba a través de palabras y a través de gestos de un modo de vida y ese modo de vida tenía que ver, según fuimos evolucionando de los dramaturgos más antiguos a los más cercanos, con el cuestionamiento entre la vida y la muerte y el cuestionamiento también acerca de las creencias y de los dioses. De manera que no sufrió de una manera significativa porque, por así decirlo, era un detalle brutal pero no era la base misma del espectáculo.

Me preguntaba usted si a mí se me había llamado antiespañola. Bueno, don David decía antes, mencionaba que es muy difícil ser protaurino y ser antitaurino. Solo puedo decir que efectivamente es muy difícil ser antitaurina.

Y hablábamos también del sufrimiento, si era objetivo o subjetivo, y del hecho de qué componía la cultura, si era objetiva o subjetiva, y si las poblaciones que consideraban que sus manifestaciones relacionadas con los toros, por ejemplo, Sanfermines..., eran cultura o no. Efectivamente, la cultura no es subjetiva, es objetiva. Harold Bloom, entre muchos otros expertos, ha dedicado muchos años a definir —y está universalmente acatado— qué es arte, qué no es arte, qué es cultura y qué no es cultura. El hecho de que tengamos una percepción subjetiva de la cultura o del arte no anula

el que exista una realidad canónica y una realidad ya asentada.

Y, por último, estábamos hablando de la cultura del toro y de la diferencia con la veneración, que en la cuenca mediterránea ha tenido siempre la imagen del toro. No ha sido únicamente la del toro, también la del uro y también la de cualquier animal poderoso, incluido el caballo, que ha sido venerado a lo largo de toda la península Ibérica a lo largo de muchos, muchos más siglos de los que ahora tenemos casi de civilización.

Sin embargo, hay algo muy interesante en todo esto: se da un salto cultural —y aquí sí que hablo de «cultural»— cuantitativo en el momento en el que se pasa del sacrificio real —del sacrificio a través de ordalías, del sacrificio a través de derramar sangre, primero de hombres, después de animales— al momento en el que se pasa al sacrificio simbólico de la eucaristía. Es, además, uno de los momentos de transfiguración en los que la carne y la sangre se transforman en pan y en vino. No se venera ya la muerte como un hecho real, sino el sacrificio y la muerte como un hecho simbólico, con exactamente el mismo valor a la hora de influir en las emociones, en las devociones y en las creencias.

Muchísimas gracias, señora presidenta, y muchas gracias a ustedes.

La presidenta

Muchísimas gracias, señora Freire. És el torn del senyor Wagensberg; endavant.

El Sr. Jorge Wagensberg Lubinski

Gràcies. Agraïxo aquestes preguntes, perquè contribuïran a matisar les idees que he exposat aquí.

En primer lloc, s'ha demanat quina diferència hi ha entre els braus, els toros i els gossos. Bé, des del punt de vista de la meva posició aquí, hi han coses en comú i coses diferents. Per cert, en ciència, buscar què hi ha de comú entre coses diferents és comprendre; buscar diferències entre coses que s'assemblen molt és observar. Si observem els toros i els gossos, el que hi ha de comú justament és que són espectacles que requereixen el patiment d'un animal i, per tant, en aquest cas no hi ha diferència respecte del que discutim aquí. Naturalment hi han moltes altres diferències. Seria molt difícil fer d'una baralla de gossos una identitat nacional; d'acord, és més difícil, però no crec que tingui una altra incidència en el que estem parlant.

La caça, la pesca. Bé, jo penso que hi ha una dada que s'ha d'integrar en el discurs que he dit i la dada és que jo parlo d'*espectacles* que requereixen el patiment animal, és a dir, vendre entrades i fer d'això un goig públic. Home, jo personalmentestic en contra de la caça; jo m'estimo molt més veure un animal volant que un animal penjat del cinturó d'un caçador, però mai demanaria prohibir la caça perquè la caça, en principi, no és un espectacle. Quan ho és —quan ho és—, com, per exemple, el cas de la guineu, vull dir, crec que sí que s'ha de prohibir.

Hi ha un cas molt clar: la matança del porc està prohibida com a espectacle. Però seguim menjant porc i no tinc cap problema amb això. M'encanta el porc. També en tenim molts altres exemples. La pesca, diu. La pesca..., segurament deixarem de pescar, però no per una qüestió moral; tampoc és un espectacle, la pesca, en general. Deixarem de pescar perquè no hi hauran peixos, però això és un altre problema. Però jo mai demanaria que s'acabés la pesca per un problema moral, com ho he fet aquí.

No sé què més hi havia..., sí, els ganivets i el paté de foie. Bé, és que és la mateixa clau; jo penso que la resposta és la mateixa: el paté de foie és una qüestió moral però diferent a la que he plantejat aquí, perquè no és un espectacle; no es venen entrades per veure com es provoca la tortura de l'animal. Si m'ho demana personalment a mi, jo crec que sí que s'hauria de prohibir també. Però no toca discutir això aquí ara.

I els escorxadors. Els escorxadors..., que jo sàpiga, tampoc es venen entrades per anar als escorxadors a veure com sacrifiquen els animals. Els animals se sacrifiquen però...

Com a conclusió final, és impossible viure sense contradiccions perquè la vida menja vida, d'acord? El que sí que hem de fer és viure amb les menys contradiccions possibles i aquesta ha estat la meua tesi: menys contradiccions en relació amb una idea molt clara, que és el progrés moral. I aprofito per recordar la idea que ho podem aconseguir, som capaços d'aconseguir el... És una llàstima si no el puc convèncer, però podem aconseguir el progrés moral, no ja perquè tenim un coneixement que ens permet comprendre la natura, sinó perquè som capaços d'inhibir els nostres instints; només per això. Potser, si algun dia tenim més temps de xerrada vostè i jo, estic convençut que el puc arribar a convèncer. *(Rialles.)*

Moltes gràcies.

La presidenta

Molt bé, doncs, moltíssimes gràcies. Crec que al llarg del matí tots plegats ens han ajudat a observar la realitat d'aquest fenomen complex des de diferents perspectives per, després, poder decidir amb un cert coneixement de causa, tot i les contradiccions. Moltíssimes gràcies.

Amb això s'aixeca la sessió d'aquest matí i la continuarem o reprendrem a les quatre de la tarda. Moltes gràcies.

La sessió se suspèn a dos quarts de dues del migdia i vuit minuts i es reprèn a les quatre de la tarda i cinc minuts.

La presidenta

Bona tarda a tothom. Reprenem, doncs, la sessió de tarda d'aquest conjunt de temps destinat a atendre i a escoltar, bàsicament a escoltar, les persones que des de diferents punts de vista ens poden il·luminar, ens poden il·lustrar sobre el contingut d'aquesta iniciativa legislativa popular i les possibilitats o la conveniència o no de millorar-la o de modificar-la, al llarg del procés de reflexió que hem endegat.

Compareixença

de Jordi Casamitjana, etòleg, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00750/08)

Aquesta tarda comencem amb la presència entre nosaltres del senyor Jordi Casamitjana i Costa. Ell és llicenciat en biologia i és expert en el comportament animal. Ha estudiat el tema específicament de la tauromàquia durant els últims anys en tots els països del món en els quals es practica la tauromàquia i, per tant, ens pot donar aquesta visió més àmplia de què passa al món en general respecte a aquesta pràctica.

Ens ha portat un document que ja acabem de repartir entre els ponents de la iniciativa legislativa popular i, per tant, sàpiga, senyor Casamitjana, que això ja ho tenen els companys diputats i diputades. De manera que ja li cedeixo la paraula perquè pugui fer la seva exposició. Sap que hem fixat un temps d'un màxim de quinze minuts perquè pugui fer aquesta intervenció, sens perjudici que després, si hi ha alguna pregunta o qüestió, també tindrà oportunitat de respondre-la. De manera que endavant, té la paraula.

Gràcies.

El Sr. Jordi Casamitjana i Costa (etòleg)

Moltes gràcies, senyora presidenta. Senyors diputats, organitzacions i públic assistent, la meua participació en aquestes sessions està encaminada a ajudar a donar un context científic a la proposta de Llei per prohibir les curses de braus. Concretament, la meua contribució serà des del camp de l'etologia, que és la ciència que estudia el comportament animal de forma comparada.

Quan qualsevol govern es planteja la possibilitat de prohibir una activitat a causa d'una possible existència de problemes greus de benestar animal, l'opinió dels etòlegs és molt rellevant. En aquests casos, la pregunta que els polítics haurien de fer als etòlegs és: observant el comportament dels animals en qüestió i comparant-lo amb el comportament d'altres, es pot arribar a la conclusió que tals animals pateixen, des d'un punt de vista animal i/o des d'un punt de vista col·lectiu? Jo respondré aquesta pregunta amb la meua intervenció avui.

(L'exposició de l'orador és acompanyada d'una projecció de xarts, els quals poden ésser consultats a l'expedient de la comissió.)

Avui dia ja sabem que existeixen tres tipus de sofriment animal: fisiològic, neurològic i psicològic. El primer es crea quan hi ha una malaltia física; el segon, quan hi ha dolor, i el tercer, quan hi ha un estat mental d'estrès, depressió o psicopatia. Els etòlegs podem detectar aquests tipus de sofriment gràcies a quatre ferramentes a la nostra disposició: les expressions facials, les vocalitzacions, el llenguatge corporal i el comportament amb relació a l'entorn. Jo he fet servir aquestes quatre ferramentes quan he observat els braus.

Les expressions facials són molt més útils per a espècies socials en les quals la visió és el sentit més desenvolupat, com el cas dels primats. En els braus, per ser una espècie de l'ordre dels artiodàctils, encara que sí que són socials, el sentit de la visió no és el més desenvolupat i, per tant, tenen menys expressions facials. Tot i això, quan he observat amb detall les gravacions de les curses de braus que he presenciat he trobat expressions facials de dolor –boca oberta, ulls tancats, etcètera–, especialment en el moment..., quan les armes –la *puya*, la banderilla, l'*estoque* o la *puntilla*– són clavades. Però hi ha una expressió facial que es pot observar en tots els braus en les curses de braus i que indica un sofriment fisiològic. Cap al final de la corrida, en el tercer terç, es pot veure que el brau té la boca oberta i la llengua a fora, que representa la figura número 1. Aquesta és l'expressió d'esgotament, que indica que la fisiologia de l'animal té dificultats a mantenir la temperatura del cos suficientment baixa per evitar un col·lapse.

La família dels bòvids, a la qual els braus pertanyen, tenen, relativament parlant, un mecanisme no molt eficient per reduir la temperatura del cos quan s'arriba a una situació d'hipertèmia, ja que no suen molt com els cavalls i no tenen una llengua molt llarga per eliminar calor com els cànids, els gossos o els llops. En altres paraules, els bòvids, atesa la seva massa i els seus mecanismes per controlar la temperatura, s'esgoten molt ràpidament. Aquest defecte és el que aprofiten depredadors naturals, com són els llops, que tenen una resistència física molt més duradora, i, en el nostre cas, els toreros, que fan servir els dos primers *tercios* de la cursa per esgotar el brau.

Com que el sentit de l'oïda sí que està bastant desenvolupat en artiodàctils, ja que sovint són preses de depredadors i, per tant, és un sentit útil per a defensa, en aquells que són socials, com el cas dels braus, s'esperaria que hi hauria d'haver vocalitzacions que expressessin sofriment. Això és precisament el que he trobat. Els brams que s'escolten durant les curses de braus són una clara expressió que el brau passa per una situació adversa que intenta evitar, que és precisament el significat biològic i evolutiu del sofriment.

Clarament, els brams apareixen només quan el brau s'ha separat dels seus companys de ramat i s'enfronta a una situació adversa, que pot ser tant un entorn hostil i desconegut o la provocació dels homes o dels cavalls. Com que el brau és un animal social, el missatge dels brams està destinat als seus companys de ramat, els altres braus que varen viatjar amb ell a la plaça des de la devesa i que el brau pot encara oïr perquè estan propers. I pot significar tant un missatge d'alerta –per exemple, «no vingueu aquí, que hi ha un perill»– o, més probable, una crida d'ajuda –per exemple, «veniu a ajudar-me, m'estan atacant». Sigui quin sigui el significat precís, els brams informen d'una situació adversa que el brau intenta evitar, i, com que el resultat d'aquestes vocalitzacions és un fracàs –ni els braus vénen a ajudar-lo ni la situació millora–, la situació afegida a la situació adversa de per si ens permet concloure que aquestes vocalitzacions, quan són realitzades a l'arena de la plaça, són una expressió de sofriment.

La tercera ferramenta etològica, el llenguatge corporal, també ens fa concloure que el brau pateix. Aquesta ferramenta analitza la posició relativa de diferents extremitats i parts del cos, unes respecte de les altres; en altres paraules, les postures dels animals. Hi ha una postura en la qual el brau gira el cap en direcció a la seva esquena –ho poden veure en la figura número 3. Això passa quan li acaben de clavar les banderilles o l'*estoque*. La funció d'aquesta postura és clarament intentar treure amb les seves banyes allò que li produeix dolor. Aquesta interpretació es reforça amb el comportament associat de saltar i moure's bruscament d'un costat a l'altre i pel fet que sabem que el brau té molts nervis de dolor en la zona on aquestes armes estan clavades.

La quarta i darrera ferramenta etològica és el comportament del brau amb relació al seu entorn. Si un animal es troba en un entorn que li genera sofriment, la seva resposta comportamental serà o bé intentar canviar d'entorn, fugint, o bé modificar-lo, eliminant aquells aspectes que són la causa del sofriment.

Això és precisament el que fa el brau de lídia. Hi ha diversos casos documentats, dels quals jo també he estat testimoni directe, que mostren que si se li dóna al brau la possibilitat de fugir de la plaça, ell escull fugir. La plaça està dissenyada, precisament, per no donar-li al brau aquesta possibilitat. Per això la porta del toril, per on el brau ha sortit a l'arena es camufla amb la resta de la plaça i el toro no la veu un cop ja s'ha tancat. Per això la plaça és circular, perquè el brau perdi la seva orientació i no es refugii en cap cantonada, com solia passar quan les places eren quadrades. Per això la tanca de fusta, *las tablas*, és molt alta. Tot i això, la motivació d'escapar-se és tan gran que alguns dels braus salten la tanca i només tornen a l'arena quan són forçats amb més dolor del que patien quan estaven a la plaça.

Com que al brau no se li dóna normalment la possibilitat de fugir, només li queda l'opció de modificar l'entorn i eliminar-ne aquells aspectes que són la causa del seu sofriment, en aquest cas, els toreros i els cavalls. L'investida dels braus, sovint erròniament interpretada com un atac, és en realitat un comportament defensiu encaminat a apartar l'agressor de l'entorn on el brau es troba.

A vegades, el brau avisa, de forma instintiva, amb una investida ritualitzada que encaixa amb el que els etòlegs descrivim com a comportament ambivalent. El brau, sense canviar de lloc i respirant profundament, rasca el terra amb les potes davanteres, amb el cap baix, en la direcció de l'element de l'entorn que intenta modificar, el torero o el cavall. És el que els taurífils anomenen «escarbar». Es tracta d'una amenaça ritualitzada esperant que no farà falta un enfrontament físic. Com que els cavalls o els humans no desapareixen amb aquest comportament, al brau no li queda més remei que envestir i intentar apartar el perill directament amb les seves banyes. Aquest comportament és el que el torero vol crear, i no deixarà de provocar el brau fins que tingui lloc; i quan passa, enganya el brau fent-li pensar que és el *capote* o la muleta el que l'està amenaçant.

Així doncs, l'investida dels braus a l'arena és un comportament de defensa que indica que el brau pateix, tant

psicològicament com físicament. Psicològicament, ja des del principi de la cursa, ja que a sobre de la por de trobar-se en un lloc ple de gent cridant, on no pot fugir o amagar-se, el que és especialment negatiu en el cas de braus de lídia, perquè s'han criat en una situació de poc contacte humà i poca restricció física..., hi hem d'afegir l'estrès causat pel transport, la separació de la resta del ramat i la situació de confinament extrema en els espais on es posa el brau immediatament abans de deixar-lo sortir a l'arena.

La confirmació que l'investida del brau és un mecanisme de defensa es troba quan comparem el comportament del brau de lídia amb el comportament d'altres animals en situacions similars. Per exemple, tenim el cas dels cérvols, que també pertanyen a l'ordre d'artiodàctils i que, encara que pertanyin a una altra família –la dels cèrvids–, també tenen el problema d'esgotar-se ràpidament a causa de la hipertèrmia. Quan cérvols són caçats per llops, o també quan són caçats pels humans, com és el cas de la cacera del cérvol a cavall i amb gossos, que era molt tradicional a Anglaterra però que es va prohibir el 2004 junt amb la cacera de la guineu o la llebre, el seu comportament de defensa es divideix en dues parts. Primer, corrent i intentant escapar-se de depredador; després, quan ja s'estan esgotant i no poden córrer més, girant-se per intentar investir els gossos o els llops amb les seves aspes, a vegades amb bastant èxit, ferint-los i acabant amb la cacera. Els caçadors anglesos anomenen aquesta segona fase «*stack at bay*», que es pot traduir com a «cérvol a l'aguait» o «cérvol mantingut a ratlla». I és quan el caçador s'apropa amb una escopeta i dispara al cérvol. En tenim una il·lustració a la figura número 4.

Per tant, el que veiem a les curses de braus és l'equivalent al brau *at bay*, la darrera fase de defensa que es manifesta com a darrer recurs quan el brau no té més opció. De fet, en el passat podíem veure tot el procés defensiu complet, ja que anteriorment no es transportaven els braus a la plaça amb vehicles, però se'ls feia fugir cap a la plaça amb els *encierros* –la primera fase de defensa–, i llavors se'ls separava i se'ls matava en la cursa on el brau investia els atacants –la segona fase de defensa–, precisament com avui encara es veu a San Fermín.

Així doncs, des d'un punt de vista etològic, jo no tinc cap dubte que tots els braus sofreixen com a individus en les curses de braus, i que no hi ha cap modificació de les pràctiques actuals en l'arena que pugui eliminar totalment aquest sofriment.

Això ens deixa amb la segona part de la pregunta inicial: els braus pateixen, des d'un punt de vista col·lectiu? Per respondre aquesta pregunta hem d'esbrinar què significa el col·lectiu de braus. En aquest cas hem de veure quina és la categoria taxonòmica dels braus de lídia. Aquest és un tema encara debatut en la comunitat científica, que no sembla posar-se d'acord amb la classificació precisa d'aquests animals, però sí que hi ha consens en què pertanyen a l'ordre artiodàctils, família bòvids, subfamília bovins i gènere *Bos*. Les discrepàncies comencen a nivell d'espècie, subespècie, raça, varietat, casta, etcètera. Avui dia, la majoria de científics accepten que

el brau de lídia pertany o a l'espècie *Bos taurus* o a *Bos primigenius*, i a la subespècie *Bos taurus taurus* o *Bos primigenius taurus*, depenent de les espècies que s'acceptin. Però és important destacar que tots els braus domèstics occidentals, tant els de lídia com els de camp, pertanyen a aquestes subespècies, així que hem d'anar encara més a baix en la classificació per trobar els braus de lídia. És en aquest nivell on no hi ha acord sobre a quina raça o varietat ells pertanyen. Fins i tot no hi ha acord si tots els braus de lídia són una raça.

Per tant, l'únic que podem dir amb seguretat del col·lectiu de braus de lídia és que són un grup de bovins domèstics creats per l'home a través de selecció artificial, com tots els braus que existeixen al món avui, que es va servir en la tauromàquia. Per tant, no hi ha dubte que els braus de lídia no són ni una espècie ni una subespècie i que són un producte de l'activitat humana, no de la natura. Això és important perquè un dels sofriments possibles d'un col·lectiu d'animals és el perill d'extinció, però aquest no es pot aplicar als braus de lídia, ja que aquest és un concepte que només es pot aplicar a subespècies, espècies i altres taxons superiors.

Tenint això en consideració, atès que l'espècie a la qual el brau de lídia pertany té actualment més de 1.300 milions d'individus al món la minoria dels quals es fa servir en activitats taurines, el perill d'extinció, amb o sense tauromàquia, no és un dels sofriments del brau de lídia.

Un altre sofriment col·lectiu possible és la longevitat. Si una població d'animals té la seva longevitat mitjana reduïda considerablement per qualsevol motiu, això afecta la seva capacitat de reproduir-se, i es podria parlar que la població pateix un problema demogràfic. Aquest sí que és un tema aplicable al brau de lídia ja que la longevitat dels individus seleccionats per a les curses queda dràsticament reduïda, almenys una tercera part de la longevitat a què ells podrien arribar. Els braus «de lídia es maten quan tenen tres, quatre, cinc o, com a molt, sis anys d'edat, però si la tauromàquia no existís, aquests individus podrien viure vint anys o més. De fet, la longevitat mitjana dels mascles de l'espècie a la qual els braus pertanyen és de vint anys en captivitat.

Aquesta reducció artificial de longevitat té una altra conseqüència per al col·lectiu de braus: té un efecte negatiu en l'estructura social dels grups. Qualsevol espècie social assumeix el seu equilibri social amb una combinació específica de membres de diferents edats i gèneres. Si l'elimina sistemàticament un grup demogràfic específic, com és el cas dels mascles de més de sis anys, el grup no pot aconseguir l'estabilitat social ideal i està sempre en una situació constant de reajustament que explica com, a vegades, hi ha moltes baralles entre mascles a la devesa. Aquestes baralles fan que els ramaders separin els mascles dels grups, cosa que no sempre ajuda a generar estabilitat. Afegit a això, com que després de generacions de selecció artificial els ramaders dels braus de lídia han estat intentant crear individus que tenen més tendència a defensar-se investint que corrent, això ha generat una resposta inadequada i no natural a les confrontacions entre els mascles per femelles o per dominància, que o bé crea més baralles

o ferides entre individus –sofriment físic– o obliga els ramaders a separar més els grups –sofriment social.

Per acabar, en conclusió, des d'un punt de vista etològic i zoològic, jo no tinc cap dubte que els braus de Lídia sofreixen individualment i col·lectivament per causa de les curses de braus i, per tant, la prohibició d'aquestes activitats és l'acció més coherent que a una societat que li importa el benestar animal i valora el patrimoni natural pot fer.

Moltes gràcies, senyora presidenta i senyors diputats.

La presidenta

Moltíssimes gràcies, senyor Casamitjana.

Compareixença

de Jesús Mosterín, filòsof, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00766/08)

Ara, seguidament, faríem ja la intervenció del senyor Jesús Mosterín de las Heras, que es troba entre nosaltres, perquè pugui acompanyar-lo. I amb aquesta idea –un màxim d'un quart d'hora– que sigui més àgil tot el desenvolupament de la sessió, ell podrà fer ara la seva intervenció i després ja els diferents grups parlamentaris podran també intervenir-hi si així ho desitgen.

El senyor Jesús Mosterín és filòsof, catedràtic i professor d'investigació del Centre Superior d'Investigacions Científiques i participa en diversos projectes d'investigació, precisament des de la perspectiva aquesta de la violència cap als animals. Per tant, entenc que hi podrà aprofundir també des d'aquest nou punt de vista que aquesta tarda se'ns posa sobre la taula. Sense més, li passo la paraula, senyor Mosterín. Endavant.

Gràcies.

El Sr. Jesús Mosterín de las Heras (filòsof)

Gracias. Bueno, supongo que si ustedes han convocado a un catedrático de lógica a esta comisión es por la posibilidad de contribuir a aclarar algunas de las confusiones conceptuales que en cierto modo, pues, dificultan y emborronan la discusión sobre el tema este de los toros.

En primer lugar, algunos de ustedes son miembros de la comisión del Parlamento de Cataluña de Medio Ambiente, y luego el Parlamento entero va a tener la posibilidad de hacer algo que tiene una cierta relevancia, incluso histórica, y que sirve para algo, lo cual no ocurre todos los días. Es decir, permítanme que hagamos una distinción rápida para empezar, porque no sé si todos ustedes la conocen, entre lo que es la moral y lo que es la ética.

La moral, la palabra «moral», viene de la palabra latina «mor», que significa «costumbre». La moral de una persona, pues, son las costumbres de esa persona. La moral de un grupo, de una tribu son las costumbres de esa tribu. Y, entonces, las tradiciones de una tribu, pues, constituyen la moral de la tribu.

Entonces, naturalmente, en este sentido, pues forma parte de la tradición de muchos países africanos, por ejemplo, pues el cortar el clítoris a las mujeres; formó parte durante mil años de la tradición china estrujar los pies a las mujeres; formó parte de la tradición española durante mucho tiempo, pues, qué se yo..., la inquisición o las ejecuciones públicas. Las ejecuciones públicas que, por ejemplo, en Barcelona, se prohibieron hacia el año 1900; es decir, hasta final del siglo xix eran el espectáculo más popular, más popular desde luego que las corridas de toros y mucho más antiguo, porque las corridas de toros son muy recientes. Se instauraron en todo España y en Cataluña en el siglo xix, por Fernando VII, el de «Vivan las cadenas», precisamente para que la gente no pensara... Y fue un proceso muy curioso, porque en todo Europa había corridas de toros y en todo Europa había *correbous*, que dicen aquí. Y resulta que, por ejemplo, el país donde más *correbous* había era Inglaterra.

Entonces hubo un proceso que a España apenas llegó, que se llamó la Ilustración, que fue un proceso que tendió a limpiar, en cierto modo, las culturas de las diferentes tribus y los diferentes países eliminando sus aspectos más sórdidos, más crueles, más supersticiosos, y, por ejemplo, en Inglaterra, por una acción muy efectiva que duró varias décadas se consiguió finalmente prohibir todo este tipo de acciones y de espectáculos. Y, naturalmente..., bueno, todavía hay palabras, si ustedes conocen el nombre este de una raza de perros que se llama bulldog; bulldog significa el «perro de toro» porque tenían una variedad de corridas de toros que las hacían con los perros.

Bueno, no hay tiempo para explicar la historia esta, que es muy curiosa pero, en cualquier caso, las corridas de toros, y los *correbous*, no tienen nada de específicamente español ni tienen nada de específicamente catalán, ni tienen nada de específicamente de ninguna tribu, sino que en los largos siglos en los que no había automóvil, ni había televisión, ni había internet y la gente se *aburría* mucho, pues una de las maneras como aquellas gentes, que en parte eran *crueles* y *groseras*, entretenían sus largos ocios era viendo las ejecuciones públicas, viendo las quemas de herejes, viendo las torturas de perros, de osos, de toros y de otros animales.

Entonces, esto ha desaparecido, afortunadamente, de la mayor parte de Europa y del mundo, pero todavía quedan lo que el filósofo catalán Josep Ferrater Móra llamaba «bolsas de crueldad», bolsas que todavía permanecen en unos pocos sitios. Y a todos los que no somos de esos países africanos, pues nos escandaliza mucho que en África se siga cortando el clítoris a las mujeres en muchos países y a todos los que no son de España, Méjico y unas cuantas ciudades del sur de Francia y tal, pues, les escandaliza mucho que se siga haciendo un espectáculo público de la tortura de los animales.

¿Qué argumentos se ofrecen para defender lo indefendible? Un argumento que se ofrece es el argumento de que las corridas de toros son tradicionales. Es cierto que las corridas de toros son tradicionales. Pero es que en España, por ejemplo, ahora se están tomando medidas para combatir el maltrato a las mujeres, pero ¡maltra-

tar a las mujeres es todavía mucho más tradicional que las corridas de toros! Es decir, todas las salvajadas y barbaridades del mundo son tradicionales allí donde se practican. El secuestro es tradicional en Colombia y en Calabria y en Sicilia y en otros muchos sitios. Y entre los que se dedican a cualquier tipo, qué sé yo, de cosa que a ustedes les pueda parecer muy mal, pues claro, entre los que practican esa cosa, eso se hace.

Entonces, si me permiten ustedes, después de decir lo que es la moral, les diré un poco lo que es la ética. La ética es una cosa distinta de la moral que no tiene nada que ver. La ética es una teoría filosófica que trata de mirar desde fuera a las morales de las diferentes tribus y analizarlas racionalmente. Y entonces, claro, desde el punto de vista de la ética no hay tradiciones, desde el punto de vista de la ética lo único que hay son justificaciones racionales. Y precisamente para lo que sirve la ética es para, dentro de cada tribu, diferenciar cuáles de sus tradiciones, pues, son unas salvajadas y cuáles de sus tradiciones, pues, son precisamente cosas admirables que conviene incluso fomentar y extender por todo el mundo.

Entonces, en la ética se pueden usar argumentos; y, por ejemplo, un argumento es el argumento de la consistencia. Si hay la moral de una tribu que al mismo tiempo obligue a hacer algo y lo prohíba, eso es una contradicción; se puede criticar desde ese punto de vista. También desde el punto de vista de la universalidad. Si yo digo, por ejemplo..., si hay una norma que dice que está prohibido pegar patadas, qué sé yo, en la espinilla, pues, supongamos, a los diputados del Parlament, porque les duele, pero que sin embargo está permitido pegar patadas en la espinilla a los demás, aunque les duela también, pues esa norma se puede criticar desde el punto de vista de que no resiste el principio de la universalidad, que es un principio de la ética; etcétera.

No hay tiempo para extendernos, pero lo que yo les aseguro es que no hay ningún ético del mundo, serio, que pretenda que un principio de justificación ética es simplemente que algo se viene haciendo, que es la tradición. La tradición no justifica nada. Todas las cosas, las buenas y las malas, son tradicionales. O sea, el pensar que el número trece es un número primo es tradicional, y efectivamente es un número primo. El pensar que el número trece trae mala suerte, pues también es tradicional y sin embargo es completamente falso. Es decir, el que algo sea tradicional ni es garantía de verdad ni es garantía de nada. Es simplemente un hecho sociológico interesante y a veces curioso.

Entonces, claro, cuando uno contempla las costumbres de los pueblos primitivos –en fin, incluidos nosotros, en este caso, por razón de las corridas de toros– desde fuera, pues, se da cuenta de que el mundo pues es muy variopinto y está lleno de costumbres muy extrañas; pero, efectivamente, el ver que algo es tradicional en un sitio, eso en ningún sentido lo justifica. O sea que, desde luego, yo estoy dispuesto..., bueno, y ustedes, pues supongo que deberían estar dispuestos a discutir cualquier cosa desde un punto de vista de ético, desde un punto de vista de argumentación o justificación racional. Pero, repito, nunca se puede admitir como una

justificación ética de nada simplemente el hecho de que sea tradicional. Porque si ese principio se hubiese admitido anteriormente, y sus antecesores lo hubiesen admitido, todavía estaríamos en la edad de piedra. O sea, hemos salido de la edad de piedra porque hemos ido rompiendo contradicciones y hemos ido estableciendo, pues, tradiciones nuevas.

Esto, respecto a las corridas de toros... Bueno, entre paréntesis, también hay una contradicción muy evidente para todo el mundo, de lo que las noticias que llegan del Parlament de Cataluña respecto a esto... El hecho..., o sea, no es cierto que las corridas de toros sean algo específicamente español y tampoco es cierto que los *correbous* sean algo específicamente catalán. Las corridas de toros y los *correbous* están exactamente en la misma categoría: son salvajadas universalmente abominadas, que las había en todos los otros sitios de Europa y que ahora quedan y son brutalidades con las que hay que acabar y cuanto antes se acabe mejor.

Lo de menos en una corrida de toros es que se mate al toro al final. Si es que al final de la corrida de toros es mucho mejor que se mate al toro. Una corrida de toros como la actual pero sin muerte del toro al final sería mucho peor que la actual y mucho más cruel. Porque al toro se le somete a una tortura tan espantosa, se le pincha de tantas maneras –antes de salir a la plaza, con la garrocha, con la pica, con las banderillas y todo esto–, el toro está en tal estado que es casi un acto de piedad el matarlo. Lo que pasa, que normalmente el torero es un «matarife» enormemente torpe que no sabe matar a un toro y lo hace mucho peor que lo hace cualquier matarife en el matadero, que lo hace de una manera mucha más limpia, mucho más rápida y mucho más eficiente. Pero, eso, que a un animal... Por ejemplo, a los caballos, cuando tenían un accidente muy grave y les dolía mucho, sus propios dueños, que los querían mucho, pues les daban el tiro de gracia para que no sufrieran tanto. Entonces, si se le somete a un toro a la tortura esta, lo mejor que se puede hacer al final es matarlo, para que no siga sufriendo. Entonces, los *correbous* son, en este sentido, peores, porque se tortura al animal y al final no se le mata. Entonces, es una barbaridad tremenda.

Y yo les..., en fin, en la medida en que me lo pueda permitir, les pediría a ustedes, que, en fin, cumplen una función muy importante, evidentemente, que no piensen en estos temas desde puntos de vista *tribales*; que se eleven un poco espiritualmente a un nivel donde sean capaces de pensar en categorías universales, en categorías racionales. En definitiva, los «pueblos grandes» son pueblos que son capaces de pensar en categorías universales, y que no están encerrados, un poco, en digamos, en el fango de sus propias tradiciones. Desde este punto de vista, pues, ustedes tienen una gran responsabilidad, porque si lo hacen bien, y son capaces de acabar con estas salvajadas en Cataluña, esto que van a hacer ustedes va a ser un primer paso que va a registrar la historia. Se va a decir: «Esto que quedaba en Europa, esta bolsa de crueldad, fue en Cataluña donde por primera vez se abolió.» Y luego, inmediatamente, va a haber presión en otros sitios para que sea abolido también, pero siempre hace falta que alguien dé un primer paso, siempre hace

falta que haya pioneros. Y realmente apuntarse a estas causas, que van en el sentido de la ética y de la razón y en definitiva del progreso humano, pues, tiene un gran interés, y efectivamente no todos los días tiene uno la oportunidad de hacer cosas de este tipo.

Y por eso..., bueno, respecto a los toros mismos, porque, claro, no hay tiempo para meterse en la cantidad de mitos de los que se ha hablado, como aquí el..., en fin, no sé como se dice el conferenciante que me ha precedido, estaba oyendo..., pues lo ha dicho muy bien, efectivamente: «Los toros no constituyen ningún tipo de especie.» Son *Bos taurus*, son los «maridos» de la vacas, digamos, y simplemente no están exageradamente seleccionados para dar leche; como hay unas vacas monstruosas con unas ubres tremebundas que para lo único para lo que se les ha seleccionado es para dar leche. Los toros, en este sentido, estos de lidia, pues son como vacas normales, son los toros y vacas normales.

Por otro lado, a veces se dice que si no hubiera corridas de toros, pues que se acabarían las dehesas donde estos toros se crían, pero eso..., hay una alternativa muchísimo mejor, que es convertir estas dehesas donde estos toros se crían en unas reservas naturales y en parques nacionales. Y, entonces, incluso sería una especie de acto de desagravio a esta especie a la que tanto se la ha maltratado. Otros bovinos, como son, por ejemplo, los bisontes, los que quedan en Europa, en un momento dado, pues están en el Parque Nacional de Bielowicza, que está en Polonia, junto a la frontera de Bielorrusia.

Bueno, entonces..., voy a acabar. No hay tiempo..., en fin, para aquí argumentar en ningún detalle, pero yo quisiera decirles a los que entre ustedes tengan que votar en este asunto, que sean conscientes que tienen un asunto importante entre manos y que sean conscientes de que no se trata, por favor, en absoluto, de ningún tema tribal; no se trata de los unos frente a los otros, o si esto es una costumbre de Escocia o del Ampurdán o de Pamplona, ¡no! Se trata de que son temas universales y que un principio..., incluso en la Declaración universal de los derechos humanos no está prohibida en absoluto la pena de muerte para los seres humanos. Según la Declaración universal de los derechos humanos se puede matar a los seres humanos en ciertos casos, pero lo que dice la Declaración universal de los derechos humanos es que en ningún caso..., está prohibido torturar. Es decir, la tortura es mucho más grave, incluso, que la muerte. La tortura es moralmente lo más deleznable que hay. Y hacer de la tortura un espectáculo es una gran vergüenza para aquellos que la practican y es un síntoma de muy escaso desarrollo espiritual, moral e intelectual. Por lo tanto, espero que ustedes estén a la altura de las circunstancias y sepan hacer lo que obviamente hay que hacer.

Muchas gracias por su atención.

La presidenta

Doncs, moltes gràcies a tots dos compareixents. Segurament és útil que faci referència que el senyor Mosterín és conegut també per la seva ironia a l'hora de fer les seves explicacions a classe, també, i que hi ha molts alumnes pel món que així ho acrediten, i segurament val la pena

tenir-ho en compte per interpretar-lo. (*El Sr. Luna i Vivas demana per parlar.*) Digui'm, senyor Luna.

El Sr. Luna i Vivas

Demano la paraula per allusions.

La presidenta

Per allusions, crec que no procedeix i, per tant, continua-rem el debat en els termes que estava previst.

El Sr. Luna i Vivas

Ho faré al torn de preguntes.

La presidenta

Disculpi, senyor Luna.

Bé, un cop hem escoltat les dues intervencions, ara és el moment en què els diferents grups parlamentaris poden plantejar aquelles qüestions que hagin sorgit, precisament, arran d'escoltar-los i de sentir aquestes explicacions.

Ho farem per ordre i, per tant, en primer lloc, intervindrà el representant del Grup de Convergència i Unió, el senyor Josep Rull. Té la paraula.

El Sr. Rull i Andreu

Moltes gràcies, senyora presidenta. Gràcies al senyor Casamitjana i al senyor Mosterín per haver comparegut en aquesta Comissió de Medi Ambient del Parlament de Catalunya.

Primer m'adreço al senyor Casamitjana. De fet, el que vostè ens ha plantejat entra en contradicció amb alguns dels arguments que s'han posat sobre la taula durant la sessió d'aquest matí. Concretament, es deia que el toro de lídia està concebut de manera concreta per envestir, diguem-ne, no com un element de defensa sinó com un comportament ordinari. Ens agradaria que poguéssim aprofundir en aquesta idea en el sentit d'avaluar-la o contradir-la.

També s'ha posat sobre la taula el fet que, evidentment, l'animal pateix. Em sembla que això en aquests moments ja no hi ha ningú que ho pogués qüestionar, però que el fet, diguem-ne, que..., de les endorfines, atenua el sentiment de dolor que té l'animal. Ens agradaria que des de la perspectiva d'un etòleg ens poguéssim valorar aquest element.

Tercera qüestió: sobre l'impacte físic de cadascuna de les sorts. Aquest dematí el senyor Wagensberg ens ha mostrat, diguem-ne, els diversos estris que s'utilitzen en una corrida de toros. El que ens agradaria és que vostè ens poguéssim detallar una mica més quin és l'impacte que té sobre el sistema nerviós o sobre el mecanisme ordinari, de funcionament dels braus, cadascun d'aquests elements: l'impacte que tenen les banderilles, l'impacte que té la pica, etcètera. És a dir, en la mesura que és un animal d'un pes important, una banderilla o la pica mateix té un impacte relativament menor.

Darrera pregunta al senyor Casamitjana –perdoni, eh?, ja que el tenim aquí, aprofitem. Amb relació a la caça de

la guineu, vostè n'ha parlat, que hi ha hagut un procés de prohibició. El que ens agradaria és que poguéssim valorar quins aspectes des d'un punt de vista d'arguments culturals, pro i contra, es van esgrimir al Regne Unit i amb relació a Catalunya.

I acabo, senyora presidenta, fent una pregunta al senyor Mosterín. Dos preguntas concretas. La primera: usted ha hablado de espectáculos con toros de manera general. Y a mí lo que me gustaría preguntarle es, por ejemplo, espectáculos de recorte de los toros, que son básicamente esquivar a los toros personas que van vestidas de un color...

La presidenta

Vagi acabant, senyor Rull.

El Sr. Rull i Andreu

Sí, sí, sí; acabo. ¿Usted cree que esto se puede poner en la misma categoría que las corridas de toros? O, por ejemplo, los rodeos que se realizan en Estados Unidos; o, por ejemplo, los encierros sin lidia, ¿estamos entrando en la misma categoría?

Y, última pregunta, en relación con un debate que se ha suscitado aquí, el «prohibido prohibir», que usted, desde su perspectiva de filósofo, pudiese profundizar en esta cuestión.

Gràcies per la seva magnanimitat, senyora presidenta.

La presidenta

Gràcies, senyor Rull. Té la paraula el senyor David Pérez, en nom de Socialistes - Ciutadans pel Canvi.

El Sr. Pérez Ibáñez

Moltes gràcies, senyora presidenta. Senyores i senyors diputats..., senyor Casamitjana, des de la seva lògica, des del «veganisme», la seva intervenció és perfecta, inqüestionable; des d'aquesta lògica és inqüestionable. El patiment animal –jo no sóc un expert com vostè o com d'altres biòlegs, jo no...–, suposo que és exactament com vostè diu. Hi han d'altres biòlegs que parlen que una cosa és el dolor, una altra cosa és el patiment, però jo crec que això és exactament així. I suposo que també des d'aquesta lògica de patiment animal, en el correbou es donen exactament les mateixes circumstàncies. És a dir, quan el brau obre la boca, quan treu la llengua fora, quan sent, diguem-ne..., es troba sol, quan veu totes..., des d'aquesta lògica estem exactament en la mateixa circumstància de patiment animal a les curses de braus com en els correbous.

Únicament, en tot cas, una pregunta. Vostè deia que parlaria des del punt de vista del que ha passat en el conjunt del planeta. A Anglaterra hi havien espectacles taurins, van desaparèixer; hi han deveses amb toros? A Itàlia hi havien espectacles taurins, van desaparèixer; hi han deveses amb toros?

La veritat és que la intervenció del senyor Mosterín, també des d'aquesta lògica és absolutament inqüestionable. Ell diu: «Des del punt de vista de la tradició no es pot justificar tot.» Jo estic absolutament d'acord

amb això –absolutament d'acord. Jo crec que ningú ha justificat en cap moment la permanència de les curses de braus com una tradició que...; no, no, ningú ho ha fet. Nosaltres sempre hem parlat de llibertat i d'espais de llibertat, de dret a pensar de manera diferent.

Però sí que –i acabo, senyora presidenta– trobo que vostè hauria de tenir una miqueta més de cura a l'hora de parlar que per fi aquest Parlament podria fer una cosa que serveixi per a alguna cosa. Hauria de tenir una miqueta més de cura –no rigui. I, a més a més, posant el mateix cas a tothom pel tema de..., perquè et puguin agradar els correbous, parlar de maltractament de les dones, d'ablació del clítoris, de primitius, vincular-ho a la pena de mort... Aquest Parlament s'ha manifestat fa molt poc defensant el correbou...

La presidenta

Senyor Pérez...

El Sr. Pérez Ibáñez

Hi han molts diputats i diputades que no tenen...

La presidenta

...li demano que vagi acabant, si us plau, que portem un minut afegit al que li havia donat inicialment.

El Sr. Pérez Ibáñez

Pensi que hi han molts diputats i moltes diputades que, pel fet –de tots els partits, excepte d'un– d'haver votat una proposició de llei en favor dels correbous, en cap situació es poden sentir maltractadors de dones, a favor de l'ablació del clítoris, primitius o vinculats a la pena de mort. No, en absolut, de cap de les maneres. Tampoc aquelles persones que pensen que es poden fer curses de braus se les ha de ficar en el mateix sac. (*Veus de fons.*) Cap problema.

La presidenta

Gràcies, senyor Pérez.

El Sr. Pérez Ibáñez

Però nosaltres pensem que això, d'alguna manera, podria ser un insult per a aquestes persones que han pensat de manera diferent.

La presidenta

Gràcies, senyor Pérez. Té la paraula la senyora Patrícia Gomà, en nom d'Esquerra Republicana de Catalunya.

La Sra. Gomà i Pons

Gràcies, senyora presidenta. Gràcies per comparèixer avui aquí al senyor Casamitjana, al senyor Mosterín, i els agraïm, doncs, el nivell tècnic de les seves intervencions. En primer lloc, al senyor Casamitjana, li agraïm molt, doncs, la claredat amb què s'ha expressat, aquest rigor científic, que moltes vegades el trobem a faltar quan es parla, doncs, d'aquest món de la taumàquia, perquè és cert que hi ha molts falsos mites o, com deia el senyor Mosterín, confusions conceptuals. I jo crec

que avui ha posat llum vostè sobre una qüestió que plana sempre en els argumentaris dels protaurins, que és que *el toro de lidia es una especie* i que aquesta *especie* desapareix si desapareixen les curses de braus. I m'agradaria, doncs, que ens ratifiqués que això és un fals mite i que no té raó d'afirmar-se, no?

Evidentment que hi ha un patiment, això és inqüestionable. Jo crec que ja ha vist que ningú ho qüestiona. Però el que també li demanaríem, senyor Casamitjana, és el seu testimoni, atès que tenim entès que va tenir certa implicació en el procés que va conduir a la prohibició a Anglaterra, doncs, de la caça de la guineu. I atès que tenia certes similituds o té certes similituds, ja que era una tradició amb arrelament en aquell país, ens agradaria, doncs, una mica el seu testimoni sobre com va anar aquest procés.

Bé, al senyor Mosterín..., gracias también por su comparecencia. Hemos encontrado muy interesante la diferencia que ha hecho entre moral y ética, y los principios sobre los que se ha de basar cualquier conducta ética, ¿no? Buscar estas justificaciones racionales y sometidas al principio de universalidad. Creemos que es aplicable en nuestra argumentación a favor de la prohibición de las corridas de toros.

Quizá no compartimos toda la exposición que ha hecho en el sentido –i acabo, presidenta– de que utilizar instrumentos de tortura como nos han mostrado esta mañana aquí, en la comparecencia, espadas, lanzas..., bien, los instrumentos típicos de la corrida de toros... Creemos que eso no es lo mismo que correr delante o detrás de un animal si no hay contacto físico. No pensamos que esto pueda ser sometido al mismo nivel de maltrato en el que usted lo califica.

Gràcies, presidenta, senyors diputats.

La presidenta

Moltes gràcies. Té la paraula el senyor Rafel Luna, del Grup Parlamentari Popular.

El Sr. Luna i Vivas

Moltes gràcies, senyora presidenta. I faré el que havia demanat abans per al·lusions perquè m'he sentit totalment al·ludit. En primer lloc, vull donar les gràcies al senyor Casamitjana per l'exposició que ha fet. La puc o no puc compartir, pot ser total o no científica. Podríem entrar en uns altres camps que vostè defineix, que la gent que viu a l'entorn o que ha tingut una socialització al costat del que són els toros, vostè els tracta com persones que són violentes, però ho vull dir, com que no ha tractat aquest tema, jo tampoc li ho diré, perquè si no jo també..., podria dir-me que sóc violent.

Míre, señor Mosterín, le voy a decir la verdad: se ha equivocado de lugar. Usted no es nadie para venir aquí a dar clases de moralidad y de ética a ninguno de nosotros. Le hará a usted mucha gracia... ¿Sabe? Nosotros representamos el pueblo de Cataluña, y usted acaba de insultar a un montón de catalanes y catalanas llamándoles salvajes, inmorales, poco éticos, ignorantes, primitivos, poco evolucionados. Eso es un insulto, no solamente a

algún diputado que puede tener y creer en los toros, y defenderlos, pero sí que tengo que salir en defensa de miles de catalanes que hay que son aficionados a los toros y que usted hoy los ha insultado. Y pienso que eso no son modos de venir aquí al Parlamento a tener la compostura que usted ha tenido. ¿De acuerdo? Por lo tanto... (*Veus de fons.*) No, no; no es todo falso. Queda todo registrado en el diario de sesiones, por cierto. Por lo tanto, creo que ni se merece que le haga ningún tipo de pregunta.

La presidenta

Gràcies, senyor Luna. Seguidament, té la paraula el senyor Francesc Pané, en nom d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa.

El Sr. Pané Sans

Gràcies, senyora presidenta. Senyor Casamitjana, senyor Mosterín, tinguin molt bona tarda i acullin la nostra gratitud, la del Grup d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, per les seves paraules, per l'esforç i per la delicadesa de ser aquí.

Senyor Casamitjana, jo he llegit, d'ençà que he sabut que m'havia d'encarregar d'aquesta proposició de llei, no molt, però considerablement sobre la gestualització, sobre el so que fan les goles dels animals, dels toros. I, efectivament, llegint-ho i sabent que hi ha dolor, i que hi ha molt de dolor, en els toros que són lidiats, no m'he sentit tan esborronat quan vostè anava explicant què significava treure la llengua, obrir la boca, fer aquests gestos de desesperació, intentant de llevar-se les banderilles, i és difícil dir «m'he posat en el lloc del toro buscant una sortida a la plaça», però certament és esborronador.

És per això que jo li vull preguntar... Perquè en aquesta línia d'anar desfent, diguem-ne, probablement, poca consciència sobre el propi dolor, val la pena que ho aclarim: el toro de lídia envesteix quan es lliure, a la devesa? Envesteix? Té aquest *punch* per fer-ho? Quan a la plaça de toros envesteix, és perquè és brau? És perquè és valent? És perquè és salvatge? O envesteix perquè és provocat o perquè es vol defensar o perquè vol fugir? I per què en una corrida de toros se li ha de causar tantíssim dolor? Per què? Té alguna cosa a veure això amb l'art?

I al senyor Mosterín. Cregui'm, senyor Mosterín, que no participo en absolut del criteri del senyor Luna. Jo m'he sentit humà pensant que efectivament fem un debat civilitzat sobre una qüestió de civilització profunda i li agraeixo molt que m'hagi cridat l'atenció, tot i que tenia una plena consciència de solidaritat amb les seves paraules, perquè efectivament m'he sentit més humà.

Només una pregunta: creu que l'ètica de la qual avui estem armats a Catalunya, a Espanya, a Europa, en els països més avançats, justificaria la prohibició democràtica d'un espectacle de tortura, de crueltat, sobre la mort d'un animal?

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Gràcies, senyor Pané. Doncs, bé, ara, els compareixents... (*El Sr. Rivera Díaz demana per parlar.*) Ai, perdó, perdó! Disculpi, però com que aquest matí no hi era, me n'havia oblidat.

El Sr. Rivera Díaz

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Seguidament és el torn del senyor Albert Rivera, en nom del Grup Mixt.

El Sr. Rivera Díaz

Gràcies, senyora presidenta. Agraïxo la compareixença del senyor Casamitjana. Una pregunta... Ha parlat vostè que el brau era un animal domèstic. A mi m'agradaria que ens definís què és animal domèstic i quines són les característiques que vostè considera per fer del brau un animal domèstic.

Respecte a la intervenció del senyor Mosterín, jo crec que ha estat lògica, però no ha estat ètica. I li dic que no ha estat ètica perquè des del meu punt de vista comparar les persones, i els drets de les dones, amb els animals..., per mi no estan dintre de la mateixa universalitat. Per tant, seguint el seu criteri, no em penso que sigui ètic comparar l'ablació del clítoris, la tortura o la lapidació amb les corrides de toros o els correbous. Sincerament li ho dic, sense cridar gaire, no cal, però em sembla que no ha estat així.

Però li vull fer una pregunta també amb sentit ètic. Vostè ha parlat, i crec que amb això estarem d'acord..., ha parlat que un dels principis de l'ètica és la universalitat. Vostè trobaria ètic que aquest Parlament avui, o d'aquí a dos mesos, prohibís les corrides de toros i convertís en festa nacional de Catalunya els correbous? Creu que això és ètic? El principi d'universalitat, el veu vostè aquí? Perquè a mi no em sembla ètic i al meu grup tampoc. I ho hem dit i hem estat coherents, no ens sembla ètic. I a la ILP que avui es debat aquí potser hauríem d'incorporar si hem de parlar dels correbous o no. Ens hagués agradat també aquest debat obert i real.

El problema, senyor Mosterín, és que aquest no és el debat real, com vostè ha pogut veure. Que hi ha gent que de bona fe està fent aquest debat? Potser sí, però ni en la forma ni en el fons del que s'està parlant, estem aquí. Per tant, a mi no em sembla ètic aprovar avui una abolicció d'una tradició concreta. Jo no sóc tradicionalista ni tampoc el nostre grup, per tant, estic amb vostè que no perquè sigui tradició s'ha de mantenir, però que fem els debats realment del que parlem, i ara mateix el que fem és una cosa poc ètica, que és voler prohibir una cosa i voler enaltir-ne una altra. I això no és ètic.

Per tant, jo li pregunto: vostè està d'acord que els correbous es converteixin en una festa regulada tradicional? Per exemple, jo em pregunto, vostè creu que aquí no pateixen els toros, quan se'ls crema aquí les banyes? O vostè, senyor Casamitjana, què opina dels correbous? Creu vostè que això no és d'alguna manera tortura també?

Per tant, de què parlem? A que juguem en aquest Parlament? Juguem que hi ha un debat polític, que hi han persones de bona fe que han recollit signatures per prohibir una tradició, que a uns els agrada més que a uns altres... I d'una altra cosa que s'ha oblidat, senyor Mosterín, també de diferenciar béns jurídics protegits, com són els animals, i persones amb drets subjectius, que es diu en dret; persones amb drets subjectius, el dret que pot tenir una persona a muntar una empresa, el dret que pot tenir a anar a una corrida de toros. Que agradin o no agradin, els toros, de moment, no conec la carta dels drets humans dels toros, conec, en tot cas, la carta dels drets humans de les persones. Per tant, encara, alguns diferenciem entre persones...

La presidenta

Senyor Rivera, se li ha acabat el temps fa una estona.

El Sr. Rivera Díaz

...i –acabo, presidenta, acabo– animals.

I jo li pregunto: és moral, en aquest sentit? Creu que una tribu, com deia vostè, o un col·lectiu, doncs, pot diferenciar entre persones i animals? Jo penso que encara sí. Que hem d'avançar, que les tradicions evolucionen i se suprimeixen? Segurament. Jo ja ho he dit en algun debat: potser els toros algun dia desapareixen. Però el debat ètic és: hem de fer això amb els toros i amb els correbous, el contrari? Nosaltres hi votarem en contra perquè creiem que no és ètic fer una cosa diferent amb coses que s'assemblen o són pràcticament iguals.

La presidenta

Gràcies, senyor Rivera. Ara, i avui..., jo crec que aquesta tarda segurament necessitarem fixar una mica més els temps, perquè al matí ha anat molt bé, però tinc la sensació que ens estem relaxant una mica, a la tarda. De manera que demano la responsabilitat de tots, que ens apliquem una certa autodisciplina per poder, sobretot, que és el més em preocupa, no fer esperar compareixents els quals nosaltres mateixos hem convidat i no m'agradaria que s'haguessin d'esperar a la porta.

Ara els senyors compareixents tenen l'oportunitat d'una mica donar resposta a les qüestions que s'han plantejat. Farem un temps de cinc minuts cadascun, eh?, i els demano que intentin integrar dins d'aquests cinc minuts totes les respostes. Sé que el temps és limitat, però intentem-ho.

Gràcies.

El Sr. Jordi Casamitjana i Costa

Moltes gràcies. Intentaré abastar el màxim de les respostes possibles. Primer el tema de la defensa, si l'envestida del toro és una defensa o un atac. Això es pot entendre bastant fàcilment amb qüestions de sentit comú.

El toro no és un depredador. Tots els artiodàctils tenen..., si tenen alguna dinàmica amb depredadors és perquè ells són preses, no depredadors. Quan un animal ataca es pot..., o té un comportament que tu podries

identificar com un atac, si l'analitzeu podrà arribar a la conclusió o que és un comportament agonístic –se n'anomena, en etologia– o és un comportament defensiu. Agonístic és el que entenem per atac, passa quan hi ha una dominància social, per veure qui està més a dalt de la jerarquia, o també passa quan és un depredador que intenta caçar.

Aquest no és el cas del toro de lídia, que no és depredador. Per tant, en el cas del toro de lídia, l'atac que ell té podria ser o perquè és un comportament defensiu, com jo he especificat, o perquè seria un comportament de dominància amb un altre toro que és més gran que ell, i ell intenta defensar-se contra aquell altre toro. Com que no estem parlant d'una lluita entre dos toros aquí, clarament la conclusió és que s'està defensant, perquè tot el que interpreta al seu voltant és un depredador.

El tema de les endorfines, que si eviten el dolor. Bé, la resposta és molt fàcil, i jo sóc precisament la persona que la pot respondre perquè els etòlegs no analitzem la sang, els etòlegs observem el comportament. Si fóra veritat que hi haguessin mecanismes fisiològics, neurològics que eviten el sofriment, cap dels comportaments que jo he observat apareixeria. El toro no intentaria treure l'espasa, no faria els brams, això... El meu estudi mostra que, independentment del que faci fisiològicament, hi ha un sofriment, hi ha un patiment que es manifesta, que no es manifestaria..., el comportament del toro no es manifestaria si no existís una sensació real de dolor i de sofriment.

L'impacte físic de cada una de les sorts? Bé, són molt similars, perquè tot es basa a clavar-li alguna cosa a l'animal. L'animal ja arriba estressat, per tot el que li ha passat. El que hem d'entendre és que és el final el que veiem, no és el principi. Comença la història quan el treuen de la devesa i ell no sap què passa, i tot el procés de transport i separació del grup, i només en veiem el final. I el final, que dura vint minuts o quinze minuts, continua sent un procés de provocar l'animal: l'animal corre, l'animal es cansa, se li claven armes perquè faci..., perquè ataquí més. Una reacció que l'animal podria tenir és intentar no moure's; per això, se li claven elements que li produeixen més mal, li desperten altra vegada el comportament defensiu que s'adormia, fins que al final l'animal no té cap energia per defensar-se. Però jo ho he vist moltes vegades, quan està ja dessagnat, ja està vomitant sang, ja no pot moure's i li claven la *puntilla*, encara s'intenta escapar, encara s'intenta aixecar, encara se'n va al que els tauròfils diuen «*a las tablas*», per procurar-se la protecció de l'esquena.

La caça de la guineu és molt similar al tema de la cursa de braus, en el sentit que era considerada tradicional a Anglaterra, també. Jo visc a Anglaterra, fa setze anys que visc allà, i vaig estar involucrat en el procés d'aplicar la nova llei. I els arguments eren molt semblants: que si era tradició, que si és un art –que és molt ritualitzat, hi han vestits, hi ha música, hi ha tot un element...–, i també es deia que si anava en contra dels principis humans de llibertat i en contra de..., inclús es deia que la llei era totalment illegal des d'un punt de vista dels drets humans. Bé, la llei es va aprovar, i els pro caçadors van apellar, i apellar i apellar, i cada apellació van fra-

cassar, però l'última apellació era al Tribunal dels Drets Humans, que havia d'esbrinar, aquest tribunal europeu, si és cert que aquells que caçaven i que no poden caçar han estat, els seus drets, afectats. I el resultat va ser que no, es va rebutjar l'apellació al Tribunal dels Drets Humans. Es va considerar que qualsevol persona té la llibertat d'escollir altres accions i, de fet, els caçadors que caçaven abans o cacen illegalment ara i paguen multes, o cacen sense guineu. Hi ha una persona que va corrent, i fan el mateix vestit, fan el mateix el mateix ritual. Per tant, han trobat una alternativa, ningú ha perdut el seu treball, ningú ha perdut cap element necessari per a la seva vida, i tots els mites que es van posar a la campanya abans de la llei s'ha demostrat que no eren certs.

A la devesa..., si hi han deveses amb toros a Itàlia o a Anglaterra? No, perquè el clima no és l'adequat. Però sí que hi ha l'equivalent de la devesa. Hi ha àrees naturals; sí que hi ha..., també, els animals que abans es torturaven, que ara viuen, no han desaparegut. Els toros que existien, existeixen a Anglaterra; la cursa de braus es va prohibir el 1835, i encara tenim toros, no han desaparegut, a Anglaterra –no han desaparegut. I encara hi han espais naturals. I es feien baralles entre gossos i baralles entre gossos i óssos. Encara hi han óssos, no a Europa, perquè eren exportats; però encara hi han gossos, hi han molts gossos a Anglaterra. O sigui que no, no s'han extingit els animals que es varen prohibir.

(*Veus de fons.*) Sí, a veure, si me'n queda algun... El brau, la definició de brau. Un animal domèstic: un animal domèstic és un animal que l'home l'ha creat a través de selecció artificial, no selecció natural, i el resultat és un organisme que té una combinació genètica que no existeix a la natura. Tu pots fer reproduccions artificials però que no són estables o pots fer reproduccions artificials que creen una combinació genètica que no existeix a la natura. Això és un animal domèstic; això, per definició.

I bé, no em queda massa temps per respondre'n cap altra, així que...

La presidenta

En tot cas, penso que tots plegats ens emplacem mútuament perquè si hi ha coses que algun diputat o diputada li interessa aprofundir, doncs, no..., hem de poder tenir oportunitat, evidentment. De manera que crec que avui aquí no es tanca res respecte a la relació entre diputats i diputades i compareixents.

Senyor Mosterín, té la paraula.

El Sr. Jesús Mosterín de las Heras

Bueno, no voy a contestar a todo. Vamos a ver, respecto a las preguntas del representante de Convergència, que son interesantes las dos. (*L'oradorriu.*) Una es, bueno, que si no hay ningún espectáculo con toros que no constituya tortura. Claro que lo hay. En la cultura minoica había un espectáculo que consistía en jugar con los toros. O sea, había unos saltimbanquis que daban saltos por encima de los toros, y que era muy bonito, y que no representaba el más mínimo dolor ni estrés ni nada para los toros.

Respecto a los *correbous* actuales, o los *bous al carrer* que dicen en Valencia, o, en fin, los Sanfermines, todas estas cosas, lo que hay que decir es que en España, actualmente, hay una variedad muy grande de *correbous* y entre ellos están algunos –algunos– que alguna vez son relativamente inofensivos y otros que son mucho más crueles que las corridas de toros. Y estas..., las cosas más crueles de todas, todos estos toros de Coria detrás de..., pertenecen también a la variedad de los *correbous* en diversos sitios, pero no voy a entrar aquí en ello.

Más importante desde un punto de vista político me parece la cuestión que usted ha planteado y que ha planteado también el siguiente diputado, porque a mí me interesa mucho, porque se refiere, en el fondo, al liberalismo. Yo me considero un liberal. O sea, mi filosofía política es el liberalismo. Mi filosofía política es que cada uno pueda hacer lo que le dé la gana, esa es mi filosofía política.

Ahora bien, hay una completa incomprensión por parte de algunos, ya no quiero después de estas cosas de confundir los argumentos con insultos, porque casi no me atrevo a hablar..., pero hay una lamentable confusión en este tema del liberalismo y de la libertad. El liberalismo, desde siempre, desde los clásicos del liberalismo, y la libertad, en lo que consiste es en que dos adultos, dos seres humanos adultos, lo que se dice en inglés *consenting*, que consenten, que están de acuerdo, pueden hacer entre ellos lo que les dé la gana, incluida cualquier opinión política, incluido cualquier acto sexual, incluida cualquier transacción comercial, cualquier cosa que quieran. Si los dos están de acuerdo, lo pueden hacer. Eso es el liberalismo. Pero el liberalismo no es, en absoluto, que a un animal, o a una criatura, o a un niño, o a un anciano se le pueda torturar impunemente. (*Adreçant-se al Sr. Rivera Díaz.*) Como hace un gesto...

La cuestión de en qué se diferencian los seres humanos de los animales, la respuesta es: en nada. Porque los seres humanos somos animales y esto es un... (*Adreçant-se al Sr. Rivera Díaz.*) Te gustará o no te gustará, pero esto es algo absoluto. Desde un punto de vista científico, que todos los seres humanos somos animales, esto es una verdad como que dos y dos sean cuatro, me produce sonrojo que se pueda discutir.

Y respecto a la cuestión esta de cómo comparar el..., tal tal. Estas discusiones son muy viejas. Como se ha dicho aquí ya repetidamente, se prohibieron, tanto los *correbous* como las corridas de toros se prohibieron en Inglaterra a principios del siglo XIX, y hubo entonces en Inglaterra estas discusiones. Y el más grande filósofo moral de Inglaterra y el más grande filósofo que había en aquel tiempo, que era Jeremy Bentham, intervino de manera decisiva en estas discusiones diciendo: es cierto que los toros y los burros y los osos no pueden pensar, y es cierto que no pueden hacer matemáticas, y es cierto que no pueden hacer música, pero para el tema que estamos tratando, que es el tema de la tortura, la pregunta relevante no es «¿puede pensar o puede hablar o puede hacer matemáticas?», la pregunta relevante es «¿puede sufrir?» Y la respuesta es: sí, puede sufrir, tiene las mismas zonas de sufrimiento del cerebro que

nosotros, tiene..., en fin, los mismos neurotransmisores, tiene el mismo mecanismo... O sea, nosotros, que nos parecemos muy poco a los toros en muchísimas cuestiones, por ejemplo, en hablar o en hacer matemáticas; nos parecemos mucho en otras, como es, por ejemplo, en sufrir.

Si quieres saber lo que siente el toro cuando le están metiendo la garrocha, pues que te metan a ti la garrocha. Esto es..., lo que tú sientes; es lo que está sintiendo el toro. Y cualquier otra cosa es pura mitología y es vivir en un mundo absolutamente alejado de la ciencia. Entonces, yo repito, la libertad es muy importante. Desde luego, yo nunca estaría en contra..., a favor de una medida que tendiese a restringir la libertad, pero la libertad nunca ha consistido en libertad de torturar a alguien, a cualquier criatura. Y fíjense ustedes que en los países más liberales del mundo..., porque esto es también significativo, no hay que ser paleta y provinciano en esto, hay que mirar al mundo entero; los países más liberales del mundo son los primeros que han prohibido este tipo de prácticas. Inglaterra que inventó el liberalismo fue la primera que lo prohibió, y, luego, todos los países liberales del mundo han prohibido este tipo de prácticas. Entonces, este tipo de prácticas se practican en sitios, pues, atrasados, en ciertas repúblicas bananeras, en ciertos sitios extraños y tal, pero efectivamente el..., bueno.

Y finalmente... Bueno, luego, respecto a la historia esta, que me parece a mí curiosa de los insultos, yo pienso que hay que evitar insultar a los pueblos. Entonces, hay que evitar insultar a los catalanes y a los españoles identificándoles con una barbaridad tan execrable como las corridas de toros. Es decir, no se merecen un insulto tan grande. Yo lo que pretendo es limpiar la honra y limpiar el honor y limpiar a esta gente. Y entonces, naturalmente lo que no se puede es confundir, en fin, los argumentos con los insultos. Y tampoco se puede decir, con perdón del diputado que me lo ha echado en cara, que ha habido una votación en el Parlament de Catalunya, o en cualquier parlamento del mundo, porque todos los parlamentos del mundo son naturalmente muy respetables. Pero el hecho de que todos los parlamentos del mundo sean muy respetables no significa que las cosas que se voten en todos los parlamentos del mundo, que todos los días se están votando muchas cosas tremendas, vayan a misa desde un punto de vista intelectual o que se escapen al análisis racional.

Entonces, muchas veces, el parlamento..., y en este caso aquí, pues, puede haber ocurrido que el interés electoralista local (*remor de veus*) pase por encima de la lógica y de la ética. Entonces, a los políticos les puede parecer que el interés electoralista local es lo más importante del mundo; a los filósofos nos parece que la lógica, la ética son más importantes, y, por eso, con perdón... Yo, desde luego, si he dicho algo que le ha ofendido a alguno de ustedes, lo retiro y le pido perdón al ofendido. No es mi intención, pero por favor, no confundan ustedes los argumentos, y las razones, y las reflexiones filosóficas con insultos, porque entonces, *malament*.

Muy bien, gracias.

La presidenta

Molt bé. Doncs, moltes gràcies. Amb les aportacions que han sorgit, intentarem, en el moment que pertoqui, elevar-nos per poder..., tenint tots els elements, poder fer la reflexió més raonable possible entorn d'un tema acreditadament complex com el que estem tractant.

Suspenem la sessió per dos minuts per acomiadar els compareixents i rebre les següents persones que compareixeran.

La sessió se suspèn a les cinc de la tarda i tretze minuts i es reprèn a un quart de sis i tres minuts.

La presidenta

Bien, continuamos, pues, con la sesión, dando la bienvenida a personas que seguramente que no entienden el catalán, que han estado aquí un ratito y que habrán estado haciendo un esfuerzo importante para entendernos.

Compareixença

de representants del Colectivo Andaluz contra el Maltrato Animal amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00751/08)

En primer lugar, tenemos a la señora María de las Mercedes Cano Herrera. Ella es miembro del Colectivo Andaluz contra el Maltrato Animal y Medioambiental y ha investigado esta materia desde el punto de vista..., ella es antropóloga. Y, por lo tanto, entiendo que su mirada puede ser interesante respecto a este, podríamos llamarle, hecho sociológico, para utilizar una expresión muy neutra, que son las corridas de toros.

Ya han visto, más o menos, cuál es el formato de estas comparecencias. Tienen ustedes un máximo de un cuarto de hora cada uno para poder hacer su intervención, sin perjuicio de que después puedan suscitarse cuestiones que merezcan alguna precisión mayor.

De manera que, sin más, le paso la palabra, señora Cano. Adelante.

La Sra. M. Mercedes Cano Herrera (membre del Colectivo Andaluz Contra el Maltrato Animal)

Gracias, señora presidenta. Señoras y señores diputados..., públic, moltes gràcies i bona tarda. Voy a hablar en castellano, me es un esfuerzo... La meva *dissertação* tractarà sobre per què la tauromàquia no encaixa amb la identitat moral de Catalunya. *Mas vou fazê-lo en castelhan...* Bueno, disculpen.

Entonces, las sociedades..., yo lo hablo desde el punto de vista de la antropología social; la antropología social es la capacidad de estudiar a los grupos sociales pero

consiguiendo entenderles, ponerte en su lugar, desde el punto de vista de la empatía.

Todas la sociedades, todas, las sociedades humanas, obviamente... Hay pueblos con mayor o menor nivel de progreso, y hasta los años noventa, este nivel de progreso se medía únicamente... –en los años noventa del siglo pasado, obviamente del siglo xx–, se había utilizado simplemente con el dinero, con lo que se producía y con lo que se tenía, nada más. Pero a partir de ese momento, el programa de las Naciones Unidas para el desarrollo va a aportar nuevos datos, como el desarrollo humano, la transparencia de esa sociedad y la huella ecológica. Pero hay algo mucho más importante, y es el capital de riqueza del que esa sociedad dispone, que se mide por el capital físico, el humano, y por el social; y el social es al que me voy a referir, porque voy a hablar, y aquí sí que lo siento, de ética y moral, voy a hablar del capital ético, del capital moral de la identidad moral catalana.

El capital ético es lo fundamental, es uno de los pilares fundamentales dentro de la moral catalana, y voy a demostrar cómo la moral catalana no admite, salvo que haya una *damnatio memoriae*, el maltrato animal, porque toda la historia de Cataluña ha sido una lucha contra el maltrato animal.

Siguiendo a una filósofa, Adela Cortina, diremos que el capital ético existente en una sociedad, constituido por los valores morales que un pueblo comparte, es lo que conforma la identidad moral de un pueblo. Es decir, esto es lo que hace que en toda sociedad podamos, o pueda haber una serie de valores por los que juzgamos, nos juzgan y somos juzgados, dentro de esos valores éticos de la sociedad. Voy a demostrar que esto..., o voy a intentar demostrar, a través obviamente de..., sobre todo de trabajos de gente de Cataluña, que la identidad moral de pueblo catalán tiene una alta sensibilidad hacia los animales y un rechazo al maltrato, sin ninguna opción de exclusión por estética, tradición o por difusión desde otras culturas. Eso no les importa.

Otro punto no menos importante, que también incluye como capital de un pueblo el Banco Mundial, es la confianza en la palabra dada por sus autoridades, en el compromiso por ellas adquirido. Esto implica varias cosas: –están haciendo unas fotocopias que les van a entregar– en primer lugar, aceptar los acuerdos que se han hecho. Hay varios ayuntamientos que han hecho acuerdos –les vamos a entregar uno de ellos–, acuerdos en sesión plenaria contrarios a las corridas de toros...

También hay que valorar, con criterios que forman parte de la herencia moral catalana, las comparecencias que están teniendo lugar en este Parlament. Es decir, que si hemos venido es porque nos han llamado, y si nos han llamado es porque nos van a escuchar, y si nos vamos a escuchar es porque lo que vamos a decir influirá en lo que van a votar.

Entonces hay algo que yo no entiendo, y me van a disculpar, pero, quizá sea la prensa –he traído también lo aportado–, no entiendo cómo la prensa... Yo estoy dando clases en la universidad de Castilla y León, la prensa de Castilla y León puede haber dado, difundido unas noticias según la cuales ya hay algunos partidos que

tienen el voto decidido. Después de estar reunidos con unos ganaderos, han decidido que es muy importante –ganaderos, toreros– para Castilla y León que sigan las corridas y que ya tienen decidido el voto. Si..., yo creo que la identidad moral catalana exige transparencia, la identidad moral catalana confía en sus políticos, confiará en que si nos llamado aquí es porque van a escuchar lo que decimos y que importa lo que decimos.

Por otro lado, también, cuando estaba preparando esta comparecencia, encontré un extracto de un discurso que fue pronunciado por Artur Mas en el 2007, que está publicado en el número 34 de la revista catalana de pensamiento social *La Factoría*, y que en la página 14, y disculpen mi mal catalán, dice: «Deixi-m'ho resumir en una sola frase: el catalanisme s'ha d'ocupar de l'ànima de la nació. En el món catalanista hi ha molts debats oberts, però gairebé cap sobre l'ànima de la nació, que és allò que la fa gran, pròspera, sentida i estimada.» Y me pareció algo muy importante para hablar de la identidad catalana.

Todo esto..., bueno, después de decirles esto, voy a aportar datos, solamente dos o tres autores más. Uno es Mead. Mead es un autor americano que estudia sobre todo la sociedad, la personalidad, y nos habla de que es evidente que la relación entre la identidad y la acción colectiva es importante porque la conducta social solo se puede entender en función del grupo social del que forma parte, porque los actos individuales que se hacen dentro de un grupo abarcan a todos los miembros de ese grupo. Por tanto, la conciencia de un grupo social es un proceso social, no solo individual, sino que tiene que ver con cómo se forma la gente en ese grupo.

Parsons nos habla también de la importancia, y ha salido hace muy poco aquí, de la interiorización de valores, normas y códigos culturales muy generalizados y compartidos, pero que siempre van a estar mediados por el sistema social.

Y finalmente hay un grupo muy importante en este momento, que está estudiando en la Universidad de Ámsterdam, que tiene un I+D, un proyecto de investigación más desarrollo, del doctor Verbrugge, un proyecto de investigación sobre cultura e identidad moral en el que está estudiando los marcos culturales y morales en los que se mueven, y nos habla de los macromarcos, los micromarcos: es decir, el marco moral dentro del que nos movemos es nuestro grupo social, dentro del que nos movemos, y lo que está haciendo es encajarnos a nosotros, hacer que el que encaja en esa moral, en esa moral que está compuesta también por la ética de todos los que los que la componen; el que encaja encaja en esa identidad, el que no encaja es que no tiene que ver con ella. Entonces, esto es también lo que nos va a permitir... Es decir, nosotros, de acuerdo con el marco moral en el que nos movemos, podemos juzgar y ser juzgados dentro de nuestro grupo social, no dentro de otro.

Bueno, hay muchos más. Tenemos..., algo muy importante: Kohlberg, también, que nos habla de los estudios evolutivos del razonamiento moral, que nos habla, entre otras cosas, de los derechos prioritarios. Dice que se asume que las leyes legítimas son solo aquellas obtenidas por consenso o contrato social. Ahora bien, si una

norma va contra la vida o la libertad, se impone la obligación moral de no aceptarla y de enfrentarse a ella. Y habla del «sexto estadio». El sexto estadio es, para que nos entendamos, el estadio de aquellas personas que luchan siempre por el bien de los demás. Gandhi está; él le incluye, en concreto incluye a Gandhi, incluye a la madre Teresa de Calcuta, incluye a Martin Luther King; y nos dice –esto se lo leo literal: «Se toma conciencia de que hay principios éticos universales que se han de seguir y tienen prioridad sobre las obligaciones legales e institucionales convencionales. En este estadio impera la regla de oro y de la moralidad: hacer al otro lo que quiero para mí» –no es no hacer al otro lo que no quiero para mí, es hacer al otro lo que quiero para mí–; «y se tiene el coraje de enfrentarse a las leyes que atentan a los principios éticos universales.» Por tanto, las corridas de toros no pueden encajar dentro de estos principios éticos universales de hacer al otro lo que quiero para mí.

(*Veus de fons.*) De acuerdo.

Y, finalmente, algo que tiene que ver bastante con la educación de los niños, con la educación para la identidad catalana. Susana Frisnacho nos habla de que la escuela es uno de los espacios fundamentales de los niños, donde los niños se educan, donde los niños van a formar la identidad catalana, y, bueno, es la identidad del pueblo. Entonces dice que la escuela debe de apuntar a la construcción de identidades morales y trabajar en la medida de lo posible para que estas identidades tengan compromisos éticos auténticos. Les estoy leyendo partes de autores que están mundialmente reconocidos, por eso los he leído, porque tienen más..., mucho más peso que lo que yo les pueda decir directamente.

Entonces, cuando se quiere crear una identidad diferente a la que hay, lo que hay que hacer es una *damnatio* histórica. ¿Saben lo que es la *damnatio*? Es un olvido. ¡Ay!, primero hay que hacer un ejercicio de memoria. Vamos a acordarnos de qué es lo que queremos para que a nuestro creer, nuestra moral, nuestra identidad; y, luego, vamos a olvidar lo que no nos gusta. Vamos a escoger solo lo que nos gusta.

Entonces hay un autor, Manuel Delgado, que es catalán, escribe *Diversitat, integració, lògica i dinàmica de les identitats a Catalunya*. Y dice que no se puede creer en la posibilidad de que las corridas de toros encajen en la ética del marco identitario catalán sin antes intentar borrar la memoria de su larga tradición en defensa de los animales y su horror a las fiestas con derramamiento de sangre. Ojo: con derramamiento de sangre –sí.

Entonces, bueno..., nosotros estamos hablando, hemos hablado de tradición, obviamente, la moral y la tradición van unidas; la tradición, no solamente las corridas tienen una larga tradición en Cataluña y en todas partes, la tradición de intentar eliminar las corridas de toros es grande. Pero, como creo que me quedan cuatro minutos, voy a resumir. ¡Las costumbres de dar clase!

Entonces ya, simplemente decir que la identidad catalana rechaza las corridas de toros, pero no por oposición al resto de la península –esto no tiene nada que ver– sino por su larga historia, su larga tradición como

defensora de los derechos de los animales. Sabemos que en estos momentos, Cataluña es uno de los pocos países en Europa, y la única autonomía del Estado español, y esto es muy importante, que tiene una legislación con sacrificio cero en las perreras. Es decir, no se mata. Vamos a ver, «sacrificio cero» quiere decir que no se mata por matar. Si hay un animal que viene muy enfermo, que realmente no tiene otra opción, eso no es sacrificio cero; sacrificio cero es no se mata porque lleva quince días, porque lleva veinte días, porque es muy feo... Es la única que lo tiene.

Y tiene desarrollo de una ley de protección animal. Prohíbe, fíjense, algo muy importante. En cualquier otro lugar, cuando vamos a comprar a un supermercado, está lleno de escaparates con pobres animalitos ahí expuestos. Cataluña lo prohíbe, no se puede tener animales en escaparates con vista a su venta. Y tanto es así que Barcelona ha tenido la valentía, la enorme valentía, de una de sus tradiciones, que son las Ramblas..., quitar los puestos de venta de animales. Es una gran valentía, es algo muy importante que ha hecho. Pero no solo eso, sino que fue la primera que prohibió, en las Ramblas, también, la venta de pájaros ciegos. Se cegaba..., se cogía a los pájaros, en el XIX, y se les cegaba para que cantasen más. Barcelona lo prohíbe; la primera que lo prohíbe.

Después, hay treinta y dos municipios declarados libres de circos con animales en España, veinticuatro son catalanes. El último ha sido el día 1 de marzo, en Lloret de Mar. Y, además, son varios los que se han proclamado antitaurinos. Solo cuatro países –Alemania, Suiza, Austria y Cataluña– tienen un código civil que considera a los animales seres diferentes a las cosas, y les da una naturaleza mixta y les reconoce una capacidad de sufrimiento tanto física como psíquicamente. Esto es algo muy importante en la capacidad moral. O sea, algo muy importante para Cataluña, el que Cataluña haga esto es muy importante.

Entonces, yo creo que votar a favor de la ILP para la supresión de las corridas de toros en Cataluña no tiene nada que ver..., que es lo que está diciendo, es lo que está ocurriendo, no tiene absolutamente nada que ver en ir contra la identidad española, sino que es un paso más en la lógica línea evolutiva del pueblo catalán, que siempre ha defendido a los animales. Entonces, pretender cortar esta línea es un claro intento de *damnatio memoriae*, de que se olvide lo que Cataluña ha hecho siempre a favor de los animales.

Entonces esto lo que comporta es que esta *damnatio memoriae* está pisoteando la identidad moral, que se basa en valores éticos y no en una estética siempre subjetiva. Entonces, cuando se apruebe –espero que sí– la ILP, Cataluña será un poco más justa y será un poco más el espejo en el que todos querremos mirarnos.

Gracias, señora presidenta.

La presidenta

Gracias, señora Cano, por este análisis distanciado de nuestra propia realidad, es algo curioso, no está mal.

Compareixença

d'Antonio Moreno, extorero, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00761/08)

Seguidamente, intervendrá el señor... ¿Haríamos el cambio o no? (*Pausa.*) No.

Puede intervenir ya el señor Antonio Vicente Moreno Abolafio. Él es el presidente del Colectivo Andaluz contra el Maltrato Animal y Medioambiental. Es un aficionado, al parecer, a la tauromaquia, que nos puede explicar, precisamente, su propio proceso de evolución para que podamos comprender cuando se produce ese proceso, por qué motivos se produce ese fenómeno.

Sin más, tiene la palabra, señor Moreno.

El Sr. Antonio Moreno Abolafio (president del Colectivo Andaluz contra el Maltrato Animal y Medioambiental)

Gracias, señora presidenta. Señores parlamentarios y señoras parlamentarias, me van a permitir que comience mi intervención con lo que de entrada parece que no viene al cuento pero al final verán que sí, y es la metáfora de la rana y la cacerola. Imagínense una cacerola con agua fría, en la que ponemos una rana, y la rana, pues, empieza a nadar allí súper a gusto y súper feliz. Ahora, encendemos un pequeño fuego y el puchero empieza a calentarse. La rana, bueno, pues todavía está en un momento que lo ve agradable, sigue nadando y aquí no pasa nada. Pero el fuego empieza a ir calentando aún más el puchero. El líquido ya no está tan agradable, aquello ya empieza como que a quemarme. Pero la rana, después de llevar el rato que lleva dentro del puchero, ya no tiene fuerzas y ya no hace nada por evitarlo, simplemente se deja llevar. Al momento, el agua empieza a hervir, y la rana..., pues se lo imaginan, ¿verdad? Termina cocinándose y muerta. Y no ha hecho nada, absolutamente nada para salvarse.

Con esto les quiero decir que esto demuestra que una actitud, una tradición que se nos va metiendo poco a poco, impuesta de un modo muy lento, pues deforma nuestra percepción de la realidad, e, incluso, pues, nos lleva a que racionemos de una forma normal. Vemos la cocción normal y vemos esta tradición y vemos esta costumbre como algo normal. Y, por lo tanto, no actuamos violentamente para evitarlo. Y una cosa, que a nadie se le ocurra probar esto de la rana, ¿eh?, ¡que la rana sufre!

Bien, desde mi infancia..., soy hijo de aficionados taurinos; mi padre, mi madre, mis abuelos, mis tíos, todo el mundo era aficionado taurino, y a mí desde pequeño, desde muy pequeño, me llevaban ya a las corridas de toros. Tanto es así que los duchos en la materia sabrán que en los años sesenta se rodaron dos películas por el entonces famoso torero Manuel Benítez, *El Cordobés*, en la plaza de toros de la Malagueta. Bueno, pues en las dos estoy yo, ¿eh? Con nueve años, pues mi padre presumía, puro en boca, típico en una corrida de toros, de que su hijo se sabía los pases de muleta, los pases

de capote, cómo se llamaba el toro depende de la cornamenta o por su color.

Durante años, la tauromaquia formó parte de mi vida. Acudía con mi padre, desde luego, a todas las corridas que había en Málaga y a todas aquellas que había en las diferentes provincias andaluzas. También estuve en Madrid y también estuve aquí, en Barcelona. La afición estaba dentro de mí, igual que lo estaba el fútbol, igual que lo estaba la natación, la caza o la pesca. Porque yo también he pescado y he cazado. Todo era una mezcla de hábitos adquiridos. Bueno, adquiridos, no; digamos que impuestos lenta, lentamente. (*Veus de fons.*) Perdón, un segundo... Vale, para solucionar un problema técnico. (*Rialles.*)

Entonces, como les iba diciendo, esta forma de ser, mía, pues me fue impuesta lentamente, igual que la rana en el agua, exactamente lo mismo. Y yo nunca hice nada por evitarlo. Si mi padre me llevaba, tenía que ser bueno; si mi madre me llevaba, tenía que ser bueno; si le ponían banderillas, tenía que ser bueno... O sea, todo lo que yo veía en una corrida de toros era bueno, exceptuando a una persona, o un animal: el toro. Porque desde pequeño a mí me enseñaron que esa bestia negra, esa bestia con cuernos, era a la que había que terminar humillando.

El resto de los personajes de una corrida todos eran buenos. El torero bueno, el caballo bueno, los banderilleros buenos, todos eran personajes buenos y honestos. Pero el toro era la bestia, era la bestia salvaje a la cual había que dominar. Y esto, señoras y señores, es lo que se le inculca a un niño, porque es lo que el niño ve. A mí no me vienen ahora de adultos, con esa edad. Con nueve años, ¿qué piensas?, ¿que vas a una tradición, que vas a ver cultura, que vas a ver arte? No. Vas a ver como esos hombres buenos son capaces de terminar con aquella bestia mala.

Se me enseñó que el torero se jugaba la vida y que se tenía que defender de aquella bestia negra. Se me enseñó que el otro protagonista, el caballo, pues como les he dicho anteriormente, también era un miembro bueno de la corrida, y que el toro lo intentaría tirar a toda costa. ¡Bien merecida tenía la puya que le ponía el picador! ¿Qué haces intentado hacer daño a ese caballo? ¡Pínchalo fuerte! Y yo, como niño, animaba al picador, porque aquel caballo sufría porque la bestia negra lo podía tirar.

Y luego venían las banderillas. Hombres buenos, que ya no tenían un trapo, ya no tenían un capote en la mano, se defendían con dos palos como los que hemos visto esta mañana. Eso sí, con dos buenos arpones. Se acercaban al toro, lo incitaban, ¿eh?, y le ponían el par de banderillas. Y ahora tocaba correr, porque el toro les seguía. Afortunadamente, uno de los toreros, con su capote, desvió al toro de los banderilleros, por lo que, señoras y señores, el quite fue perfecto, no lo cogió.

Una vez que esta idea del toro bueno, que no existe, del caballo bueno, que sí existe, del torero malo, que no existe, que es bueno..., cuando esto queda inculcado en el niño, como les he dicho anteriormente, ya queda para siempre. Sí, queda; no sé por qué se ríe: queda. ¿Eh?

Y uno va avanzando con los años, y, como se ha dicho esta mañana por aficionados taurinos, no se ve la realidad del toro. Se ve arte donde hay sangre; se ve cultura donde hay tortura, y se ve esplendor en una faena, cuando lo que es la realidad es que lo que hay ahí es un ser vivo que acaban de matar. Ese es el esplendor que hay.

Seguí así muchísimos años. O sea, a mí no me sacaba de una corrida de toros absolutamente nadie, porque era un aficionado más. Vivía la fiesta, la sentía. Tanto es así que, como he dicho ahora, yo jamás pensé que el toro pudiera sufrir. El toro era un componente más de aquel espectáculo, pero un componente que si embestía hacía que el torero, los picadores, los banderilleros, hasta el caballo, se lucieran.

Y pasaron los años y un día, con treinta y cinco años, en un segundo toro de la tarde, en la Feria de Agosto de Málaga, bueno, pues, detrás de una muleta apareció un toro, un toro que sangraba a borbotones, un toro con medio costado rajado por la puya. Y, señoras y señoras, a los treinta y cinco años vi por primera vez un toro. Hasta aquel día lo que había visto era cultura, era arte, era tradición y era esplendor. Me levanté de mi asiento, y sin mediar ni una sola palabra con nadie, me fui. Tengo cincuenta años y no he vuelto a pisar una plaza de toros.

He presenciado a toros salir al ruedo y empezar a dar vueltas buscando la salida. He presenciado a toros coger a toreros, subalternos, caballos, incluso he llegado a ver caballos muertos en una plaza de toros. Afortunadamente, hoy ya eso es muy difícil que ocurra, ¿no?, los petos son mucho más fuertes que antes. Pero también murieron en su momento, también era una parte crucial de la corrida. Y les diré algo, y la historia está ahí. Cuando por primera vez se le pone petos a los caballos con la intención de que el espectador no viera las tripas y, posteriormente, para que no murieran, los grandes entendidos, los grandes aficionados a la tauromaquia de entonces dijeron: «Este es el fin de la tauromaquia.» Pues no lo fue, porque yo fui un aficionado taurino. Continuó.

Yo de pequeño tenía un perro, como muchos de ustedes pues lo habrán podido tener. Pero lo que tenía era *mi* perro –*mi* perro. El resto de animales, para mí, eran para sacrificarlos, para comerlos, para torturarlos. Iba con mi padre de caza, a matar. Lo acompañaba de pesca, a matar. Pero mi perro que no me lo tocara nadie.

Retomando la metáfora de la rana, y perdonen que vuelva a insistir en ella, estoy seguro que, exceptuando al señor parlamentario que ha afirmado que lleva poco tiempo como aficionado taurino, si la mayoría de ustedes, que nunca han ido a una corrida de toros, fueran a una y a los cinco minutos vieran como la puya entra en el lomo del toro, se profundiza, como se ha explicado esta mañana, y el toro empieza a sangrar, primeramente, por donde ha entrado esa puya, como hemos visto antes, y que llega a entrar veinte centímetros, posteriormente empieza a sangrar por el costado, les aseguro que pegarían el salto que la rana tuvo que pegar cuando estaba el agua a cincuenta grados. Y saltarían, y eso fue lo que yo hice cuando aún tuve fuerzas de hacerlo. Salté de la plaza de toros.

Hemos hablado antes de las diferentes suertes. Fíjense qué delicadeza tiene la tauromaquia, les llama «suerte» a las diferentes partes de la tortura. Suerte de varas –veinte centímetros de puya–; suerte de banderillas –unos arpones, que ya los han visto, que ahí se mueven–, y remate ya del todo, la suerte de la verdad, porque verdaderamente el toro muere. Esa es la verdad que tiene la tauromaquia.

Durante años no sentí nada ni hice nada ni a favor ni en contra de la tauromaquia, me volví, como muchos de ustedes han declarado, pasivo. Me daba igual que estuviese a que no estuviese. Yo lo tenía muy claro: no yendo yo tenía bastante. Y así me tiré un montón de años. Simplemente, creía que no yendo no formaba parte ya de ese espectáculo. Porque no se olviden de una cosa: una corrida de toros empieza con el paseíllo. Y ese paseíllo va acompañado de una música, y esa música te embarga, y esos trajes de luces, porque recordemos que los chiqueros, y aquí están los entendidos, están de cara al sol, cuando salen los toreros brillan más que en ningún momento de la lidia. Y uno, el que está allí, queda totalmente embargado por ese colorido, por ese cromatismo del albero, y empieza a formar parte de esa corrida de toros. Eres espectador, eres aficionado, pero de lo que sí que estoy seguro que eres es cómplice de lo que allí está ocurriendo, porque gracias a que tú vas, eso está pasando. *(Pausa.)*

Cuando se habló de iniciar una ILP en Cataluña, lo que llegó a Andalucía fue lo siguiente: «Los catalanes son separatistas, los catalanes son independentistas y por eso quieren suprimir las corridas de toros.» Se lo dice un andaluz, ¿eh?, que escuchó eso.

Bien, aquí les estoy mostrando once manifestaciones realizadas en el año 2009 en Andalucía. Y ahora les pregunto a todos ustedes, ¿ustedes creen que los andaluces somos separatistas, somos independentistas, o que las islas Canarias, que tienen abolidas las corridas de toros, lo son? Porque yo pienso que no. Y también pienso que esto es una iniciativa legislativa *popular*, del pueblo, del pueblo de Cataluña. Y no es independentista ni separatista, simplemente es un pueblo que les pide a sus representantes que acaben ya de una vez por todas con esta cruel y aberrante tradición.

Volviendo otra vez..., porque recuerdan el tema de la rana hervida, ¿verdad? En la política está pasando exactamente lo mismo. Al principio de la democracia, los políticos defendían con uñas y dientes lo que su pueblo les pedía. Un caso que todos conocerán y sabrán, como es lógico –y ya me queda poco tiempo, con permiso, señora presidenta– fue el del presidente de la Junta de Andalucía, que se declaró en huelga de hambre porque el pueblo andaluz le pidió que Andalucía entrara como autonomía por el artículo 151. Y aquel político se declaró en huelga de hambre, porque es lo que le pedía su pueblo.

Señoras parlamentarias, señores parlamentarios, no se dejen hervir en el agua. Peguen un salto de esa agua hervida. Durante toda la mañana hemos oído hablar de la libertad de las minorías. Dejen a esa minoría que tienen dentro de su partido que vote con la ética, con la moral o llámenle como les dé la gana, pero, por favor,

que voten en conciencia si se tienen que prohibir o no se tienen que prohibir las corridas de toros en Cataluña.

Gracias por escucharme.

La presidenta

Muchas gracias, señor Moreno.

Compareixença

de Núria Querol, doctora especialista en violència contra els animals, amb relació a la Proposició de llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00764/08)

Seguidamente es el turno de la señora Núria Querol Viñas. Ella és membre de l'Associació Americana de Criminologia, especialista en crueltat envers els animals i és metgessa, biòloga i també criminòloga. Per tant, crec que ens pot aportar algun punt de vista interessant en la matèria.

Endavant, senyora Querol.

La Sra. Núria Querol Viñas (doctora especialista en violència contra els animals)

Moltíssimes gràcies, senyora presidenta. Senyores, senyors diputats, organitzacions i públic assistent, els animals no estan fets per als humans, de la mateixa que les dones no estan fetes per als homes, ni els negres per als blancs. Aquesta contundent i commovedora frase de l'autora del *Color porpra*, Alice Walker, condensa algunes de les que es consideren les tres grans revolucions ètiques de la humanitat. La primera seria la igualtat entre els éssers humans, sense distinció del color de la pell; la no-discriminació pel sexe, i la que diuen els experts en ètica i en filosofia que serà la revolució del tercer mil·lenni, la no-discriminació en funció de l'espècie.

En els darrers temps, hem pogut constatar com la creixent sensibilitat de la societat condemna al maltractament els animals domèstics. De ben segur que recordaran la repulsa unànime a un dels primers casos públics de crueltat amb animals: la matança de quinze gossos de la protectora de Reus, l'any 2001. La repulsa al maltractament als animals per part dels ciutadans ha cristal·litzat en forma de destacables lleis arreu del món. Fora de les nostres fronteres, les reformes legislatives encaminades a protegir els animals han estat força remarcables. El 2002, com comentava la doctora Cano, la cambra baixa del Parlament alemany va fer història en votar a favor de la inclusió dels animals a la seva constitució.

En aquesta línia van seguir les constitucions d'Àustria i Suïssa, el 2004 i, com també comentava, a Catalunya reconeixem que els animals són quelcom més que coses. Al Regne Unit, França i recentment a Holanda, existeix legislació que prohibeix les relacions sexuals amb animals. A Califòrnia s'acaba d'aprovar una llei que suposaria la creació d'un registre policial de con-

demnats per maltractar animals, atesa la seva tendència a la reincidència. D'aquesta important proposició de llei i d'altres importants iniciatives, com, per exemple, el desenvolupament d'unitats forenses especialitzades en maltractament amb animals, en parlarem el proper mes d'abril a la Facultat de Dret de la Universitat de Harvard. Als estats d'Arizona o Virgínia, els veterinaris han de notificar la sospita raonable de maltractament a un animal per llei.

En les darreres dues setmanes s'ha elaborat, al Parlament del Regne Unit, un informe sobre com la violència domèstica i el maltractament a menors suposa un risc per als animals dins de la llar; com el maltractament als animals per part dels adults suposa un risc per als altres membres de la família, i com la crueltat envers els animals afecta els infants i els adolescents.

Un gran pas per ajudar les dones maltractades que no s'atreveixen a fugir de casa seva per por de deixar sols els seus animals de companyia –els recordo que dintre de la dinàmica del cicle violent, la dona queda aïllada i les seves úniques fonts d'afecte i d'amor acaben sent els seus fills i els seus animals de companyia... Doncs, s'ha aconseguit un important pas endavant que ha estat la inclusió dels animals a les ordres d'allunyament en casos de violència domèstica, en quinze dels estats d'Estat Units.

Aquests són alguns dels avenços legislatius, que són la traducció, per descomptat, de la motivació social. Són els ciutadans els que demanen aquestes reformes, i estan encaminades, doncs, a protegir aquests companys no humans, i el que fan és demostrar que hi ha aquesta, com comentava, creixent sensibilitat cap al patiment dels que no són humans.

D'altra banda, si ens traslладem a una dimensió una mica més fosca, la misèria de l'esperit humà –d'alguns humans, podríem dir– ha causat una quantitat immensa de dolor. Al llarg de la història, malauradament, encara també a l'actualitat, en tenim nombrosos exemples. Hi ha víctimes, humanes i animals, a les quals s'ha despersonalitzat, les quals es cosifiquen a causa de coses totalment injustificables: pors, supersticions, rituals, creences irracionals i diversions perverses. Recordem els infames cirks humans, les baralles d'ossos o braus i gossos a Anglaterra, com comentava el senyor Casamitjana. Les persecucions a les dones acusades de bruixeria, i com se les cremava juntament amb els seus gats, especialment si eren negres. Les execucions públiques per diversió. El sacrifici de centenars de milers d'animals al Nepal en el festival de Gari Mai, que ha estat molt controvertit, sobretot en aquest darrer mes de desembre. Els nens dimoni de Togo, on infants discapacitats, malalts mentals o epilèptics, és a dir, els febles, són colpejats, allunyats de la comunitat i abandonats a la seva sort.

El ritual zulu d'Ukweshwama, de malentesa masculinitat, en què es tortura un brau fins la mort, amb les mans nues, curiosament sortia fa poc en un diari sud-africà, amb les possibles conseqüències que podria tenir l'aprovació o no de la ILP sobre la continuïtat d'aquest ritual zulu. És a dir que a les seves mans hi ha potser alguna cosa més que no pas la continuïtat o no de les

curses de braus a Catalunya. I així, centenars de milers d'exemples de la vilesa humana.

Per què succeeix això? Hi ha moltíssims motius. És molt difícil simplificar –només faltaria que en quinze minuts ho poguéssim fer– les arrels, les justificacions de la violència. Però sí que sabem que la violència es pot perpetuar mitjançant el desenvolupament de diverses estratègies, que no deixen de ser estratègies protectores per a nosaltres mateixos; atribució de la culpa o simbolismes de la víctima, per exemple, l'encarnació del mal, la possessió per un esperit malèfic, l'intercanvi d'una vida a canvi de béns, o a canvi de desitjos, o bé amb la justificació del marc cultural o la tradició.

Va dir Elie Wiesel, premi Nobel de la Pau i supervivent de l'holocaust, que la neutralitat afavoreix l'opressor, mai la víctima. Per descomptat, el fet d'emparar-nos en excuses pot aconseguir apaivagar el sentiment de culpa que pugem tenir. Però qualsevol societat sana hauria d'arribar a un punt d'inflexió en què ens plantejem seriosament exercir el pensament crític i ens qüestionem si és ètic o no allò que fem.

Els prego que disculpin l'obvietat, però no podem oblidar que els braus no poden escollir formar part d'un espectacle lúdic i que no és necessari. La possibilitat de poder escollir i que es respecti la dignitat, el benestar i la integritat d'un mateix, és quelcom que hem après nosaltres, els humans, de manera molt vergonyosa, ja sigui amb l'abolició de l'esclavitud o l'aprovació del Codi de Nuremberg.

Pel que fa als animals, seria desitjable pressuposar la nostra bona fe cap a ells, atès que no poden escollir –estan totalment a les nostres mans– i procurar-los el màxim benestar. Qualsevol altra actitud podria considerar-se que té quelcom de pervers. D'altra banda, la nostra qüestionable diversió, els suposa, com s'ha parlat durant tot el matí i ara també, una tortura inimaginable. La definició de tortura és la següent: «Greu dolor físic o psicològic infligit a algú amb mètodes i utensilis diversos amb la finalitat d'obtenir una confessió» –que, lògicament, no és el cas– «o com a càstig». En aquest cas, doncs, sí que es correspon.

És interessant destacar que hi ha prestigiosos etòlegs, com el doctor Mark Bekoff, que és expert en emocions en animals, o la doctora Marian Dawkins, de la Universitat d'Oxford, que és experta en benestar animal, que expliquen que l'experiència del dolor en els animals pot ser molt més traumàtica fora de la seva situació natural, precisament perquè no comprenen el que els succeeix. És a dir, els posaré un exemple fàcil: a un adult que pateix dolor se li pot explicar el que li succeeix, si és una malaltia, si és un esdeveniment agut, i el fet de comprendre el que li passa pot mitigar la seva experiència del dolor. Però en el cas dels nadons, per exemple, doncs, no ens serveixen hores i hores de retòrica.

Si ens centrem, particularment ja, en els actes violents que s'exerceixen sobre el brau a la plaça, podem fer diverses consideracions. Jo ho sabem, no? Són una excepció a la directiva europea de protecció dels animals en el seu sacrifici. Constitueixen també una incomprendible excepció de la prohibició de matances públiques

d'animals. Els espectacles que involucren la mort d'altres animals, com galls o gossos, sortosament estan prohibits per llei, malgrat que podrien ser justificats per arguments similars als que podem sentir aquests dies.

No sé si vostès recordaran l'escàndol, el 2007, del jugador de futbol americà, en Michael Vick, que va estar detingut i condemnat per estar involucrat en baralles de gossos. Doncs, vaig tenir l'oportunitat, justament aquells dies de ser al Capitoli i assistir al visionat d'algunes de les pel·lícules que mostraven les baralles de gossos i algunes de les entrevistes amb les persones que estaven involucrades en aquesta activitat. No cal que els digui que va ser molt dur però va ser molt interessant, perquè aquestes persones explicaven, i fermament, com estimaven el seu gos i que aquest gos per a ells representava la noblesa, la valentia, la lluita, i que existien unes normes i uns codis entre ells molt estrictes i que s'havien de respectar. Això ens va sorprendre força a tots els que hi érem presents. I realment no tinc cap dubte que aquestes persones, de debò, creguessin en això que deien. Però l'evidència que desenes de gossos estaven sent trinxats en una terrorífica carnisseria.

Crec que és també molt important que reflexionem tots plegats sobre el fet que si els actes que es cometien sobre el brau a la plaça s'exercissin sobre un gat o sobre un gos, ho sabem, serien considerats delictes segons el Codi penal. A nivell social, el maltractament als animals no és quelcom que es pugui banalitzar ni es tracta d'un fet innocent, sinó que des del punt de vista de la criminologia, doncs, es considera un senyal d'alarma. La consideració pel maltractament als animals no és pas una cosa nova ni una cosa de la societat del benestar, i tampoc ho són la preocupació per les possibles implicacions a nivell individual i a nivell social, sinó que han estat motiu de reflexió per part de força autors, des d'autors fins i tot no gaire amants dels animals, com Sant Tomàs d'Aquino, qui recomanava la condemna social al maltractament als animals, ja que, segons deia ell, sent cruel cap als animals, un s'acaba tornant violent envers els humans. El filòsof John Locke deia que acostumar-se a turmentar i matar bèsties endurirà gradualment les ments dels homes i aquells que es complaguin en el sofriment i la destrucció de criatures inferiors no seran aptes per ser compassius o benivolents.

Això de ben segur que els sona, potser per pel·lícules o per sèries de televisió, però el maltractament als animals també s'utilitza com a ítem diagnòstic de diversos trastorns mentals. Un dels més importants és el trastorn de conducta en menors. En menors no podem parlar de trastorn antisocial de personalitat pel fet, doncs, que la seva personalitat encara s'està formant, però sí que podem parlar de trastorn de conducta. Hi ha diversos estudis que han observat que la crueltat envers els animals, en aquests menors, és un dels ítems més primerencs, i la precocitat va associada al mal pronòstic. Per tant, quan abans deixem d'obviar el maltractament als animals, en el cas dels menors, en la infantesa i l'adolescència, potser deixarem de perdre oportunitats d'intervenir de manera més ràpida i aconseguir un millor pronòstic d'aquests nens que ja manifesten un comportament violent.

Aquest matí s'ha parlat de l'informe..., que el va encarregar el Defensor del Menor a la Comunitat de Madrid l'any 99, i m'imagino que per qüestions de temps no ha estat possible esmentar algunes de les conclusions, que a mi em van semblar força interessants. Aquest estudi, en una de les mostres de nens..., de 344 nens, el 72 per cent d'aquests infants deia que no els agradaven els toros, i els arguments que ells donaven eren la mort i el sofriment de l'animal.

Més coses interessants d'aquest estudi és que es desaconsellava..., als nens que presentaven una predisposició cap a la protecció dels animals o que eren especialment sensibles cap a la natura o cap als animals, es desaconsellava que se'ls portés a esdeveniments taurins; és lògic, perquè seríem, fins i tot, una mica sàdics si sabem que els podríem fer patir. Però són recomanacions que es recullen en aquest informe. Acabo, senyora presidenta. També es desaconsella el visionat o ser testimoni de maltractament als animals per part d'adults o adolescents en les festes populars. Bé, i, finalment, és interessant tenir en compte que aquest estudi es va realitzar a la Comunitat de Madrid fa uns onze anys. Segurament si aquest estudi el féssim ara a Catalunya, amb els nostres infants, trobaríem encara més reaccions d'empatia i de compassió cap als animals.

Bé, sabem per molts estudis que els animals són les víctimes inicials, en casos de violència, preferides per diversos motius: la seva desprotecció, la impunitat dels delictes –en criminologia se sap que és fonamental la certesa de la pena–, la dessensibilització social i la normalització d'actes violents. Saben vostès que no són pocs els indrets on els joves s'entretenen cremant gats o disparant-los amb escopetes de balins, i sempre surt algú que diu «només són animals», o bé «són coses de joves».

També existeix una persistència, encara ara, d'una concepció força cartesiana de la natura, en què els animals encara són vistos com a objectes a la nostra disposició. Aquesta visió empobrida del món contrasta amb les hipòtesis de diversos autors, que parlen de la nostra predisposició natural cap als éssers vius. Erich Fromm descrivia la biofilia com la passió per allò que és viu. I el Premi Pulitzer i entomòleg Edward Wilson va definir biofilia com l'afinitat emocional innata i inconscient dels éssers humans cap a la resta dels éssers vius. És, doncs, fonamental, destacar el paper clau de l'educació a diversos nivells. El manteniment d'aquesta tendència natural de respecte envers els altres éssers vius, el foment de valors com l'empatia, la compassió i el respecte pel medi ambient.

I, ja per acabar, les més de 180.000 signatures ens han obert un marc històric de debat, on tenim l'oportunitat d'exercir la compassió, la generositat, la bondat, la justícia, i demostrar que som dignes d'anomenar-nos éssers humans.

Moltes gràcies, senyora presidenta, senyores i senyors diputats.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora Querol.

En su día, cuando fijamos las reglas, consensuadamente, de cómo dirigiríamos este proceso de comparencias, acordamos, los diversos grupos parlamentarios que cuando tuviéramos problemas de tiempo, de algún modo, quien renunciaría a ese tiempo seríamos los propios parlamentarios, parlamentarias, en favor de los comparecientes que, insisto, en una idea que lanzaba esta mañana, son los protagonistas de este trámite inventado en este Parlamento, de manera que... Bueno, inventado..., este novedoso trámite que tenemos en el Parlamento de Cataluña. De manera que quisiera recordarlo en este momento, porque estamos justo..., se ha producido ya esta situación. *(La presidenta riu.)* Vamos mal de tiempo. A las seis y media empezaremos con la siguiente comparencia, de manera que estos veinticinco minutos que nos quedan, nos quedan para todos, para poder hacer estas intervenciones, que recuerdo que no es obligatorio que todos los grupos intervengan en cada uno de los turnos que tenemos, que también es algo a recordar.

La idea sería..., no es en momento para fijar posiciones, esto ya tendremos otras oportunidades, es un momento para concretar, para preguntar, para aclarar alguna duda que haya podido suscitarse.

Dicho esto, y para no ocupar yo precisamente el tiempo que nos queda, paso la palabra al representante de Convergència i Unió..., senyor Josep Rull.

El Sr. Rull i Andreu

Moltes gràcies, senyora presidenta. Gràcies a la senyora Cano, al senyor Moreno i a la senyora Querol per les seves intervencions. Molt ràpidament. Agradecer que desde más allá de la Franja de Ponent, desde más allá del límite de Cataluña, pues, hayan voces que hayan aceptado a comparecer hoy aquí y expresar que la defensa de una determinada opinión no tiene que ir vinculada con una adhesión o no hacia una identidad colectiva, llámenle España o llámenle Cataluña.

En una de la documentación que nos han entregado, aquí hay españoles ilustres –esta mañana me refería a dos, a Lope de Vega o a Paco Umbral– que en diversos momentos de su vida expresaron su posición contraria a los toros. Francisco de Quevedo, Gaspar Melchor de Jovellanos, Francisco José de Larra, Fernán Caballero, José Zorrilla, Joaquín Costa, Azorín, Benavente, Machado... Por tanto, ustedes no son la excepción desde esta perspectiva. Expresan una actitud absolutamente comprensible –primer elemento.

Segundo elemento, me gustaría preguntarle...

La presidenta

Le quedan veintidós segundos.

El Sr. Rull i Andreu

...al señor Moreno –sí– cuál es la evolución de los espectáculos con toros en Andalucía Es decir, ¿se ha cerrado alguna plaza de toros en los últimos años? ¿Detectan que hay menos afición..., hace veinte años que ahora?

I un tercer element, i em referia a la senyora Querol, en el sentit que, si no m'erro, a Canàries encara estan permeses les baralles de galls, eh? I, per tant, que no és una qüestió remota o que es dugui a terme a llocs d'altres continents sinó que a l'Estat espanyol també es produeix una activitat d'aquestes característiques, amb una defensa, diguem-ne, del seu element cultural.

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Rull. Senyor Pérez, té la paraula, en nom de Socialistes - Ciutadans pel Canvi.

El Sr. Pérez Ibáñez

Moltes gràcies, senyora presidenta. Efectivament, usted comentaba, y creo con un cierto acierto, el decir que lo que se estaba debatiendo en el Parlamento era consecuencia de la identidad moral de Cataluña, y se ha esforzado en demostrar este tema. Durante varios días intentamos decir que aquí no hay temas identitarios, ¿eh?, que no es el tema de Cataluña, que si Cataluña es..., ni de España, ¿no? Intentamos definirlo como cualquier otro tema. En cualquier caso, créame si le digo que, si nosotros somos un poco diferentes al resto –que yo creo que no, pero bueno, en cualquier caso, si lo fuéramos–, no es porque tenemos prohibido exponer animales, prohibimos, además, lo de los pájaros, además hemos prohibido el tema de los circos, además tenemos también prohibido que los animales sean diferentes de las personas, sino que en Cataluña si somos un poco diferentes es precisamente por todo lo contrario, ¿eh?, porque se han generado, de alguna manera, espacios de libertad y de respeto a las minorías y de respeto a aquellas personas que piensan diferente.

En cualquier caso, sí que es importante que se ponga sobre la mesa el tema el sacrificio cero en las perreras, que es un tema que también..., que tiene mucho que ver con lo que estamos hablando en este momento.

Yo pensaba que usted venía en condición de torero. Era la información que nos habían facilitado también los compañeros a la hora que... Creo que no es así, usted no... Usted ha hecho una frase... Dice que «lo que ve un niño queda inculcado para siempre», el torero bueno, el toro malo; yo creo que no es así, y el hecho de que no es así es usted. Usted ha cambiado, ¿eh? Lo que ven los niños...

La presidenta

Li demano que abreugi, si us plau.

El Sr. Pérez Ibáñez

...se puede modificar de muchísimas maneras. Pero, en cualquier caso, sí que es verdad que en este terreno usted cambió de opinión, y a lo mejor cualquier otro día puede cambiar de opinión. *(Rialles.)*

Y si me lo permite, señora presidenta, y para terminar, ha habido una alusión –supongo que es posible, ¿no?– hacia mi persona por parte de la representante del co-

lectivo que quisiera rápidamente..., además ha repartido unos papeles...

La presidenta

Rápidamente, por favor, porque...

El Sr. Pérez Ibáñez

Es una alusión, ¿eh?

La presidenta

...tenemos que acabar a y media.

El Sr. Pérez Ibáñez

Lo que dice o lo que dije en tierras castellanas es que nosotros intentaríamos llegar a un consenso, a un acuerdo. No creo que esté tan mal —no creo que esté tan mal. Y lo que dije, además, es que si eso no fuera posible, pues nosotros votaríamos en una determinada dirección. Creo que que un partido vote en bloque tampoco está tan mal. ¿Solo está mal cuando es en bloque para el Partido Socialista?, ¿o sirve también para otros partidos que también votaran en bloque en otra dirección? ¿Tienen derecho a expresarse...

La presidenta

Senyor Pérez...

El Sr. Pérez Ibáñez

...las minorías dentro del Partido Socialista o también otras minorías que a lo mejor voten en una determinada dirección?

La presidenta

Senyor Pérez, em sembla que ja està plantejada la pregunta.

El Sr. Pérez Ibáñez

Estoy de acuerdo con su argumentación, pero válida para todos. Y que conste que en mi partido siempre he dicho que hay diversas posiciones, como explica en el documento que usted ha explicado. Unos, a favor; otros, en contra, y una mayoría que seguramente no tiene claro...

La presidenta

D'acord, senyor Pérez.

El Sr. Pérez Ibáñez

Muchas gracias, señora presidenta.

La presidenta

Li passo la paraula a la senyora Patrícia Gomà, en nom d'Esquerra Republicana de Catalunya.

La Sra. Gomà i Pons

Gràcies, presidenta. Hauré d'allargar un pelet més la intervenció que tenia pensada perquè...

La presidenta

Li demano que abreugi, perquè podem abreujar. I em sembla, a més, que quedem bé si ho sabem demostrar.

La Sra. Gomà i Pons

Sí, sí, quasi que ens menja més temps la presidència que nosaltres, però ho intentaré.

Els volia sobretot agrair que siguin avui aquí, i el seu testimoni i les seves exposicions. Una pregunta molt concreta tenia per a la senyora Querol, perquè és especialista, doncs, en aquests temes, i el que li volia preguntar és que suposo que comparteix, no?, que hi hagi una prohibició d'accés a les curses per part dels menors, dels infants, dels nens petits? I, en tot cas, quins són els efectes que produiria que no hi hagués aquesta prohibició; quins són els efectes que pot produir en els menors, doncs, visionar l'espectacle en qüestió, les curses de braus.

Quan vostè feia la seva exposició, senyora Querol, evidentment hi ha una repulsa generalitzada al mal tracte animal en la societat. Nosaltres creiem que és fruit d'aquest progrés moral, del qual ens parlava aquest matí el senyor Wagensberg. Tot i que queden algunes llacunes, nosaltres tenim l'esperança que una quedarà resolta en aquest Parlament en els propers mesos.

Al senyor Moreno, doncs, el seu testimoni..., su testimonio nos ha dejado impresionados. No tenemos preguntas concretas a hacerle, pero sepa que ha sido un testimonio, pues, muy sentido, ¿no?, desde su persona, muy vivido y que creo que ha dejado impactada a más de una persona.

I, per últim, a la senyora Cano, miri, per mi, segur que per a tots els membres d'aquest Parlament, és un orgull ser catalans. Es un orgullo ser catalanes, y estoy contenta que una andaluza hoy nos ponga sobre la mesa un motivo más para sentirnos orgullosos de ser catalanes.

Y la última cuestión, dado que me aludía indirectamente el diputado socialista al hablar sobre los bloques de voto decidido o no decidido. Bien, yo quería...

La presidenta

Si us plau...

La Sra. Gomà i Pons

Jo volia fer una matisació sobre això.

La presidenta

Acabem-ho, perquè, a més, no és un debat entre parlamentaris.

La Sra. Gomà i Pons

Sí, és que volia fer una matisació sobre això, si m'ho permet, presidenta, i acabo.

Jo crec que és positiu quan una formació política té un ideari per tothom conegut, un programa electoral, és a dir, es presenta amb la pretensió de portar a terme determinades coses. Una de les propostes d'Esquerra

Republicana, i crec que per qualsevol elector d'Esquerra Republicana coneguda, és que està en contra de les curses de braus i ha lluitat en reiterades ocasions i legislatures per portar endavant aquesta prohibició.

Per tant, ser coherents dient que votarem conforme al nostre programa electoral no crec que sigui cap disbarat, que ningú ho trobi una incoherència. Res més.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies. Té la paraula el senyor Rafel Luna, del Grup Parlamentari Popular.

El Sr. Luna i Vivas

Moltes gràcies, senyora presidenta. Dar las gracias a la señora Cano, a la señora Querol y al señor Moreno, sobre todo por el tono que han tenido, y yo diría que, incluso, educativo, para los que realmente, pues..., algunos temas que ustedes han hablado nos han podido servir como ayuda. Les agradezco mucho, de verdad, ese tono.

Señora Cano, mire, yo fui uno de los ponentes de la Ley de protección de animales en Cataluña. Tuve ese honor, conjuntamente con otro miembro que está en esa comisión, con el señor Rull, de hacer esa ley tan avanzada en tema de la protección de los animales. Le digo esto porque vea usted en mí que, aunque sea aficionado a los toros, y no escondo de decirlo, tengo una sensibilidad por lo que son los animales. O sea, no todos somos en contra de todo.

Decirle también a usted, con todos los respetos del mundo, que sí que es verdad que Cataluña es una gran defensora de los animales, pero en Cataluña también tenemos una historia taurina, que data de hace siglos y que está reflejada como tal, y eso forma parte también de nuestra identidad. Identidad como son los correbous en las Tierras del Ebro, en los cuales tenemos hasta manifestaciones, o alcaldes, o manifiestos que se están haciendo, por formaciones políticas, declarando de fiesta nacional los correbous en las Tierras del Ebro.

Quiero decirle, señor Moreno, que usted ha hablado de la experiencia. Yo le agradezco mucho todo el relato que ha hecho. Es verdad, todos podemos cambiar. Lo importante es que no te inculquen –lo importante es que no te inculquen–, lo importante es que te eduquen. Mi padre un día me llevó a cazar, y yo no he vuelto a cazar, y no me gusta la caza. Mi padre me llevó a pescar, y no me gustó la pesca y no volví a pescar. Mi padre me llevó un día a los toros, y volví para casa y dije que no me gustaban. Y un día, leyendo libros de mi padre, empecé a descubrir algo que yo llamo arte y cultura. Y como a mí en mi casa nunca mis padres me han inculcado nada, han tratado de educarme y que yo libremente tome el camino que tenga que tomar, igual, después de la comparecencia de todos ustedes, tengo que reflexionar un poco y pensar diferente. Con las actitudes de ustedes podría conseguirse, con las actitudes de otras personas quizás no.

Señora Querol...

La presidenta

Senyor Luna..., vagi acabant, si us plau, perquè ja li ha passat el temps.

El Sr. Luna i Vivas

Señora presidenta, es un segundo.

Senyora Querol, a mi m'agradaria que tot aquest informe que vostè ha llegit, que és un informe, si no ho tinc mal entès, sobre la retransmissió de les corrides de bous..., m'hauria agradat que hagués començat o hagués tingut més temps i hagués les conclusions que diuen que no hi ha cap problema si es veuen en família. Els correbous, si es veuen en família. És clar, han agafat un informe, l'han sectorialitzat i l'han parcialitzat, però al final de l'informe la conclusió és aquesta.

Les vuelvo a dar las gracias, de verdad, por el tono en que lo han hecho, por la amabilidad en que lo han hecho, de verdad. Me he sentido muy cómodo y muy a gusto, y no me he sentido en ningún momento inquieto ni molesto.

Muchísimas gracias.

La presidenta

Gràcies, té la paraula el senyor Francesc Pané, d'Iniciativa - Esquerra Unida.

El Sr. Pané Sans

Gràcies, senyora presidenta. Volia donar les gràcies sentides a la senyora Cano, al senyor Moreno i a la senyora Querol per la seva compareixença. I per avançar, fer una apreciació general i, després, les preguntes a cadascuna de les persones.

La apreciació general es que, oye, no solo nos sentimos cómodos con sus discursos, con lo que nos han dicho, sino además les tenemos que agradecer mucho, mucho ese respeto que tienen por la tradición democrática de los pueblos y habiéndola concretada, además, en el de Cataluña con respecto a la delicadeza con los animales, ¿no?, a ese progreso. Bueno, yo creo que eso es fruto de muchas circunstancias y que, con toda seguridad, hay otros pueblos que también adelantan, ¿no?, y que adelantan decididamente. De todas maneras, muchísimas gracias por el piropo a los catalanes por parte de quienes no sois catalanes y, en cambio, hermanos en la sensibilidad.

Quería preguntar a la señora Cano si en este mismo sentido no es verdad que Inglaterra nos ha ayudado mucho a Europa a adelantar en la sensibilidad de respeto a los animales y de ahorro de torturas y de malos tratos a los animales, aun cuando esos malos tratos fuesen una tradición.

Al señor Antonio Moreno se lo voy a preguntar en catalán..., perquè estic segur que, a més a més, m'ho agrairà i que em contestarà. Jo havia llegit de vostè alguna cosa sobre la butlla papal amb relació als toros. Podrà fer-nos-en cinc cèntims, sobre la butlla papal? Podrà referir-s'hi després?

I a la senyora Querol, i acabo, el mal tracte als animals per a les mateixes persones que el fan té alguna reflexió majoritària en el mal tracte a éssers humans que hi ha en el seu entorn i que són més febles que aquell que maltracta els animals? Hi ha una relació o no?

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Gràcies, senyor Pané. Té la paraula el senyor Albert Rivera, del Grup Mixt.

El Sr. Rivera Díaz

Gràcies, senyora presidenta. Gracias, en nombre de Ciudadanos, a los comparecientes: a la señora Cano, al señor –perdón, me he olvidado de su nombre, ¿señor...? (*veus de fons*)– Moreno, perdone por el lapsus, y a la señora Querol, también.

A mí me permitirán que discrepe en algo absolutamente en este tono democrático de la señora Cano en el intento de definir la identidad de un pueblo y menos en Cataluña, precisamente, ¿no? Porque para saber cómo es Cataluña hay que saber también cómo son sus ciudadanos, porque desde Ciudadanos pensamos que la identidad de Cataluña no es una, son 7 millones, 7 millones de catalanes y cada uno con nuestras circunstancias, nuestras características, nuestro origen, nuestras costumbres, nuestra lengua; en definitiva, una pluralidad catalana. Por ejemplo, en esa tesis que usted hacía de la identidad de los pueblos, pues, evidentemente, deberíamos concluir que si hubo tres plazas de primera en Barcelona en el siglo xx, podríamos definir que Barcelona era la capital taurina de España, ¿no? Y, por tanto..., yo no creo que eso fuera así, porque habría gente aficionada a los toros y otra que no lo era, que no lo éramos, porque yo no soy aficionado a los toros, por ejemplo, ¿no? O por esa regla de tres, pues seguramente si cogemos los *shares* de audiencia de televisión, resulta que todos los catalanes somos fans de Belén Esteban, porque como el 22 por ciento del *share* es del programa de la señora Belén Esteban, seríamos todos aficionados o todos seguidores de Belén Esteban. No es así, no todos somos aficionados a Belén Esteban, no todos somos antitaurinos ni protaurinos, somos una inmensa mayoría de catalanes que tenemos cada uno nuestras propias circunstancias.

Y le pediría, también, que supiera y que se llevara una imagen de Cataluña de una Cataluña plural, que no tiene una sola identidad, que se comporta de forma plural en función de sus ciudadanos. Por ejemplo, el ejemplo de que uno de cada dos catalanes tenemos padre o madre andaluz, como es mi caso, como el señor..., y presidente del Málaga. Por lo tanto, esa diversidad yo quiero también que la sepan y la conozcan. Y, por lo tanto, aquí hay gente que le gustan los toros, gente que quiere prohibir los toros y una inmensa mayoría que no somos ni una cosa ni la otra. Por lo tanto, pido también que se lleven también esta impresión de aquí del Parlamento catalán, que es importante también, que reflexionemos todos de cómo somos, ¿no? Y les agradezco mucho su comparecencia y el tono.

Y a la señora Querol también le quería hacer la pregunta, que creo que ya más o menos podía quedar en parte con las conclusiones de ese informe... Es decir, yo también tenía entendido que ese informe es sobre..., o sea, la emisión en televisión de los toros; por lo tanto, eso es un debate que me parece muy legítimo y muy razonable que lo hagamos, con los menores, pero creo que ese es otro tema. El debate que hoy estamos haciendo aquí es si se quiere prohibir por ley una tradición que se llaman toros y luego por otra ley queremos hacer fiesta nacional a los *correbous*, que también formaría parte de esa identidad que decía la señora Cano. Por lo tanto, si nos puede aclarar las conclusiones..., les conclusiones, aquestes, senyora Querol, d'aquest informe.

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Moltes gràcies. Bien, pues una vez han intervenido los diversos grupos parlamentarios, ustedes tienen un ratito para contestar, les ruego que sea lo más breve posible, ya comprenden como estamos de tiempo, pero...

Adelante, señora Cano.

La Sra. M. Mercedes Cano Herrera

Sí, muy brevemente, uno a uno, rápidamente, empezando..., bueno, el señor Pérez me ha hablado de esta reunión que ha tenido. Realmente, yo no veo mal que un partido vote lo que ha dicho que va a tener..., según lo que lleva; lo que veo mal, y perdonen que les haya entregado la... Les he entregado una publicación que ha salido en Castilla y León –por cierto, no soy andaluza, soy de Santander, aunque esté en CACMA; bueno nací en Santander–, pues lo que veo mal es que se diga literalmente o, bueno, se publique –no sé si se ha dicho o no se ha dicho, pero se ha publicado– que, en cuanto a los antitaurinos, los socialistas catalanes han explicado que es cierto que existen dentro del PSC, pero son un grupo reducido que no será un problema para la decisión que hemos tomado. Eso dice. De hecho, David Pérez, diputado del PSC, ha explicado que en primer lugar intentarán llegar a un consenso, pero que si no es posible, se impondrá la doctrina de partido. De ahí mi pregunta diciendo precisamente porque siempre he pensado que el grupo catalán una de las cosas que ha tenido..., perdón, el Grupo Socialistas una de las cosas que ha tenido es tener en cuenta las opiniones antes de decir algo, me parecía algo..., que piensen ya lo que van a votar sin habernos escuchado, que digan lo que van a votar sin haber escuchado las comparecencias que han pedido, me parecía que iba totalmente contra de la, y aquí sí, identidad del Grupo Socialistas, o de cualquier otro. Creo que antes hay que escuchar. Esa era la primera.

Después, en cuanto..., creo que hablaba de la historia, si nos ha ayudado Inglaterra o no. Vamos, a ver, los toros, bueno, las prohibiciones de los toros para nada tienen que ver con el mundo anglosajón. Iba a empezar por la bula de Pío V, puesto que lo han preguntado a Antonio. En realidad las prohibiciones han venido casi siempre del mundo mediterráneo, la bula, ya hablará Antonio de ella, la bula es cristiana, y el cristianismo

no es anglosajón. A los anglosajones les van a imponer el cristianismo después, el cristianismo es anterior, es mediterráneo. Pero después tiene que ver con todos los gobiernos, con todos..., perdón, sí, con todos los políticos que ha habido liberales, y esta mañana han vuelto a decir: «No con aquellos que se han impuesto, no con las dictaduras.» Tenemos, que tiene que ver con nosotros, con los mediterráneos, legislaciones en los regímenes ilustrados y liberales; tenemos la pragmática sanción de Carlos III que prohíbe el espectáculo taurino; la memoria para el arreglo de la política de los espectáculos y las diversiones públicas y sobre su origen de España, de Jovellanos, ministro de Carlos IV; tenemos que el Congreso de los Diputados el 94, en 1894, también presenta una iniciativa legislativa popular, exactamente igual que esta curiosamente. Entonces, no tiene nada que ver con los anglosajones. Evidentemente, los anglosajones nos han enseñado muchas cosas del respeto animal, pero no tiene nada que ver la prohibición de las corridas de toros con el mundo anglosajón, sino que es puramente mediterráneo.

En cuanto a la larga tradición que decía sobre las corridas de toros..., perdón, sobre los espectáculos taurinos, es cierto que Cataluña tiene, pero no de sangre. Estamos hablando del espectáculo de sangre, no estamos hablando de espectáculos de no-sangre. O sea, los toros no son una larga tradición, no hay más que mirar la hemeroteca de *La Vanguardia*, incluso viene el rey y ni siquiera se hacen festejos taurinos porque dicen que eso va contra la identidad catalana. En la hemeroteca de *La Vanguardia* está todo. No hay, es verdad; espectáculos de sangre, no. Otra cosa es que yo..., de lo que realmente me han pedido que hablase es de las corridas, no de los *correbous*, entonces, no sé, de los *correbous*, no puedo hablar.

Sí, las corridas de toros no hay..., realmente hay mucha más oposición. Hay tres plazas, es cierto, pero una está constantemente embargada porque no paga y no tiene aforo, lo tengo también todo..., no hay más que buscar en *La Vanguardia*. (*Veus de fons*.) Sí, pero realmente no hay ninguna que esté constantemente y que tenga éxito, la que no está embargada... No, no, digo en la tradición, que es lo que decíamos, en el siglo... (*Veus de fons*.) Sí, sí, cuando había tres plazas de toros... Le puedo dejar lo que tengo de *La Vanguardia*, pero, vamos, hay mucho, es todo de hemeroteca, ir buscándola y constantemente. En una hay un incendio porque está de almacén para balas de paja y está al lado del gas; la otra..., o sea, ¡no hay! Realmente..., o sea, que sí, hay unas plazas de toros, pero que no se utilizan. La otra se utiliza para espectáculos de ópera. Y creo que no había ninguna pregunta más para mí.

¡Ah!, sí, que para saber cómo es Cataluña hay que saber cómo son sus ciudadanos, bueno, es algo así como decir que un ginecólogo nunca podrá saber cómo tratar a una mujer porque no es mujer. Precisamente, en la antropología lo que hacemos es estudiar a los grupos sociales. Y, evidentemente, las entidades individuales son muchas, pero dentro de eso hay un marco, y a ese marco general es al que yo me he referido; no a todas las individualidades que componen ese marco general. Creo que no hay tiempo...

La presidenta

Muchas gracias. Lo que ocurre es que como ha hecho una alusión personal al señor Pérez, yo me veo en la obligación de darle treinta segundos al señor David Pérez.

El Sr. Pérez Ibáñez

Muchísimas gracias, señora presidenta, creo que menos. Mire, yo no dije lo que aparece publicado aquí; yo, efectivamente, comenté que intentaríamos llegar a un consenso, y sobre todo dije una cosa muy importante que ha aparecido publicada en algún medio de comunicación: que estas comparecencias eran importantísimas y que servirían, como mínimo, para fijar las posiciones de todos y cada uno de los diputados. Por tanto, tengo que decirle que no es cierto lo que aparece, algunas de las cosas que aparecen publicadas en ese documento. En todo lo demás, por supuesto que sí.

Muchas gracias, señora presidenta.

La Sra. M. Mercedes Cano Herrera

Entonces les doy las gracias, porque me devuelve un poco la confianza en los políticos.

La presidenta

Gracias. Señor Moreno, ¿tiene alguna cosa que decir?

El Sr. Antonio Moreno Abolafio

Pues sí, señora presidenta, con su permiso.

Evolución de los toros en Andalucía. Bueno, aquí tenemos el presidente de la Federación Española para la Defensa de las Corridas de Toros y sabe que en Andalucía, ¿eh?, las corridas de toros..., sobre todo el número de espectadores que van a las corridas de toros, va en descenso. Bien es cierto de que se han intentado hacer más corridas de toros, más plazas portátiles para llevar las corridas a lugares donde nunca antes habían habido corridas de toros.

Lo cierto es que datos de la Universidad de Almería, en la conferencia sobre tauromaquia celebrada en el año 2008, rebelaron que en Andalucía hubieron en el año 2007, 2 millones y medio de espectadores. Ojo, digo espectadores, no digo aficionados, que es otra cosa muy diferente; una cosa es un espectador, otra cosa es un aficionado. Bien, 2 millones y medio de espectadores para mil setecientas corridas. Aquello nos daba una media de 1.666 periódico de espectadores por corrida, es decir, que no se llenaba ni una simple plaza portátil con 2.500 localidades.

Sí, efectivamente, la afición en Andalucía se va perdiendo. Hay espectadores, hay toreros, como se ha dicho esta mañana, que son capaces de mover masas, ¿eh?, pero por regla general... Si antes, por ejemplo, en la Feria de Sevilla en dieciocho-diecinove corridas había diez «completo, no hay billete», estamos pasando a dos o tres corridas en esta última feria taurina de Sevilla. En Málaga una sola con «no hay billetes», cuando antes mínimo eran cinco o seis las que también había que no habían entradas, porque se había vendido todo el papel.

Eso demuestra que Andalucía, como Cataluña, también está cambiando.

Cambio de postura. Cuando digo que cuando esta idea de la tauromaquia entra en un niño y que ya le dura para siempre, efectivamente, dura para siempre, porque a mí me ha durado. Pero con ello lo que vengo a demostrar es que dura para siempre, pero que si yo he cambiado, usted puede cambiar –usted puede cambiar– y todos podemos cambiar, y yo también, por supuesto.

Yo he sido cazador, he sido pescador, y hoy no lo soy; he sido carnívoro, y hoy no lo soy. O sea, me considero que he ido evolucionando junto con mis ideas. Defiendo los animales, y, por lo tanto, no me los como. Y eso es una evolución personal, exclusivamente mía. Intento no contradecirme en lo que creo, ¿eh? ¿Puedo estar equivocado? Por supuesto, pero para mí es lo que creo y es lo que defiendo, igual que cada uno de los estamos aquí.

Ha comentado usted antes que tuvo una educación y que usted por sí mismo descubrió que le gustaba la tauromaquia y que, entonces, pues sí se ha aficionado a la tauromaquia. Mire usted, yo afortunadamente también tuve una buena educación y no estudié frente a un colegio de pago, sino dentro de un colegio de pago, y también descubrí cosas cuando dejé la tauromaquia, muchas cosas: descubrí que cuando se defiende la tauromaquia diciendo que si desaparece, desaparecen las dehesas, ¿eh?, es una falacia. Mire usted, en España, y son datos del ministerio de agricultura y pesca español, alimentación y medio ambiente, etcétera, ¿eh?, habla de más de 6 millones de hectáreas de dehesas en España, de las cuales tan solo aproximadamente trescientas mil se dedican a la cría del toro para la lidia –no toro de lidia, sino toro para la lidia. O sea, si desaparecen las corridas de toros, si llega a desaparecer el invento del toro para la lidia, las dehesas van a seguir porque llevan ahí montones de años, ¿eh?, y hemos visto que por trescientas mil el resto van a continuar. O sea, no hay peligro para nuestras dehesas, ninguno.

Descubrí también... (*Veus de fons.*) No, es por el tema del descubrir, ¿no?, usted descubrió que le gustaba, yo descubrí que no me gustaba y encima me puse a investigar, me puse a estudiar. ¿Por qué no me gusta? ¿Qué hay detrás de todo esto que yo he aprendido y que me han ido enseñando educadamente? También descubrí, mire usted, que el toro, ¿eh?, no es una raza, y ya se ha comentado aquí, ya se lo comentado el señor Casamitjana, es una manipulación humana; por lo tanto, si desaparece el toro de lidia, no afecta en nada a la biodiversidad de este territorio tan grande donde estamos todos y que se llama España. No hay problema.

Y en cuanto a lo que usted me ha preguntado, bueno, he entendido lo de la bula, pero le voy a comentar algo: en mi educación y en los años en los que yo me educué, la biodiversidad y riqueza lingüística de este país no me la enseñaron. Mire usted, cuando yo me crié me enseñaron a amar las corridas de toros y a que el Madrid tenía que ganar la liga por narices, ¿eh? –años sesenta. A eso fue a lo que a mí me educaron. Afortunadamente y gracias a la benevolencia que han tenido conmigo aquí en Cataluña, algo se me queda en el oído y más o

menos, pues, voy entendiendo algo. Esfuerzo personal, no educativo.

Usted me pregunta por la famosa bula del Papa Pío V. Bien, le diré, el Papa Pío V fue subido a los altares y declarado santo –voy a terminar, esto va a ser muy cortito, señora presidenta–, y el 1 de noviembre de 1567 el Papa Pío V dictó la bula «*De Salute gregis Dominici*», por la cual se prohibían terminantemente y perpetuamente las corridas de toros y decretando pena de excomunió inmediata contra cualquier católico que las permitiera o participase en ellas. Igualmente ordenaba que no se diera sepultura eclesiástica a los católicos que pudieran morir como consecuencia de intervenir en cualquier espectáculo taurino. Posteriores disposiciones modificaron con derogaciones y anulaciones parciales el contenido de la citada bula, pero siempre con la condición inexcusable de que se cumplieran dos requisitos: que las corridas no se celebrasen en días de fiesta y que en su desarrollo se tomasen las medidas necesarias para evitar en lo posible cualquier muerte de persona. Y, en todo caso, para monjes, hermanos mendicantes de cualquier religión, religiosos regulares y todos aquellos creyentes católicos que la conocieran, para todos ellos sigue vigente esta bula. O sea, que, señoras y señores, si ustedes son creyentes católicos, ¿eh?, que sepan que esta bula va también con ustedes, y harían muy bien en prohibir las corridas de toros en Cataluña. (*Rialles.*)

La presidenta

Muchas gracias. Senyora Querol, és el seu torn.

La Sra. Núria Querol Viñas

Després d'això, estic sense paraules. Bé, respecte a l'informe sobre els possibles efectes psicològics en els menors que va encarregar, com dèiem abans, el Defensor del Menor l'any 99 són en realitat quatre estudis diferents que es van fer i que després van ser revisats i analitzats pel doctor Echeburúa, que bé saben que és un gran especialista en violència. La conclusió, *grosso modo*, que es va treure d'aquests estudis era que en general les curses de braus no generaven greus efectes ni trastorns psicològics en els nens. Llavors, el mateix Echeburúa diu a les conclusions de l'estudi que una cosa és que es generin o no trastorns psicològics, que és una cosa força greu, lògicament, i l'altra és l'aprenentatge en el respecte creixent cap als drets dels animals, que forma part d'una societat cada vegada més evolucionada. Això forma part de les conclusions del mateix estudi que va encarregar el Defensor del Menor, és a dir, que hi ha aquesta contraposició entre..., d'una banda, hem de mirar si afecta o no afecta greument psicològicament els nanos i, l'altra seria veure quins valors s'estan inculcant a aquests nens. És veritat que la nostra societat és cada vegada més sensible, llavors, què els estem ensenyant, a aquests nens, no?

I això lliga una miqueta amb el que els comentava abans, que dintre de les recomanacions que recull el doctor Echeburúa hi ha no portar a curses de braus, ni a festes amb animals, nens que siguin sensibles, nens que mostrin una predisposició o una tendència cap a la

protecció dels animals, precisament, per tal de protegir-los i que no els fem mal.

També diu que existeix la possibilitat que es pugui produir en casos de visionar esdeveniments que siguin especialment traumàtics i vistos de manera repetida..., que no es pot excloure la possibilitat que es desenvolupi estrès posttraumàtic. És més coneguda la patologia de l'estrès posttraumàtic, ho saben vostès, no?, pels veterans de guerra, però és una patologia que també es dona en les dones que són víctimes de violència de gènere, i trastorna totalment la vida normal d'una persona.

Llavors, davant d'aquestes possibles recomanacions, d'aquests possibles efectes, que queden una mica oberts dintre d'aquest informe, també ens hem de plantejar fins a quin punt és ètic reproduir aquest estudi si sabem que podem fer mal o podem ferir la sensibilitat dels nostres menors, no? Abans deia que és un estudi que està fet a la comunitat de Madrid, però si nosaltres volem investigar onze anys després com és la sensibilitat dels nostres nens a Catalunya pel que fa a les curses de braus, fins a quin punt seria ètic que nosaltres els exposéssim a unes imatges que els poden fer mal. Perquè si nosaltres som precisament aquí, al Parlament, debatent sobre un tema de protecció dels animals, és que nosaltres ja tenim una certa sensibilitat, i que segur que l'hem transmesa als nostres fills, i que segur que la tenen.

Llavors, igual que ho comentava abans, no?, a nivell molt més espectacular o molt més tràgic, els codis de Nüremberg. Fins a quin punt podem fer segons quins experiments que sabem que poden fer mal o no. Hi ha el principi, ho saben, en medicina i en recerca científica, de beneficència i de no-maleficència. Això és fonamental a l'hora de plantejar-nos, nosaltres, hipòtesis científiques.

I després de revisar algunes de les conclusions del doctor Echeburúa, jo crec que ens l'hem de prendre amb força precaució, aquest estudi. Ell diu que en un dels grups que es va anar estudiant en els nens, que el visionat de les curses de braus en nens barons de nou anys augmentava l'agressivitat, l'ansietat i l'impacte emocional. Els nou anys són una edat especialment complicada per als nens. Els menors de catorze anys expressaven la seva opinió, que era més aviat neutra o tendent a negativa, a l'hora de valorar les curses de braus. Abans també els deia que d'una mostra de 344 infants, un 72 per cent deia que no li agradaven les curses de braus, precisament, per la mort i pel sofriment de l'animal. Era sempre el que explicaven els nens. És a dir, que encara que no els causi un greu perjudici psicològic, el visionat d'aquestes imatges, els podem estar ferint la seva sensibilitat, i això és una cosa que jo crec que, sobretot en el cas dels menors, és vital respectar. *(Veus de fons.)* Sí. *(Més veus de fons.)* Ah, si ho vol, segueixo. *(Rialles.)*

La presidenta

Muy bien, muchas gracias. Yo creo que antes se ha comentado el tema del sentido de estas comparencias, a mí me parece claro, y pienso que puedo hablar en nombre de todos los diputados y diputadas, que el sentido precisamente de este trámite es escuchar a los comparecientes para formarnos un criterio seguramente

basado más en la información y el conocimiento y no solo en esta primera impresión que todos podemos tener. Conocer todas las visiones y versiones que puedan existir en torno al tema. Por lo tanto, todos deberemos reflexionar acerca de todas las diversas versiones que están apareciendo.

Muchísimas gracias. No se lo he dicho antes, bienvenidos a Cataluña, esperamos que haya sido una buena experiencia y, en todo caso, que en el futuro podamos comentar como ha acabado esta creo que interesante experiencia. Gracias.

Suspendemos la sesión dos minutos para recibir a los nuevos comparecientes.

La sessió se suspèn a tres quarts de set del vespre i es reprèn a tres quarts de set i sis minuts.

La presidenta

Reprenem, doncs, la sessió i dins d'aquesta mena, ara ho comentàvem, d'exercici de pedagogia que ens estem fent tots plegats, i trobo que té prou interès, ara pertoca que rebem el penúltim compareixent d'aquesta tarda.

Compareixença

de Josep M. Terricabras, filòsof, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00770/08)

És el senyor Josep Maria Terricabras, catedràtic de filosofia, i especialment contemporània, i que, per tant, segur que pot analitzar aquest fenomen que tractem des d'un punt de vista més que interessant. Em permeto anticipar-ho perquè crec que cap dels que som aquí en tenim dubte.

Sense més, senyor Terricabras, li passo la paraula perquè ens pugui fer la seva exposició, que li agrairia que això, que no passés d'uns quinze minuts.

Gràcies.

El Sr. Josep M. Terricabras Nogueras

Senyora presidenta, senyors diputats, amics, és un honor que agraeixo vivament que m'hagin volgut convidar a donar la meua opinió sobre aquest assumpte. Amb el seu permís, dividiré la meua intervenció en dues parts: en la primera defensaré que l'argument ètic no solament és l'argument clau a l'hora de prohibir les curses de braus, sinó que és l'argument que no fan, que no acostumen a fer aquells que volen defensar les curses de braus. En la segona part passaré a desplegar les raons ètiques de la meua decisió.

Primer, als arguments favorables a les curses els falta un judici ètic fonamentat. És trist veure sofrir un animal, fer-lo sofrir de manera gratuïta per diversió i plaer em sembla particularment reprovable. Amb això jo ja en tinc ben bé prou per condemnar les curses de

braus. Aquesta és la meua opinió. Però això no vol dir que sigui una opinió que respongui merament a un gust personal o a una dèria més o menys ideològica; el meu posicionament recolza en arguments ètics, que, encara que siguin discutibles –què hi deu haver entre els humans que no ho sigui?–, continuen essent els arguments més vinculants, certament molt més que els que es basen en la història, la moda, el gust o l'oportunitat. Si no fóssim capaços d'argumentar èticament, els humans ens desqualificaríem com a persones responsables que han de justificar les seves decisions, davant de la seva consciència i davant de la consciència dels altres.

Molt breument voldria mostrar que la majoria d'arguments que es fan servir a favor de les curses de braus, o almenys els arguments més populars, eviten, erròniament, a parer meu, de fer-se la pregunta sobre la moralitat o immoralitat de la pràctica taurina.

Esmentaré alguns arguments que van en aquesta línia. En primer lloc, si se'm permet, en faré servir tres que ja va fer servir fa molts anys i que va repetir diverses vegades el meu admirat mestre Josep Ferrater Móra, defensor també de la prohibició de les curses.

El primer argument és la tradició, un dels més insistent, però molt feble, perquè no és clar què és una tradició –ha de ser molt antiga?, ha de ser ininterrompuda?, seguida per molts?, sense objectors?– i perquè cap tradició no garanteix la seva pròpia bondat: les lluites de gladiadors, l'esclavatge o la segregació racial també havien estat tradicions esteses i aplaudides, però ara ens fan, sortosament, vergonya. Quan se'ns afina la sensibilitat moral, hi ha tradicions que es trenquen i que convé que es trenquin.

Segon. El segon argument, segons el qual les curses de braus són un espectacle bonic o fins i tot un art, és igualment feble. Un espectacle no és pas bo pel sol fet de ser espectacle o d'estar ben presentat. Ho veiem en les lluites de galls; són certament espectacles, però avui hi ha un consens ampli a l'hora de trobar-les detestables. Que l'espectacle taurí es basi en la crueltat, per molt hàbil que sigui, exercida sobre un toro o sobre sis no és tampoc cap bona recomanació.

El tercer argument de Ferrater és el d'una suposada estreta relació entre el que ell en diu l'«home hispànic» i el toro. I és que alguns pensen que si es prohibeixen els toros la cultura espanyola i la catalana, potser fins i tot la mundial, se'n ressentiran. De fet, però, només se'n ressentiria el desenvolupament d'una activitat que quedaria estroncada. La tradició, l'espectacle i la cultura evolucionen històricament, i si volem que evolucionin bé, hem de voler que s'alliberin dels seus elements més brutals. En una societat massa cruel com la nostra, convé que combatem tantes formes de sofriment inútil i evitable com puguem.

Fins aquí els tres arguments combatuts per Ferrater Móra. En tots ells es veu ben clar que no hi ha una reflexió moral, com si la tradició, l'espectacle o el lligam amb la pròpia cultura ja fossin arguments suficients, gairebé automàtics per la bondat d'allò que es fa. A aquests arguments, però, se n'afegeixen d'altres, que em permetré d'esmentar.

S'afirma que no caldria prohibir les curses perquè ja estan de baixa, s'extingiran soles. Sense entrar ara a discutir la previsió d'extinció, si és correcta o no –quantes coses que semblaven extingides, i no pas les millors, han acabat rebrotant!–, sense discutir això, aquest argument té la debilitat de ser un simple argument d'oportunitat, o d'importunitat, si es vol, que no fa tampoc cap valoració ètica del fenomen. I si una pràctica és condemnable, s'ha de condemnar, tant si són pocs com si són molts els que hi participen, tant si està a punt d'extingir-se com si no.

Cinquè. Em permeto ara agrupar una colla d'arguments que tenen molta aparença, però que són fluïxos. Tenen aparença perquè invoquen una noció com la llibertat, estimada i defensada per tots. S'invoca, però, la llibertat d'una manera pintoresca. Primer, s'invoca quan es diu que sobre això el Parlament no ha de legislar, no ha de prohibir, que les curses s'han de deixar en la lliure opció de cadascú. Qui diu això acostuma a dir també que no és partidari de prohibir, que prohibir és lleig. Amb franquesa, si prohibir fos lleig, el Parlament mateix seria lleig, perquè la seva feina bàsica és produir lleis que evidentment regulen coses i en prohibeixen d'altres. No, no és lleig prohibir; el que és realment lleig és no prohibir les pràctiques cruels, els sofriments inútils, el plaer exercit amb violència contra un ésser que pateix, això sí que és lleig. Prohibir això no va en contra de la llibertat o, si de cas, només va en contra de la llibertat d'abusar i de cometre crueltats.

Emparentat amb aquest és l'argument que diu: «Perquè a mi no m'agradi no vol dir que ho hagi de prohibir.» Amb franquesa, l'argument em sembla tan pobre que no sé si l'he de replicar. Evidentment que no prohibim perquè agradi o no agradi, sinó perquè és tolerable o intolerable, tant si agrada com si no agrada. Per tant, l'argument és «tonto», i deixem-lo estar. I encara alguns opinen que com que a ells no els interessa el tema, val més deixar-ho estar. Per aquesta via m'imagino un món en què jo no voldria viure, un món en què s'haurien deixat estar moltíssimes coses que no interessin a ningú, com són a vegades els drets humans o el benestar de les minories.

I sisè, passaré de puntetes ara sobre un darrer argument: l'econòmic, aquell que diu que es vol prohibir una indústria, diguem-ne així, que dona feina a molts. Segurament no en deu donar a tants si s'accepta alhora l'argument que les curses van de baixa. Però siguin molts o pocs els participants en l'economia taurina, també aquí falta un argument ètic, o és que acceptarem sense discussió que es vagin fent pel món tots els negocis que es vulguin senzillament perquè són negoci? A més, hi ha hagut moltíssims altres casos de reconversió industrial i laboral, fins i tot quan l'activitat que es duia a terme no plantejava cap problema ètic especial.

Segurament que em deixo arguments, però em penso que els que es puguin afegir deuen ser si fa o no fa d'aquest tipus. En tots ells hi falta el component de reflexió ètica, que em sembla el component decisiu en aquest cas. Per això jo ara em permetré de fer una aportació que sigui reflexió ètica.

Al llarg de la història els humans hem estat capaços d'anar afinant la nostra consciència moral, encara que sovint ho hàgim fet tard i no gaire bé. Pràctiques que fins fa poc eren considerades simples diferències culturals, com ara permetre's de pegar una criatura amb finalitats suposadament pedagògiques, ara, aquestes coses que semblaven diferències, ara són condemnades com a desigualtats inacceptables en un tracte entre humans. Per això ha canviat la percepció que es té dels esclaus, de les dones, dels discapacitats, dels forasters, dels diferents sexuals, tots ells col·lectius que havien estat maltractats i que es reconeix que han de ser tractats sense discriminació ni desigualtat.

Una cosa semblant ha passat i passa en la consideració que es té pels animals. El punt clau en això és adonar-se, i em sembla que després de tants anys d'evolucionisme ja seria hora que ens n'adonéssim, que entre els éssers vivents existeix un contínuum, és a dir, una progressió que porta des de les espècies menys desenvolupades fins a l'espècie humana. Les diferències que hi ha, doncs, entre els animals són diferències de grau, no diferències de tipus, no diferències absolutament radicals, si no, no hi hauria evolució. Els més diferents en aquest contínuum són els que estan més allunyats; els més semblants són els que estan més propers. El que resulta rellevant és adonar-se que fer una diferència tallant i rotunda entre humans i animals és d'una simplicitat, d'una superficialitat impròpia, perquè equival a ignorar que nosaltres també som animals. El contínuum dels animals pot distingir, és clar, entre animals no humans i animals humans, nomenclatura que reconeix alhora l'origen, que som animals, i la diferència, que alguns som humans i els altres no ho són.

No podem estar, doncs, amb el gran filòsof Kant quan pensa que els humans som dignitats i els animals mers instruments. No podem continuar abonant allò que amb tant d'encert però amb un nom lleig s'ha anomenat l'especisme –és que el nom és fatal–, que pretén que la nostra espècie, per això en diu especisme, sigui la mestressa sobirana de tot el que l'envolta i que pot fer amb totes les altres el que li doni la gana. Això no em sembla que es pugui continuar acceptant. Si els humans tenim responsabilitats envers la natura, en tenim d'una manera especial envers els animals no humans, i entre aquests hi ha els mamífers, aquells que tenen un sistema nerviós central complex i desenvolupat capaç d'experimentar plaer i dolor, amb graus diversos d'intensitat i sofriment.

Recordem que la imatge que se'ns descriu com a idíl·lica d'uns toros que corren per camps i prats en llibertat és allò que volem defensar els que ens oposem a les curses, que de debò puguin córrer amb benestar i en llibertat. Perquè els toros que es preparen per a la cursa són sotmesos molt abans d'arribar a la plaça a càstigs, limitacions i sofriments de tot tipus per tal de fer-los precisament torejables. La noble lluita de l'home contra el toro, el triomf de l'home contra l'animalitat, així es parla, tot això és literatura que té molt poc a veure amb la realitat. Ningú de nosaltres no voldria veure una cursa en què el toro es presentés de debò tal com és: amb la seva força, amb la seva energia, sense haver estat castigat, afaitat i sotmès. No ho voldríem veure, senzillament

perquè representaria la fi del torero, de qualsevol torero, de qualsevol picador i de qualsevol cavall que s'hi atrevís. El toro no pateix només a la plaça, les condicions limitades i controlades amb què surt a la plaça són el resultat d'un llarg procés de crueltat que s'ha exercit sobre ell i que es continuarà exercint fins a la seva mort.

Justifica cap dels fins exposats abans com a arguments a favor de les curses: l'estètica, l'espectacle, la tradició...? Justifica això que exposem el toro a sofriments gratuïts i cruels per aconseguir aquells fins? Estic segur que no. Aquesta és la qüestió ètica que precisament es debat o s'hauria de debatre quan es parla de curses de braus. Ells són un cas greu d'un seguit de fets que sovint encara no ens inquieten, però que ens haurien d'arribar a inquietar.

Certament, no podem fomentar una societat cruel, una societat tan cruel; ben al contrari, hem de reduir la crueltat tant com puguem i no s'hi val a oposar-se a la prohibició de les curses dient: «Home, també hi ha molts altres casos de crueltat humana enfront d'altres animals, per exemple, en granges, laboratoris o domicilis.» És clar que hi és, m'hi acabo de referir, però què volem? Volem esperar-nos i no fer res fins que no pugui acabar de cop tota la crueltat que nosaltres exercim en tots els àmbits? Perquè aquesta és la millor excusa per no fer mai res. Com que ho hem de resoldre tot de cop i esperar que es pugui resoldre tot de cop, no es resol mai res. L'argument més aviat ha de ser al contrari: només si som capaços d'anar acabant amb la crueltat de mica en mica podrem tenir alguna esperança, alguna, almenys petita, d'acabar algun dia amb la crueltat en el món. Les curses de toros no són l'únic problema que tenim, però el tenim, sobretot el tenen els toros i l'hem de solucionar ara que podem. Facin-ho, els ho prego.

Senyora presidenta, senyors diputats, gràcies per l'atenció i la paciència.

La presidenta

Gràcies per l'exposició i per la vehemència, que està bé. Ara és el torn dels diferents grups parlamentaris, que poden dir-nos quina és la seva percepció entorn a això que vostè ens ha expressat.

En primer lloc, té la paraula el senyor Josep Rull, en nom de Convergència i Unió.

El Sr. Rull i Andreu

Sí, gràcies, senyora presidenta. Senyor Terricabras, gràcies per la seva intervenció, per la seva aportació. De fet, vostè ha anat plantejant preguntes i les ha anades responent, i, per tant, des d'aquesta perspectiva les preguntes que li volia fer ja les ha respost vostè mateix, no?

Per tant, senyora presidenta, aquest grup parlamentari no farà cap pregunta.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, perquè, a més, així anem ajudant a resoldre el tema del temps. Té la paraula el senyor David Pérez, en nom de Socialistes - Ciutadans pel Canvi.

El Sr. Pérez Ibáñez

Moltes gràcies, senyora presidenta. Vostè comentava al començament que aquesta intervenció seria especialment interessant, jo m'ho havia apuntat bé, totes són especialment interessants, però, efectivament, potser aquesta era especialment interessant. Ha estat molt contundent, molt solvent, molt carregada d'arguments. I li puc dir, ja li ho avanço, dintre el meu grup parlamentari hi han persones, n'estic convençut, diputats i diputades, que estarien absolutament d'acord, eh?, amb la seva intervenció.

I també ja li ho avanço: jo no he defensat mai els toros com a tradició, com un art, com un ressentiment de la cultura perquè van a la baixa... Jo també els defenso des de l'ètica, puc equivocar-me, eh?, estic convençut que potser em podria equivocar, però hi ha un element, senyor Terricabras, que a mi em dol especialment: la superioritat moral de l'ètica d'aquells que no els agraden les curses de braus. Em dol especialment. És a dir, respecto enormement tot el que vostè ha dit, estic absolutament d'acord amb molts dels arguments que vostè ha utilitzat, però de vegades penso que aquells que parlen d'esclaus, de dones, de forasters, de diferents sexuals..., hi afegiria els taurins, sap? Crec que també ens fiquen en aquesta mateixa línia, diguem-ne, de grup estrany, èticament inferior. Sap què vull dir-li, no? I jo no em considero una persona èticament inferior o moralment inferior a ningú, al contrari, tinc les meves conviccions d'esquerres, socialista, català, amb moltes d'altres... Estic absolutament d'acord que no hi ha cap argument identitari que pugui posar-se sobre la taula en aquest tema, malgrat que alguns l'hi posen. Jo no, en absolut. Però sí que em dol especialment aquest punt de vista, diguem-ne, de la superioritat moral d'aquells que no els agraden o que no els agraden les curses de braus, no? A mi m'agraden i no em considero inferior, moralment inferior a ningú, ni a vostè.

Moltes gràcies, senyora presidenta, eh?

La presidenta

Gràcies, senyor Pérez. *(Veus de fons.)* Sí, sí, després farem una resposta de totes les intervencions.

Té la paraula la senyora Patrícia Gomà, en nom d'Esquerra Republicana de Catalunya.

La Sra. Gomà i Pons

Gràcies, presidenta. Gràcies, senyor Terricabras, ha estat un plaer sentir-lo. Permeti'm dir que ens rearmem d'arguments. I el que vostè fa servir és l'argument –és l'argument.

Científicament crec que no hi ha cap dubte que hi ha un mal tracte, perquè hi ha un patiment, hi ha unes lesions a l'animal, hi ha una tortura fins la mort; per tant, l'argument és el que vostè ens anunciava, l'argument és l'ètica de com podem permetre que això sigui un espectacle i en gaudim.

Per tant, nosaltres dir-li que compartim això que ha expressat i ho comparteix el meu grup parlamentari, el grup al qual represento, i tenim confiança, doncs, que

aquest argument, l'argument, pugui obrir-se el camí necessari perquè això acabi prosperant en aquells grups parlamentaris que encara tenen dubtes o l'argument no els genera prou confiança.

Gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies. Té la paraula el senyor Rafel Luna, en nom del Grup Parlamentari Popular.

El Sr. Luna i Vivas

Moltes gràcies. I benvingut a aquest Parlament, doctor Terricabras. I la veritat és que ha fet un discurs concís, precís i contundent, no tinc res a afegir-hi, i amb energia i amb convenc... –a les hores, aquestes, del dia les paraules ja costa que surtin–, amb convenciment, perdoni.

Jo l'única cosa que sí que li voldria dir és que vostè hi ha un moment en què ha dit que hi havia dues parts, que hi havia la part dels animals i hi havia la part de les persones, i que no es podien veure les dues qüestions de diferents llocs, no?, sinó que era el mateix. Amb això vostè està dient que l'ésser humà de per si..., jo ho penso, eh? –vostè, d'això, sí que en deu saber més que jo, perquè jo vinc d'unes altres ciències que no precisament de la que ve de vostè–, que l'ésser humà pot pensar. I, per tant, a l'ésser humà també aquest fet li comporta que pugui tindre un comportament ètic, i jo penso que els animals això no ho tenen, em perdoni.

I després també m'agradaria que vostè, que és d'aquí, de Catalunya, i que coneix molt bé el país..., totes aquestes apreciacions que vostè ha fet per al toros també les aporta als correbous? Simplement.

I li torno a agrair molt, doncs, aquest discurs enèrgic, però concís, precís i contundent.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Luna. Té la paraula el senyor Francesc Pané, en nom d'Iniciativa Verds - Esquerra Unida.

El Sr. Pané Sans

Gràcies, senyora presidenta. Molt bona tarda, senyor Terricabras, moltíssimes gràcies... *(Veus de fons. L'oradorriu.)* És que sóc menut. *(Remor de veus.)* Moltes gràcies, senyor Terricabras, de veres.

Quan l'escoltava no només confirmava els criteris que jo tinc i que he compartit amb els meus companys i companyes del grup parlamentari, sinó que gaudia. I gairebé que estava temptat, amb el permís de la presidència, de dir-li: «Senyor Terricabras, torni-ho a dir», però no ho faré. Sí, però, que em permetrà que li faci, al fil d'alguna mena de raonament meu, segurament equivocat, algunes preguntes, encara amb l'esperança que continuarà confirmant o refermant aquells criteris que jo tenia.

Vostè ho ha formulat d'una altra manera i jo ho faré més matusserament, ho sento. Però és ben cert, ho compartim, que no podem utilitzar gratuïtament els animals

com un instrument, que no els podem utilitzar com un instrument per al nostre plaer gratuïtament i que no els podem utilitzar necessàriament gratuïtament com a espectacle amb el seu dolor i amb la seva pena. Això ho podem referir a les curses de braus, però ho podem referir també als capllaçats i als embolats? Jo crec que sí, crec que també és gratuït allò que fem a aquests animals en virtut d'una tradició o en virtut de no sé quantes coses.

I una pregunta..., perquè jo m'he sentit molt malament a partir de la meua intervenció en el moment de l'admissió a tràmit d'aquesta ILP, perquè es va repetir constantment: «És clar, Iniciativa Verds ha dit que ho volen prohibir.» La pregunta és: és lícit prohibir en un parlament com és el Parlament de Catalunya per convicció ètica i per majoria democràtica un espectacle com les corrides de braus?

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Gràcies, senyor Pané. Té la paraula el senyor Albert Rivera, en nom del Grup Mixt.

El Sr. Rivera Díaz

Gràcies, senyora presidenta. Gràcies també en nom de Ciutadans al senyor Terricabras per la seva intervenció, per ser tan explícit i tan concret en els seus arguments.

Jo comparteixo part dels arguments que ha fet servir, en lògica, perquè ha fet una argumentació molt lògica. Ara, en aquesta lògica a mi m'agradaria preguntar-li què opina vostè respecte a aquest grau que parlava dels animals, és a dir, aquest Parlament, si no ha de mirar cap a un altre costat, no hauria de mirar cap a un altre costat en moltes coses, com vostè deia. I sap quin és el problema? Que realment aquest debat, com jo ho he dit ja en una altra intervenció, parteix d'una bona fe d'una voluntat de moltes persones que no els agraden els toros i que els volen prohibir, legítimament, però realment entra en una cambra parlamentària on hi han interessos polítics i electorals, parlem clar.

I en aquest sentit, a mi m'agradaria saber també..., i també li faig saber, doncs, que aquí ha entrat una altra llei per regular i fins i tot protegir, es diu així, la identitat dels correbous a Catalunya. I a mi m'agradaria saber la seva opinió, si aquests arguments són vàlids, com ja ha dit algun altre company.

Però, clar, hi han moltes altres coses, i és cert que no podem cap a un altre costat, però no en sento parlar de vegades, o no se n'ha fet una ILP, o no hi han partits que defensin només això. A Catalunya tenim matances de porc, l'enterrament de la sardina, molts mengem foie i sabem com funciona i com arriba el foie a les nostres taules, les gosses municipals no compleixen la llei actual, no es compleix amb el xip, hi han setanta mil gossos i gats atropellats a les carreteres catalanes, hi ha caça, hi ha pesca esportiva, hi han correbous, mengem carn... La pregunta és: tot això..., les mateixes persones que impulsen la ILP i els partits que hi donen suport diran el mateix en tot això? Ja li ho dic jo, n'hi han alguns que no, perquè, sense anar més lluny, Esquerra

Republicana n'és un exemple: vol que siguin festa nacional els correbous i vol prohibir les corrides de toros.

Per tant, jo el vull situar també en això. El seu argument és lògic, en abstracte, en la teoria, però realment la pràctica és la que és, i des del nostre grup ens hem oposat a això perquè, precisament, creiem que el debat no està sent realment de fons, sinó un debat sobre determinades qüestions que si porten un signe d'identitat és una cosa i si n'és un altre, és una altra.

Així que moltes gràcies, i m'agradaria sentir la seva resposta.

La presidenta

Gràcies, senyor Rivera. Senyor Terricabras, és el seu torn.

El Sr. Josep M. Terricabras Nogueras

Bé, doncs, moltes gràcies. Agraeixo molt les amables paraules que han dit els representants de Convergència i d'Esquerra Republicana, que pròpiament no han preguntat res, i, per tant, em permetré de gastar el meu temps a respondre els diputats que han fet preguntes.

Vostès deuen haver descobert que he sigut molt contundent, però és que, amb franquesa, saben què ha passat? Que, com que tenia quinze minuts i volia complir, això m'ha provocat una acceleració que també m'ha fet més contundent. No dic que no m'ho cregui, eh?, m'ho crec tot, però vull dir que potser ha sigut forçat perquè..., i he acabat en quinze minuts, s'ha de reconèixer això, eh? Per tant..., bé, només volia dir-ho.

Vejam, a mi em sembla que en el debat..., és que aquests debats sobre ètica i tal són sempre molt delicats, eh?, perquè les paraules són extremadament importants. Quan vostè em diu que sembla endevinar, i ha sigut molt amable perquè no me n'ha volgut acusar a mi, però era obvi que jo també era un dels que podia semblar que tenia superioritat moral, ja que defensava aquesta posició. Li agraeixo, per això, la seva discreció, però ho poso. Quan ha dit sobre «la superioritat moral dels que no els agraden els toros», és que aquesta és la qüestió: el problema no és si ens agraden o no, sobre gustos no hi ha superioritat, cadascú té el que té. El que hi ha és, com en lògica, com deia el senyor Rivera, com en lògica, com en ètica, si uns arguments són superiors a uns altres, no si jo sóc superior o no sóc superior, que té poc interès això. I, fins i tot, una altra cosa: jo puc jutjar certs comportaments o certes coses com a menys bones que altres, i en aquest sentit, aquestes més bones ser una mica superiors, i no jutjar sobre la superioritat moral de la persona.

Deixi'm posar un exemple. Ja sé que ara diré una cosa que segurament trobarà molt escandalosa, però no em fa res, perquè dic el que realment em sembla he de dir, oi? Però jo penso que els que defensem, i vaig a un terreny ben diferent per no barrejar les coses, que no és acceptable l'ablació de clítoris defensem una posició moralment superior a aquells que la defensem. Jo n'estic convençut, d'això. I això no vol dir que el que defensa això i el que defensa allò altre com a conjunt de persona sigui superior moralment, no; en aquest punt,

en aquest argument, eh? I, per tant, jo no barrejaria les coses, jo no diria: «Els que defensen els toros, des d'un punt de vista ètic i tal, aquests, són superiors moralment als que volen suprimir les corrides, oi?, i els que no volen suprimir..., n'hi ha uns que són superiors...», no, no, n'hi ha uns que a mi em sembla que ofereixen uns arguments que en aquest cas concret són millors.

I jo simplement volia dir això: que no és un problema de gust, eh? Posem-ho, si us plau, al terreny de l'ètica, és un problema d'argument ètic. Per exemple, de si està bé o no..., si està bé o no –i està bé o no està bé és un argument ètic, eh?–, és bo o no és bo, és correcte o no és correcte, fer patir algú de manera gratuïta i tal, un ésser que pot patir. Aquest és el problema, no si m'agraden o no m'agraden les corrides, que això és una altra qüestió, no té res a veure amb l'ètica, eh?

Per tant, i ha estat molt bé quan diu: «I és que vostè ha fet la llista aquella, eh?, en la qual hi havia els esclaus, les dones, tot plegat», oi? I diu: «I sembla que hi vulgui posar també els taurins.» No, no, no; no hi vull posar els taurins, jo hi vull posar els toros. Els toros estan en el grup dels que han sigut els maltractats, com les dones, com els esclaus, com els no sé què més. Però els taurins no, els taurins no han estat gens maltractats; estan estupends, els taurins! (*Rialles.*) Vaja, jo ho diria, i fins i tot alguns s'hi han guanyat la vida, vull dir, i no hi tinc..., eh? Estaven estupends els taurins; no, els toros estaven fatal.

I, per tant, no es tracta de superioritat moral, li asseguro que no; es tracta de si som capaços... Entre tots, eh?, jo no dic que jo el tingui sempre, alguna vegada n'estic més segur que d'altres, aquesta vegada, amb franquesa, en tinc una relativa seguretat, en el sentit que m'hi he pensat molt i tal. Però a vegades tenim més bon judici moral; sobre una cosa determinada, un té un judici moral millor que un altre, a vegades, perquè, si no poguéssim decidir això, voldria dir que en moral tot s'hi val i que no podem comparar judicis i que tothom faci el que vulgui, que tant és defensar la pena de mort com no, tant és defensar l'avortament com no, tant és defensar l'eutanàsia com no... I segur que aquí no ho defensem, això.

Per tant, hem d'anar buscant quins són els millors arguments morals, ètics, en aquest cas. A mi em sembla que té més argument ètic el que diu que no s'ha de fer patir gratuïtament que no pas el que diu «no té importància, perquè això ens dóna el plaer o m'agrada». Em sembla que aquest no té tan bon judici moral en aquest punt, no que sigui una mala persona, no ho estic dient... Al meu avi li agradaven els toros, miri que bé, permeti'm que li ho digui, al meu avi li agradaven als toros. A la família ara no ens agraden, a ningú, eh? I jo a l'avi, pobret, ja no li ho puc dir, perquè s'ha mort; el meu avi era una persona encantadora, poeta, encantador, però li agradaven els toros. Jo penso que la família ha millorat. Sap què vull dir? Jo penso que la meua família... Estic molt content, vull dir, amb aquest pas cap aquí, amb el pas cap allà no m'hauria agradat, perquè em sembla que des d'aquest punt de vista, oi?, el meu avi, pobre, potser hi donava poca importància, hi havia reflexionat poc. Però sobre aquest punt, no sobre la vida, el meu avi era molt

més bona persona que jo encara que li agradessin, a ell, els toros. (*Remor de veus.*) No estic fent un judici global de la persona, en absolut; no m'atreveria, em semblaria indigne. Bé, això és una mica que li puc dir.

El senyor Luna diu: «L'ésser humà pensa.» Efectivament, almenys ho intentem, diguem-ne, oi? Els animals no tenen..., ah!, diu: «Els animals no tenen comportament ètic.» No, no, és clar que no, però nosaltres sí. És que el problema no és el comportament ètic del toro, pobret, és el nostre, és que el toro és la víctima. I, per tant, com que som nosaltres els que tenim comportament ètic, som nosaltres els que ens hem de plantejar si és correcte o no, tal com ens hem de plantejar la pena de mort, tal com..., eh? No s'ha de plantejar el reu, pobre, el que està a punt de ser afusellat, sinó el que el vol afusellar. És a dir, és el poder, per dir-ho així, el que té aquest poder el que s'ho ha de plantejar. I en aquest sentit, em sembla que no he sigut incoherent en la meua exposició, eh? Som nosaltres..., o potser no deu estar bé el que jo he argumentat, però incoherent em sembla que no. Som nosaltres els que pensem, els que tenim consciència, els que hem de veure si una determinada decisió la prenem o no la prenem.

Sobre els correbous, que també ho ha tocat el senyor Rivera i després no sé si el senyor Pané també... (*Veus de fons.*) No; bé, així, també. Permetin-me un comentari. Ara, la primera cosa que diré semblarà que fujo d'estudi, però no en fujo: no he assistit mai a cap correbou i no els conec, eh? Però no vull fugir d'estudi –no vull fugir d'estudi, eh? Per tant, deixin-me anar igualment al comentari que vull fer. El meu comentari seria el següent. Jo penso que quan es produeixen amb bous també problemes de sofriment que donen plaer i tot plegat, per mi és la mateixa cosa –per mi és la mateixa cosa.

Per què? Oh, perquè estic aplicant un principi moral que l'aplico en tots els casos, amb franquesa, i em sembla que no he de fer patir, tal com no he de fer patir el gos, eh? Jo quan hi ha gent que té un gos en una terrasseta o en un balconet d'un metre i mig i tenen un bulldog, una bèstia grossa i tal, jo penso: «Tenen una crueltat aquests, com pot ser que ho facin?» Per què? Perquè li estan produint un sofriment obvi i li estan, fins i tot, limitant les seves capacitats posteriors, etcètera. Per tant, jo aplicaria als correbous, en tot allò que tinguin de sofriment..., no ho conec prou, i, per tant, permetin-me que només opini en la teoria, eh?, però jo l'aplicaria, la teoria: si es provoca sofriment i mal tracte s'han de prohibir –s'han de prohibir.

I aleshores, la pregunta del senyor Pané: «És lícit prohibir?» Home, perdoni, no només és lícit, és obligatori des del meu punt de vista. El que no seria correcte seria veure que es comet realment una greu injustícia moral i no reparar-la, mirar cap a una altra banda. A mi em semblaria molt indigne, diguem-ne, eh? Després cadascú fa el que pot amb la seva consciència, amb el seu partit i amb moltes coses.

Bé..., ah!, al senyor Rivera encara un últim punt sobre el tracte dels animals i tal més genèric, eh? Dels correbous, ja ho he contestat, més genèric. Jo diria el següent: era un dels arguments que jo feia servir que no esperem a resoldre tots els casos perquè és que llavors

no resoldrem mai res, eh? És a dir, el dia que vulguem acabar amb la pol·lució al món..., no. (*L'orador riu.*) Diu: «Hem d'acabar amb tota.» Home, si poguéssim començar ja, perquè, si no, els cotxes, l'empresa, el no-sé-què, les calefaccions...; comencem. Per tant, la primera cosa és aquesta. Ara, és veritat que nosaltres hem de ser molt més mirats, hem de ser molt més conscients del sofriment que infligim als animals en molts altres casos.

Per exemple, en granges –en granges, eh?–; per exemple, en certes gosses, en què sembla que se'ls protegeix i s'hauria de veure si se'ls protegeix; en domicilis particulars. És a dir, jo, en això... I, per tant, s'ha d'anar procedint. Ara, el que jo no faria –jo, eh?– seria comparar un tracte indecorós a un animal, per exemple, amb matar un pollastre. No ho compararia, depèn de com mati el pollastre. Vaig sempre al mateix –vaig sempre al mateix.

Per què? Entre altres coses, perquè jo penso que el vegetarianisme, que és una opció esplèndida, eh? –esplèndida, no m'hi poso–, i el vegetalisme, que és el vegetarianisme extrem, diríem, que ni un ou, ni res que hagi sigut el resultat de la vida d'algun animal, són opcions absolutament dignes i legítimes que s'han d'acabar, des del meu punt de vista, d'estudiar, que han estat molt estudiades a veure si en totes les condicions d'una persona malalta, d'una criatura i tal serien apropiades o no. I en aquests moments, ben segur, tal com, ja ho han dit, tenim muntat el món és impossible de generalitzar, la qual cosa no vol dir que no es pugui anar cap allà, perquè, de fet, fa anys que hi ha molt més vegetarianisme, els últims anys, del que hi havia. A Girona no havia un restaurant vegetarià i ara n'hi ha mitja dotzena, em sembla, oi? Per tant, això vol dir que hi ha molta gent que s'hi va apuntant. Molt bé.

És a dir, tenir les idees des del punt de vista de quin és el camí a anar, més aviat el camí seria aquest, oi? –seria aquest. De fet, la carn, acostumen a recomanar que no en mengem cada dia, de carn vermella, fins i tot els que no som vegetarians, eh?, diuen que no és tan extraordinàriament bo per a l'organisme i tal. Per tant, tenir presents totes aquestes coses a mi em sembla bo, però és veritat que són d'aquells problemes que no es poden resoldre del tot de cop per real decret, això sí que no es pot fer.

La presidenta

Molt bé, doncs, moltes gràcies. Crec que ens ha estat útil, si més no, bé, anem endreçant idees, no?, tots plegats. I respecte als quinze minuts, reconeguim que és un exercici de síntesi que no està gens malament.

El Sr. Josep M. Terricabras Nogueras

No, no, si està estupend, però jo em pensava que em donarien...

La presidenta

S'ha passat, però.

El Sr. Josep M. Terricabras Nogueras

Jo m'he passat?

La presidenta

Després.

El Sr. Josep M. Terricabras Nogueras

Ah!, després. No, perdoni. Però en els primers no. Com que he vist que no em donaven una medalla pels primers, he pensat que en els segons... (*Rialles.*)

La presidenta

Bé, doncs, suspenem dos minuts la sessió per rebre el proper compareixent.

Moltíssimes gràcies.

La sessió se suspèn a un quart de vuit del vespre i dotze minuts i es reprèn a dos quarts de vuit i dos minuts.

La presidenta

Si us plau, si poden anar ocupant els seus llocs, reprendre la sessió.

(*Pausa.*)

Compareixença

de Víctor Gómez Pin, filòsof de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb relació a la Proposició de Llei de modificació de l'article 6 del text refós de la Llei de protecció dels animals, aprovat pel Decret legislatiu 2/2008 (tram. 353-00757/08)

Bé, reprenem, doncs, la sessió amb el darrer compareixent, al qual el primer que hem de fer segurament és demanar-li disculpes pel retard que portem acumulat al llarg de la tarda, que en aquests moments ja és de mitja hora, d'una mica més de mitja hora. Esperem que n'aprendrem més i que demà ja no ens passarà, això.

Tenim aquí, perquè ens expressi quina és la seva opinió, el senyor Víctor Gómez Pin. Ell és catedràtic de l'Autònoma, de la Universitat Autònoma de Barcelona, i vicepresident de la Societat Ibèrica de Filosofia Grega, i ha estat, aquest any 2009, aquest darrer any 2009, Premi Internacional de l'Institut Vènet de Ciències, Lletres i Arts.

Com que ja ho hem dit, són vostès els protagonistes, no dic res més i li cedeixo la paraula de forma immediata.

Moltes gràcies, senyor Gómez.

El Sr. Víctor Gómez Pin (filòsof de la Universitat Autònoma de Barcelona)

Senyors parlamentaris i públic en general, bona tarda. Suposo que, després d'aquest intens debat, segurament ja hi ha un cert cansament. Doncs, estem aquí per discutir la proposta d'abolició de les curses de toros presentada com el corollari d'un projecte més general que tindria un marcat to ecologista i que, apuntant, aquest to ecologista, a revivificar el sentiment de la nostra pertinença a la naturalesa, i, lògicament, l'exigència de protegir

la biodiversitat. Suposo que això són els arguments de base.

És indiscutible –indiscutible– que darrere aquests arguments abolicionistes hi subjau un enorme problema filosòfic i científic, en el qual està en joc la mateixa concepció de l'home i del seu lligam amb les altres espècies. Sens dubte, una interpretació reduccionista d'una cosa ben coneguda, que és l'alt grau d'homologia genètica que es dona entre humans i altres animals, una interpretació d'aquest fet reduccionista pot donar lloc a una revolució en el concepte que tenim de comportament ètic, que és a la base del que aquí discutim.

Aquesta revolució consistiria que el comportament ètic ja no consistiria, com s'ha pensat des dels grecs..., i jo crec que des de l'origen de la humanitat, però, en tot cas, conceptualitzat ja pels grecs, el comportament ètic ja no passaria per l'exigència de no instrumentalitzar els éssers de raó. Això és el que s'ha entès sempre ètica. És a dir, de tractar l'home com un fi i no com un mitjà, no utilitzar-lo, no explotar-lo, per exemple, en el seu treball, etcètera. És el que s'entenia per ètica. Sinó que la revolució aquesta consistiria que l'ètica consistiria en l'empatia amb tots els éssers susceptibles de sofriment, en qualsevol cas, amb aquells éssers dotats de sistema nerviós central. Es fa un diferència, no tot-hom la fa, però crec que alguna de les persones, dels meus col·legues que han pres la paraula aquí, emfatitzen aquest fet.

Aquesta nova ètica tindria, sens dubte, la dificultat de la coherència, perquè com renunciar a la instrumentalització, començant per aquesta forma major que és alimentar-se d'ells, d'éssers dotats de sistema nerviós central sense posar en entredit les condicions mateixes de la supervivència dels humans? És un problema de coherència, però des del punt de vista ètic potser no hi hauria res a dir.

Una de les organitzacions polítiques en aquest Parlament que dona suport a l'abolició, dic que amb lloable coherència, perquè a diferència d'altres s'ha negat a fer excepció de les festes considerades oriündes de Catalunya, aquesta organització política diu en una resolució interna que, literalment: «La tortura i els espectacles cruels i inhumans amb els animals no poden justificarse sota la consigna de la tradició i la cultura.» No hi puc estar més d'acord.

Si la cursa de braus transgredís certs imperatius ètics, universals i irrenunciables..., cosa que sí que fa, per exemple, el que practica la vivisecció sense anestèsia de mamífers superiors o simplement el que maltracta el seu gos, i una forma de mal tracte és confinar-lo en espais on no pot realitzar la seva naturalesa, doncs, si això ho fos, si la tauromàquia infligeix alguns d'aquests imperatius, seria simplement obscè pretendre defensar-la, la tauromàquia, en base a arguments de fidelitat a tradicions. Hi estic totalment d'acord.

El problema rau precisament a determinar si la tauromàquia infringeix algun d'aquests imperatius absoluts. Òbviament, si no, no ho discutiríem, i el Parlament no oferiria la possibilitat d'aquesta discussió, els taurins ho neguen i fins i tot solen manifestar la seva sorpresa que

puguin ésser considerats enemics del pensament ecològic o d'estar mancats de sensibilitat envers els animals. Ecòlegs, des de preservadors de medi ambient a la baixa Andalusia fins a responsables dels parcs de la Camarga francesa, economistes, ramaders, veterinaris coincideixen que el manteniment d'aquests espais que són les deveses de toros braus, que són parcs autènticament naturals, on un animal criat per l'home gaudeix de condicions que..., condicions per realitzar la seva naturalesa específica. El toro hi realitza la seva naturalesa específica, és a dir, hi actualitza totes les potencialitats per a les quals es troba genèticament dotat. Doncs, aquestes deveses suposen per si mateixes una impressionant riquesa mediambiental, i els taurins, quan les defensen, emfatitzen el fet que per al toro la cursa no significa tant sofriment com combat. Dolor, òbviament, no crec que el concepte de dolor i sofriment siguin homologables –dolor, òbviament. Combat de quinze minuts, després d'una vida completament lliure de més de quatre anys, en els quals ha realitzat la seva naturalesa específica, cosa que hi ha molt pocs animals..., per exemple, en el nostre context d'animals domèstics, molt pocs que la realitzen. Els confinats, per exemple, a un apartament de quaranta metres no realitzen la seva naturalesa específica.

Bé, el que és important per mi resideix, però, en un altre punt: els taurins afirmen que la seva contemplació del sacrifici de l'animal –crec que justificaré per què emfatitzo aquest punt– no té res a veure amb una complaença davant el seu sofriment. El sacrifici seria simplement –són els seus arguments– el preu per un ritus de marcat pes simbòlic i artístic, preu que no seria major que el de tants altres que es donen en les cultures europees o no europees. Aquí seré tallant: és possible que hi hagi alguna persona que hagi anat a una plaça de toros a veure patir l'animal o l'home o tots dos, és possible, però jo simplement, després de molts anys d'haver assistit a festeigs taurins, no n'he coneguda pas cap, d'aquestes persones. A vegades he tingut ocasió d'utilitzar, pel que fa a això, una *boutade* –dels francesos, una *boutade*–, que em permeto de repetir, és una *boutade*: tampoc he conegut ningú que a l'hora de l'aperitiu acompanyant una copa de cava amb una ostra, en esprémer sobre l'animal una llimona, tingui complaença en el patiment de l'animal. I en les nostres societats seria molt difícil objectar-me que aquest ritual gastronòmic –gastronòmic– importantíssim en les nostres societats està marcat per la necessitat. Sé que una de les persones que han pres la paraula aquí aquesta tarda és coherent amb aquest..., no menja ostres, o almenys declara que no les menja, per aquest argument.

Arguments discutibles, els que esgrimeixen els taurins? Òbviament sí, i s'han de discutir, i és d'agrair que el Parlament de Catalunya doni la possibilitat d'aquesta discussió. Però, en qualsevol cas, és lògic exigir que no es prenguin decisions irreversibles pel que fa a això, a aquest problema, abans que un debat serè hagi tingut lloc, debat que ha de comprometre sociòlegs, ecòlegs, filòsofs, genetistes, artistes, etcètera. Pot ser que aquesta discussió al Parlament de Catalunya sigui l'inici d'aquest debat, però tan sols l'inici, i, en tot cas, les decisions polítiques en matèria de costums i d'ètica han

de ser expressió d'aquest serè debat, d'aquest serè deliberar i no precedir-lo o substituir-se.

El problema ètic de la relació amb els animals afecta avui molts col·lectius, des de consumidors de certs productes gastronòmics fins a pescadors, passant per empresaris d'avicultura industrial o propietaris d'animals domèstics. La mateixa dificultat que presenta la generalització de previsions que suposarien la desaparició d'activitats de gran pes econòmic fa que les propostes abolicionistes siguin permanentment diferides.

Els taurins tenen, però, la sensació d'una mena de greu comparatiu, i que fins i tot, en una societat en la qual moltes altres activitats susceptibles indiscutiblement de violentar la consciència ecologista o animalista són tolerades..., simplement, sé per què són tolerades, perquè la relació social no permet una altra possibilitat, són tolerades per la relació de forces. Els taurins són erigits ens bocs expiatoris en nom d'una utilització de l'ecologia a vegades massa ideologitzada i sense massa relació amb la ciència ecològica. Una cosa és la ciència ecològica i l'altra cosa és la utilització ecològica d'aquesta ciència..., ideològica, perdó, d'aquesta ciència.

La ciència ecològica..., és possible que els corollaris de la qual els taurins en serien potser defensors simplement si se'ls donés la possibilitat de posicionar-se en un debat raonat, si se'ls donés la paraula, entre altres coses. I torno a dir que és molt d'agrair que el Parlament de Catalunya ens doni la paraula en igualtat de condicions. Em permetré, pel que fa a això, una petita consideració rapidíssima –la senyora presidenta em dirà si em passo de temps–, una consideració des de la meua perspectiva política personal: l'ecologia, lluny de ser l'alternativa als projectes d'emancipació vinculats als grans moviments socials nascuts amb la Revolució Francesa i perllongats al llarg dels segles XIX i XX, depèn en realitat de la realització d'aquests idearis. Si la dignitat material i la fertilitat espiritual del conjunt dels éssers humans fos la màxima subjectiva d'acció dels responsables polítics, llavors l'exigència de protegir i conservar la naturalesa seria una evidència i no seria ni necessari que hi hagués partits ecologistes explícitament.

La defensa de la naturalesa podria, de fet, ser corollari del programa de qualsevol organització política que meresqués el qualificatiu de democràtica. I és per això que particularment, per mi és particularment dolorós que se'ns titlli, als taurins, d'enemics del pensament ecològic, perquè en la meua conseqüència el pensament ecològic és un corollari de l'actitud democràtica. Se'ns tracta d'antidemòcrates.

I en un altra raó de coses, la radicalitat dels anatemes que es vessen sobre la festa dels toros és viscuda com una mena de repudi no tan sols pels taurins, sinó per tants altres ciutadans de Catalunya que, sense haver trepitjat una plaça de toros, saben que la tauromàquia constitueix una referència de primer ordre i una nota d'identitat cultural per a alguns dels seus amics, per exemple, o coneguts, i que ho era per als majors d'aquests amics o coneguts. Entre aquests últims, a vegades no es pot fer extracció de la història d'un país, entre aquests últims, a vegades persones que foren víctimes de la depredació econòmica pel franquisme dels

seus llocs d'origen i, en conseqüència, dolorosament forçades a emigrar a Catalunya, persones que són part inqüestionada, feliçment, del teixit social de Catalunya, persones que avui són pares de joves la llengua pròpia dels quals és el català i que no arriben a entendre que, en nom de la pretesa voluntat d'aquells mateixos fills, es repudii quelcom que ha marcat, fins i tot, les metàfores del seu llenguatge, i repudiar una cosa que ha marcat les metàfores del llenguatge és una cosa enorme.

Diversos dels que es pronuncien..., és a dir, estic dient que hi ha moltíssima gent que, efectivament, ha apostat que una Catalunya sobirana i eventualment independent es forjaria, efectivament, com a espai integrador de la diversitat de llengües i cultures dels que hi habiten. Diversos dels que es pronuncien a favor de l'abolició, tant en el Parlament com fora d'ell, emfatitzen el fet que la moció no té connotacions de caràcter identitari. En una entrevista que vaig tenir amb un responsable d'aquest Parlament, una persona a la qual vaig demanar una entrevista, em va tranquil·litzar molt quan va dir això. Aquesta separació formal de les reivindicacions dels símbols de Catalunya i l'eventual abolició de la tauromàquia era molt tranquil·litzadora per mi, i ho seria i continua sent-ho si els arguments que s'han avançat a favor d'aquesta abolició no estiguessin carregats de prejudicis, de judicis de valor expressats de tal manera que resulten dolorosos, si no profundament ofensius, per a moltes persones que ni tan sols són directament aficionats a la festa dels braus.

Per dir-ho sense embuts, la tesi és aquesta. Seria discutible, i jo hi estaria en contra, òbviament, però seria discutible i perfectament legítim un discurs que declarés la necessitat que Catalunya accentués les manifestacions culturals pròpies i que, si considerés, aquesta persona, que la festa dels toros no ho és, proposés el desplaçament progressiu d'aquesta festa. Jo, amb això, no hi estaria d'acord, però ho discutiria sense problema. Contràriament, és il·legítim i intolerable pronunciar-se a favor de l'abolició en raó no de la conveniència política i el consens social, cosa que jo seria el primer a discutir, del consens social i de la dignitat de la mateixa posició, sinó de la intrínseca immoralitat de la posició de l'adversari, que no es limitaria a seguir ancorat a tradicions bàrbares, sinó que es complauria en el patiment i en el dolor gratuïts.

No oblidem el que s'ha arribat a escriure en una moció d'aquest mateix Parlament que atribuïa fa tres anys –ja sé que no és el cas, feliçment– als taurins tendències a l'abús envers, ho cito, «membres de la societat percebuts pels agressors com a més dèbils, com poden ser les dones, els infants, la gent gran o les persones immigrants». És molt clar, no es pot banalitzar el fet que al Parlament de Catalunya hi hagi una moció en la qual figura aquesta frase. Aquest paràgraf és vexatori per a una comunitat sencera de persones i, a França, concretament, n'hi ha precedents, podria haver donat lloc a una intervenció d'associacions cíviques de drets humans. Ja he tingut ocasió d'escriure en el diari *El País*, dues vegades, que el fet que mai ningú hagi demanat disculpes per aquestes paraules, disculpes que com a ciutadà de Catalunya estic legitimat a exigir, podria induir a pensar que percebuts com a dèbils, com diu la moció,

ho són, en tot cas, els taurins, ja que poden ser vexats en condicions de total impunitat. És una vergonya que al Parlament de Catalunya hi hagi aquesta frase! És una banalització, és un insult per a una comunitat de milions de persones. *(Veus de fons.)* Perdó, sí, un minut. Em deixa els seus dos minuts? *(Pausa.)* D'acord. Un minut? *(Pausa.)* Un minut, d'acord.

Evocaré simplement un darrer punt. Un minut realment, sí, sí. La ciutat de Ronda té diversos monuments a toreros i carrers dedicats a grans poetes, alguns d'ells caracteritzats per haver cantat als primers, a la ciutat de Ronda és omnipresent l'evocació de Rainer Maria Rilke i en una petita finca dels voltants, que pertany a un torero ja mort, reposen per pròpia voluntat les cendres d'Orson Welles. Demano una pregunta. A Ronda, de fet, tan sols s'hi celebra una cursa de toros a l'any però els toros són per a tota la població un símbol no ja d'identitat, sinó de la seva ancestral cultura. Doncs, bé, en cas de generalitzar-se els arguments segons els quals la tauromàquia hauria de ser abolida per la seva intrínseca indignència moral, què fem amb aquesta bella, i a ull ho veiem, civilitzadíssima ciutat de Ronda? Abolim els seus símbols, l'extirpem d'Europa? És una pregunta: extirpem Ronda d'Europa, aquesta Europa que tantes vegades s'esgrimeix com a asymptota de les nostres aspiracions?

Simplement, volia dir que Catalunya, que tantes vegades ha estat ofesa en els seus valors més entranyables, començant per la seva llengua, ha de donar, efectivament, exemple de mesura. No ho seria titllar, com s'ha fet sense mesurar bé les conseqüències de les paraules en aquest mateix Parlament, de bàrbar, sinó directament d'immoral, un ritual en el qual des d'Azpeitia, al País Basc, fins a Ceret, a la mateixa Catalunya Nord, passant per l'evocada Ronda, s'hi reconeixen milions de persones i, a vegades, s'hi reconeixerien.

Perdoni, senyora presidenta, i gràcies per la seva atenció.

La presidenta

Moltíssimes gràcies per l'exposició de la seva opinió sobre aquest tema. Ara sap..., bé, no hi era abans, oi? *(Pausa.)* Doncs, li ho explico, ara és el moment en què els diferents grups parlamentaris poden no tant posicionar-se sobre el que vostè ha dit, sinó plantejar molt breument, perquè anem fora de temps, alguna qüestió que se'ls hagi pogut plantejar a partir de la seva exposició.

De manera que dono la paraula ja, tot seguit, al representant de Convergència i Unió, el senyor Josep Rull.

El Sr. Rull i Andreu

Moltes gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Li prego que sigui molt breu.

El Sr. Rull i Andreu

Sí. Senyor Gómez Pin, li agraeixo, li agraiem des de Convergència i Unió aquesta intervenció, que ha estat

molt fonamentada, amb un esforç intel·lectual que volem reconèixer, eh?, i que va en equilibri amb l'anterior intervenció.

Quan es va fer la Llei de protecció dels animals, de l'any 2003, que, hi torno a insistir, es va aprovar per unanimitat, tots plegats vam consensuar una declaració en el sentit que aquells animals que disposen d'un sistema nerviós central tenen capacitat per patir tant físicament com psíquicament. A partir d'aquí, l'element comú que vam compartir tots plegats era el que en dèiem l'ètica d'estalviar-los sofriments gratuïts en la relació home-animat o sofriments innecessaris. I en base a aquest principi es van establir tot un seguit de prohibicions. La primera pregunta: vostè coincidiria amb aquest element, diguem-ne, de en la relació home-animat estalviar, allà on sigui possible, aquest sofriment, entre cometes, «gratuït» o «innecessari»?

Segon element, i li faig la mateixa pregunta avui fèiem a representants manifestament antitaurins: o sigui, aquest Parlament ha prohibit les baralles de gossos, ha prohibit les baralles de galls, i nosaltres preguntàvem a representants de posicions antitaurines si parlem exactament del mateix en matèria de les curses de braus? És a dir, si els arguments que van permetre que determinats partits polítics que avui estan en contra de la prohibició de les curses de braus votessin en contra de la prohibició d'aquests elements, serveixen o no serveixen, més enllà de l'element de tradició, de l'element de cultura? I recordar que hi ha una comunitat autònoma de l'Estat espanyol, que és Canàries, que ha prohibit les curses de braus, però, en canvi, manté les baralles de galls. Hi hauria alguna diferència des de la seva perspectiva, des d'un punt de vista de context cultural, artístic, intel·lectual, moral...?

Gràcies, senyora presidenta.

El Sr. Víctor Gómez Pin

Gràcies per...

La presidenta

No, no, perdoni. *(Veus de fons.)* Primer farem totes les preguntes que hi pugui haver i, després, les contesta vostè i així ho fem més àgil, sap?

Ara té la paraula el representant de Socialistes - Ciutadans pel Canvi, el senyor David Pérez.

El Sr. Pérez Ibáñez

Moltes gràcies, senyora presidenta. Efectivament, professor, aquest és el debat, el debat de l'ètica, el debat de la relació entre els éssers humans i els animals, eh? Uns ho veiem d'una manera, uns altres ho veuen d'una altra, i hauríem tots de fer un esforç de posar aquest terreny de joc, però avui durant tot el dia hem escoltat paraules com ablació, com esclavitud, com dones maltractades, el tema dels diferents sexuals, no? I en aquest terreny de joc és molt complicat, és a dir, si jo li pregunto a vostè si està en contra de l'ablació, em dirà que sí, com tots els que som aquí. I, per tant, mirar de posar superioritats ètiques en unes persones en funció d'aquest argument és injust, perquè el que fas és assenyalar amb la mà el que

li agraden els toros com una persona que té aquest... És el que vostè deia precisament en el tema del que es va aprovar en aquest Parlament fa uns anys.

Jo trobo de tota manera..., des del punt de vista de l'ètica i de la moral, vostè què pensa que quan algú pot posar en el mateix paquet l'ablació, l'esclavitud, les dones maltractades, els diferents sexuals i els toros?

Moltes gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Gràcies. Té la paraula la senyora Patrícia Gomà, en nom d'Esquerra Republicana de Catalunya.

La Sra. Gomà i Pons

Gràcies, presidenta. Gràcies també, senyor Gómez... (*Veus de fons.*) Aquí, a davant. Gràcies també, senyor Gómez, per ser avui aquí i fer aquesta compareixença.

Jo una mica en la mateixa línia en què li demanaven abans altres companys que han intervingut: creu que és coherent que s'excepcioni de la llista de mal tractes als animals, de determinades pràctiques de mal tractes als animals, li deien baralles de gossos, baralles de galls..., creu que és coherent que se n'excepcioni un sol supòsit, que són les curses de braus? Hi ha alguna diferència amb relació al patiment o a la tortura d'un animal entre una baralla de gossos i una cursa de braus? Aquesta és l'única pregunta que li volia traslladar.

El que sí que vull fer molt breument és una al·lusió al diputat Rivera, de Ciutadans, perquè abans ha alludit directament a Esquerra Republicana en la seva intervenció anterior. I, bé, és habitual que, de cada cinc paraules, doncs, dues siguin «Esquerra Republicana», suposo que això el reforça ideològicament. I, bé, farem aquesta causa a Ciutadans, si necessiten reforçar-se ideològicament per anar en contra nostra, miri, aquí estem d'espàrring, no passa res.

El que li volia dir és que no hi ha cap contradicció amb Esquerra Republicana, vostè fuig d'estudi perquè en aquest àmbit parla de la Llei dels correbous i en l'àmbit...

La presidenta

Senyora Gomà...

La Sra. Gomà i Pons

...dels correbous parlarà de la Llei dels toros. Jo el que li vull dir...

La presidenta

Crec, de veritat, que per respecte al compareixent no hauria d'utilitzar el torn per poder fer picabaralla entre els grups parlamentaris.

La Sra. Gomà i Pons

No, presidenta, però és que abans he demanat la paraula quan ell m'alludia i no m'ha vist i no m'ha pogut donar el torn de paraula.

La presidenta

Acabi, si us plau.

La Sra. Gomà i Pons

Simplement ja per acabar, el que li volia dir és que un manual de bones pràctiques, que és allò que es pretén fer amb la Llei dels correbous, doncs, el que el seu nom diu és això, manual de bones pràctiques, perquè no pugui haver-hi, en el cas que n'hi hagi, mal tracte en aquests correbous.

Gràcies.

La presidenta

Té la paraula la senyora Eva García, en nom del Grup Parlamentari Popular.

La Sra. García i Rodríguez

Moltes gràcies, senyora presidenta. Muchas gracias, señor Gómez Pin, por su intervención y por estar hoy aquí con todos nosotros, en este Parlamento catalán, ¿no? Permítame también que le agradezca, y como no podría ser de otra manera, pues, el contenido y sobre todo la contundencia de su intervención, probablemente desde el profundo convencimiento de lo que estaba usted diciendo.

Mire, a mí la verdad es que me alegra y celebro pues que la sesión de hoy la acabemos con una intervención, con unas valoraciones y con unas reflexiones como las tuyas, ¿no? Porque tengo que decirle que durante el día de hoy, mañana y también sobre todo la tarde, pues, hemos tenido que escuchar algunas cosas francamente insultantes y humillantes, ¿no? Incluso se nos ha intentado dar clases de ética y de moral intentando hacernos ver, hacernos creer a los que nos sentimos profundamente taurinos y a los que somos, como es mi caso, aficionados a los toros..., se nos ha intentado hacer creer o hacer pensar que somos éticamente inferiores. Por tanto, de verdad que le agradezco, señor Gómez, que sea usted el último que comparezca en el día de hoy y le agradezco también sus reflexiones.

Usted hacía referencia a una palabras del señor Amorós, actual secretario de Inmigración de la Generalitat de Cataluña, en referencia, pues, precisamente a esto que acabo de comentar. Y, evidentemente, también no puedo pasar por alto de comentarle mi indignación como miembro de esta comisión y sobre todo como mujer, ¿no?, porque en la tarde de hoy también se nos ha intentado poner, a las mujeres, a la altura de los animales y, en este caso, de los toros. Y créame, sinceramente, pues que eso es francamente humillante, penoso, patético y no sé qué más palabras se me ocurren.

Pero yo renunciaré a mi turno de preguntas y simplemente querría que nos hiciera un comentario, porque yo sigo algunos de sus escritos en el periódico, en *El País*, y uno concretamente en que usted hablaba referente a este tema, que decía «Toros, lengua y estigma». Pues nos gustaría, me gustaría, como portavoz del Partido Popular de Cataluña, que en su turno de respuesta nos

hiciera una pequeña reflexión sobre el título que usted le dio a ese artículo, bajo mi punto de vista muy acertado.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora García. Ara té la paraula el senyor Francesc Pané, d'Iniciativa Verds - Esquerra Unida.

El Sr. Pané Sans

Gràcies, senyora presidenta. Senyor Gómez, moltes gràcies per haver vingut a comparèixer i moltes gràcies també pels aprenentatges que hem fet de les seves reflexions i dels seus criteris.

Algunes coses el meu grup crec que les comparteix; altres, no. Però això no és rellevant. Volia dir-li, senyor Gómez, que hi ha molt a discutir sobre què és ecologia i què no és ecologia i hi ha molt a discutir sobre si el principi d'abolició de les curses de braus té a veure amb una concepció de l'ecologia. El meu criteri, que tampoc no és gaire rellevant, és que no hi ha ecologia sense ètica i que l'ecologia és una forma d'explicar l'ètica conductual dels éssers humans respecte de la diversitat en el planeta en el qual viuen.

Vostè feia algunes apreciacions que, és clar, vostè és filòsof i, per tant, doncs, deu haver-hi reflexionat molt. I jo crec que hi deu haver altres tècnics en ecologia, però no en l'ecologia del verd, no en l'ecologia només de les espècies, sinó en l'ecologia del respecte a la biodiversitat, que desmentiran o que contradiran allò que vostè diu.

Com que vostè parteix d'un principi molt honest, que hem vist en tots els compareixents, però singularment explicitat en l'anterior, estic convençut que si vostè reflexiona en les paraules que els diuen altres ecologistes, altres etòlegs, vostè serà capaç també de canviar de pensament. I aquesta és la meva esperança, sincerament, una esperança fonamentada en la seva honestedat de pensament.

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Moltes gràcies. Té la paraula el senyor Albert Rivera, del Grup Mixt.

El Sr. Rivera Díaz

Gràcies, senyora presidenta. Gràcies també..., señor Gómez, por su comparecencia.

Por respeto al compareciente no utilizaré mi turno para replicar a otros partidos que nos replican y utilizan a otros partidos en esta comparecencia.

La presidenta

Li agrairé que no ho faci.

El Sr. Rivera Díaz

Yo le quería preguntar si usted considera ético, porque hemos hablado antes de ética y de principios como la universalidad como parte de la ética, que algún grupo político crea o defiende a los toros y el sufrimiento

de los toros es superior moralmente o inferior moralmente al de los *correbous*. Es decir, qué le parece a usted éticamente que en esta cámara algunos grupos políticos consideren que el sufrimiento de un animal, porque sufren, y no va a ser nuestro grupo quien lo niegue, es superior o inferior en función de la connotación identitaria o no que se le dé a esa fiesta o a ese animal. ¿Qué piensa usted realmente de eso?

Nosotros ya lo hemos dejado claro, y creo que sí que forma parte de una toma de decisión a la hora de votar las cosas, ¿no?, porque si realmente este no es un debate, lo hemos dicho, amplio, abierto, donde no formara parte eso, seguramente en esta cámara no sería eso. Si uno se lee el principio básico en la exposición de motivos de ese proyecto de ley, dice que hay que defender la identidad y la tradición de Cataluña, de la cual forman parte los *correbous*. Por tanto, no somos nosotros ni este grupo quien entra este debate aquí, sino los que intentan defender una cosa y la contraria en esta cámara.

Por lo tanto, a mí me gustaría saber mucho su opinión respecto a ese componente ético, es decir, ¿tiene sentido que un parlamento prohíba una cosa y apruebe otra, incluso la regule, y considere que forma parte de su identidad colectiva cuando estamos hablando al final, en definitiva, de maltrato animal en los dos casos?

La presidenta

Moltes gràcies. Doncs, han intervingut ja els sis grups parlamentaris que tenim en aquest Parlament. De manera que ara vostè té un torn per poder donar resposta a aquestes qüestions que se li han plantejat, si ho considera oportú.

El Sr. Víctor Gómez Pin

Senyora presidenta, com vostè es pot imaginar, donar resposta seria una capacitat meva absolutament..., i aquí hi ha moltes preguntes, algunes no són ni preguntes, són observacions. Faré alguna consideració, si vostè m'ho permet.

Començaré, per exemple, per aquesta història... Jo no estic contra els correbous, així de clar –jo no estic contra els correbous, així de clar–, és a dir, jo el que sí que dic és que és que crec que, precisament, un dels grups parlamentaris, que és Iniciativa per Catalunya Verds, ha tingut la coherència d'efectivament dir: «Si estic contra les corrides de toros, també estic contra els correbous.» I em sembla perfectament coherent. La diferenciació entre les raons ètiques d'un espectacle i dels altres no són meves, diguem-ne. Això per començar.

Dit això, faig una altra consideració. Començaré pel que s'ha dit del «gratuït». Jo, òbviament, i crec que tota persona simplement que respongui a imperatius universals de la condició humana està contra el mal tracte d'un animal i la gratuïtat forma part del mal tracte. Si és gratuït, és un mal tracte. El que passa, que no és una qüestió filosòficament trivial, la de determinar què s'entén per gratuït –què s'entén per gratuït. Per-què, per exemple, això diu un dels col·legues aquí presents, perquè troba que precisament menjar ostres és una cosa gratuïta; jo hi estic en total desacord. Això

forma part d'un ritual de la condició humana absolutament necessària en certs contextos. Doncs, la meua posició, si no, poden estar segurs que jo no estaria en aquest Parlament, és que mai a una plaça de toros les motivacions subjectives, en termes kantians, si ho volen, les màximes subjectives d'acció, que són el que en termes kantians explica l'ètica, les màximes subjectives d'acció ni del torero ni dels espectadors, mai passen per la contemplació d'un sofriment gratuït d'un animal. Si hi hagués aquestes màximes subjectives d'acció, seria un espectacle deplorable –deplorable–; no hi ha aquesta màxima subjectiva d'acció.

I al que sí que voldria fer una precisió, perquè això sí que em sembla molt important... A veure, he dit des del principi que, des de l'home d'Herto fins a Chomsky, una connotació del que es tracta d'ètica és no subordinar en cap condició ni instrumentalitzar l'ésser de raó. Dos, òbviament que es diu: «Home, no pots maltractar animals...» És que un ésser de raó no te'l pots menjar tampoc! Si homologues la condició animal i la condició humana... Aquesta homologació hi ha qui la fa, per exemple, un pensador americà que es diu Francione, aquest és un pensador que estava en l'origen del que es diu el moviment de defensa dels simis, del projecte gran simi, i ara hi està en contra. Hi està en contra perquè diu que això és un privilegi dels simis, i que, en definitiva, una mena de racisme. Doncs, aquest va tan lluny, que, efectivament, diu que..., és molt clar, la seva actitud és que l'ètica no passa pel reconeixement de la singularitat del llenguatge i la raó si no pel reconeixement dels éssers que són susceptibles de sofriment, per exemple, que tenen un sistema nerviós central. Jo crec que simplement en això és impossible ser coherent, és impossible ser coherent, perquè fins i tot Francione accepta..., no accepta, li han posat la pregunta, i es veu..., és per ell un problema, perquè hauria de prohibir que es mengés, perquè naturalment a ningú –ningú– se li acut que es pot menjar un altre ésser humà. És a dir, que finalment sí que respectem una diferència, una jerarquia entre l'ésser humà i les altres espècies animals.

Jo tinc una consideració del gratuït: l'animal és maltractat quan no se respecta la seva naturalesa específica, el mal tracte de l'animal és no donar les condicions de respecte de la seva naturalesa específica. I l'ecologia és respectar, és contribuir que els animals puguin rea-

litzar allò per al qual estan genèticament possibilitats. Resulta que el brau és un animal privilegiat en aquest sentit; el gos que tenim a casa és un animal que no se li està permetent la realització de la seva naturalesa específica. Per què? Simplement jo sí que crec que hi ha una naturalesa de cada animal, hi ha una naturalesa humana també –una naturalesa humana. I per nosaltres, per dir-ho d'una manera molt clara, no sé si responc d'alguna forma, la primera exigència ètica és posar les condicions de possibilitat de la fertilitat material i espiritual de l'ésser humà.

I em sap greu que la persona d'Iniciativa per Catalunya no hi sigui present, perquè jo em considero absolutament ecologista, sempre m'he considerat ecologista; a més a més, sóc afiliat a Iniciativa per Catalunya, al PSUC també, eh? Jo em considero absolutament ecologista, jo no parlo des de fora de l'ecologia, no m'agrada que em tractin d'antiecologista, perquè penso que l'ecologia és un corollari de tot partit que efectivament lluita per l'alliberació de la condició humana. No hi ha alliberació de la condició humana sense una naturalesa sana.

Perdoni, senyora presidenta, si m'he passat del temps.

La presidenta

No, volia disculpar el senyor Francesc Pané, que ha marxat, sàpiga que és perquè viu a la ciutat de Lleida i ha hagut d'anar a buscar l'últim tren que sortia, per tant... (*Veus de fons.*) Sàpiga que la presidenta de la comissió també és del mateix grup d'Iniciativa Verds - Esquerra Unida, que ho sàpiga.

Moltes gràcies per transmetre'ns les seves idees. Amb les que vostè ens ha transmès i totes les que anem acumulant al llarg del dia, ens n'anem a descansar i demà continuarem a les nou del matí amb la següent compareixença.

Demano que ara, per cinc minuts, vinguin els ponents per comentar un tema, precisament, del calendari de demà.

S'aixeca la sessió i demà continuarà, hi insisteixo, a les nou.

La sessió s'aixeca a les vuit del vespre i deu minuts.

